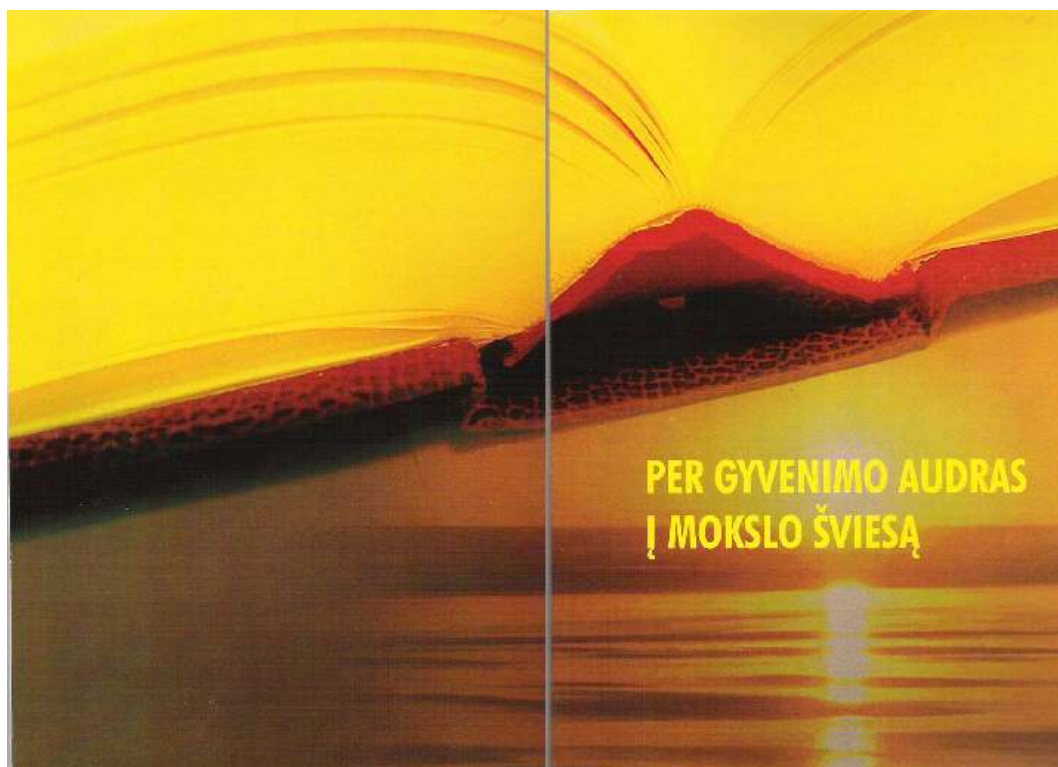

PER GYVENIMO AUDRAS Į MOKSLO ŠVIESĄ

**Vytauto Didžiojo universiteto (1945-1950 m.)-
Kauno politechnikos instituto (1951m. sausis- gegužė)
elektrotechniškųjų specialybių absolventų
atsiminimai ir pamąstymai**

Kaunas 2007m.

Rengėjų žodis

2006-siais metais suėjo 55 metai, kai 1951m. pavasarį, per vargus ir didelį ryžtą iš 1945 m. stojusių apie 100 pasiryžėlių studijuoti Vytauto Didžiojo universitete elektrotechniką, (tada elektrotechnikos fakulteto dar nebuvo), finišą pasiekė tik 28 jaunuoliai, baigę Kauno politechnikos institutą. Visi pradinį mokslą baigė ir mokėsi gimnazijose, o vyresnieji suspėjo ir baigti gimnazijas dar prieškarinėje nepriklausomoje Lietuvoje. Kilus karui ir Lietuvą okupavus Sovietų Sąjungai, o vėliau beveik 3 metus okupavus ir Vokietijai, mokytis tapo sunku ne tik dėl pablogėjusių ekonominių sąlygų, bet ir dėl atsiradusių grėsmių: būti paimtiems prievartiniais darbams į Vokietiją, o grįžus Raudonajai armijai – būti paimtiems į kariuomenę, ar net kartu su tėvais būti išvežtiems į Sibiro tremtį. Dauguma mūsų buvo kilę iš Lietuvos kaimo ir jiems teko patirti pokario metais vykusią partizanų kovą su okupantais baisumus. Visa ši grėsminga padėtis tęsėsi per visą mūsų mokymosi laikotarpį ir daugeliui teko įdėti daug pastangų norint tęsti mokslus. Net jau ir išklausi visus paskaitas, vienas iš mūsų kurso draugų buvo išstremtas su tėvais, o antras buvo pašalintas iš universiteto “dėl socialinės praeities”.

Per visą mūsų mokymosi laikotarpį buvę sunkumai mus suartino, mūsų studentiška draugystė nenutrūko ir baigus mokslus. Periodiškai kas 5 metai mes susitikdavome. Dabar, deja, tenka susitikti dažniau – palydint savo draugus, užbaigusius šią žemiškąją kelionę... Buvęs nelengvas gyvenimas atsiliepė mūsų kurso draugų sveikatai – 2006 metais, praėjus 55 metams po instituto baigimo, iš 28 baigusiujų likome tik 11.

Susitikimuose pasidalindavome savo darbo ir gyvenimo patirtimi, deja, ne viską išdrįsdavome pasipasakoti. Ir tik dabar, atgavus Lietuvai nepriklausomybę, atsivėrė galimybės atviriau pasipasakoti, parodant mūsų gyvenimą sunkiame Lietuvai laikotarpyje. Norėdami šiuos mūsų prisiminimus ir pamąstymus padaryti žinomais ne tik mūsų mažam likusiųjų bendramokslių būreliui, bet ir plačiau, kilo mintis visa tai aprašyti ir išleisti atskiru leidiniu. Ši mintis kilo paskaičius 2005m. išleistą biografijų ir apmąstymų knygą apie KPI 1958 metų absolventus, kurią galima rasti ir internete www.elektroklubas.lt

Šiuose savo prisiminimuose pirmiausia stengėmės aprašyti visa tai, ką jautėme ir pergyvenome studijų metais, ką norėtumėme pasakyti apie savo praeitį, patirtį darbe ir aplamai apie gyvenimą būsimiems mūsų prisiminimų skaitytojams. Taip pat prisiminėme mūsų mokytojus, auklėjusius mus tautine dvasia ir mokyklų vadovus padėjusius mums siekti mokslo. Prisiminėme ir buvusius mūsų darbų vadovus, kurie, jau mums dirbant, patardavo, skatindavo ar savo sprendimais palaikydavo mūsų darbus, skirtus Lietuvos labui.

Prisiminimuose ir pamąstymuose trumpai aprašėme ir jau išėjusių Anapilin mūsų studijų draugų gyvenimą.

Mūsų prisiminimai ir pamąstymai telieka kaip tam tikra mūsų gyvenimo ataskaita artimiesiems, pirmiausia mūsų vaikams ir vaikaičiams. Gal jie suras juose ką nors naudinga ir sau. Norime, kad mūsų gyvenimiška patirtis ir čia aprašytos mūsų mintys bei pergyvenimai nenuėitų su mumis į nebūtį. Šie prisiminimai taip pat gali pasitarnauti ir istorikams, tiriantiems Lietuvos gyvenimą 1930-2005 metų laikotarpyje. Pritariame 2005m. išleistos biografijų ir apmąstymų knygos apie KPI 1958 metų absolventus autorių minčiai, kad rašant prisiminimus kiekvienas tą patį įvykį mena skirtingai, o ir pačius įvykius kiekvieno atmintis atrenka irgi savaip, bet tai telieka kaip papildoma pačius autorius apibūdinanti detalė.

Atsiprašome už galimas klaidas ir netikslumus. Elektroninę mūsų prisiminimų knygos versiją galima rasti internete www.elektroklubas.lt

TURINYS

1.	Rengėjų žodis.....	2
2.	Šiek tiek statistikos.....	4
3.	Absolventų biografijos ir apmąstymai.....	6
3.1	S.Bagdonavičius.....	6
3.2	A.Barauskas.....	7
3.3	V.Baškys.....	9
3.4	H.Bavarskis.....	10
3.5	K.Birulis.....	12
3.6	M. Butkevičius.....	13
3.7	S.Černauskas.....	13
3.8	N.Černius.....	17
3.9	A.Gurskis.....	17
3.10	V.Indreika.....	20
3.11	P.Kasperavičius.....	25
3.12	P.Kostrauskas.....	32
3.13	D.Kriščiukaitis.....	33
3.14	V.Kučinskas.....	37
3.15	B.Kukšas.....	37
3.16	M.Kuprevičius.....	38
3.17	J.Listopadskis.....	39
3.18	A.Navickas.....	40
3.19	A.Nemura.....	43
3.20	Z.Pitkauskas.....	49
3.21	A.Puodžiukynas.....	50
3.22	A.Ribinskas.....	51
3.23	K.Riekumas.....	51
3.24	S.Šimanskis.....	52
3.25	S.Stundys.....	52
3.26	P.Sudeika.....	53
3.27	P.Vaičys.....	54
3.28	E.Vaineikis.....	54
3.29	V.Vyšniauskas.....	55
3.30	P.Zulonas.....	56
3.31	A.Žaldokas.....	56
4.	Mūsų gyvenimo akimirkos.....	59

Šiek tiek statistikos apie KPI pirmąją 1951m. elektrikų inžinierių laidą.

1945 metų rudenį į Vytauto Didžiojo universiteto Technologijos fakulteto Elektrotechnikos skyriaus pirmąjį kursą buvo priimta apie 100 studentų, iš jų buvo ir viena mergina. Buvo sudarytos 3 specialybės : elektros stočių, tinklų ir sistemų, pramonės elektros įrenginių ir elektrinio ryšio studentų grupės. Laikant stojamuosius egzaminus paaiškėjo, kad dauguma stojančiųjų į universitetą vidurinį mokslą buvo baigę senokai ir matematiką jau buvo primiršę. Per stojamuosius egzaminus neišlaikiusiems matematikos egzaminų buvo leista pirmame kurse iki žiemos sesijos pakartoti gimnazijos matematikos kursą ir, gavus teigiamą įskaitą, toliau tęsti studijas. Su dėkingumu prisimename Universiteto matematikos dėstytoją, vėliau profesorių Joną Matulionį, kuris per palyginti trumpą laiką sugebėjo mums priminti ir atgaminti mumyse pagrindines matematikos tiesas.

Kauno universitete mokslo trukmė mokymosi planuose buvo numatyta 6 metai-nuo 1945 m. iki 1951 m. Didesnioji dalis studentų dėl įvairių priežasčių negalėjo užbaigti studijų ir iki 1950 m. pabaigos visus egzaminus išlaikė tik 30 išlikusių mūsų kurso studentų. Mūsų būrį papildė reikiamus egzaminus išlaikęs dar vienas žemesnio kurso studentas Kostas Birulis. Tolaikinė sovietinė Universiteto mandatinė taryba “veikė” visą mokymosi laikotarpį ir net iš mūsų kurso paskutinio semestro, dėl taip vadinamos “socialinės praeities,” pašalino 2 studentus :Alfonšą Žaldoką ir Albertą Gurskį, neleisdama jiems ginti diplominių darbų. Jie aukštąjį mokslą užbaigė tik po keliolikos metų.

Diplominių darbų temos buvo paskirstytos 29 diplomantams ir jų paruošimui ir darbų apgynimui buvo paskirta 6 mėnesių trukmė. Nuo 1951m. sausio mėn. Kauno universitetas buvo reorganizuotas į 2 aukštąsias mokyklas- Kauno politechnikos institutą ir Kauno medicinos institutą. Mes jau Kauno politechnikos institute turėjome užbaigti ruošti diplominius projektus ir iki 1951 m. birželio mėn. juos apginti. Diplominius darbus apgynė visi likę 29 absolventai : elektros stočių, tinklų ir sistemų specialybės- 11 , pramonės įmonių elektros įrenginių- 9 ir elektrinio ryšio- 9.

Baigę mokslus buvome paskirti dirbti savo specialybėje dar Lietuvoje įvairiose organizacijose:

- gamybinėje veikloje- 20 (69%)
- pedagoginėje veikloje- 8 (27,5%),
- mokslinėje veikloje-1 (3,5%) .

Gamybinėje veikloje 9 absolventai (45%) pasiekė įmonių vadovų ir vyriausiųjų inžinierių postus, iš jų vienas pabuvojo Lietuvos Ryšių ministru ir vienas Kauno miesto meru, kiti 10 (50 %)- dirbo įmonių padalinių vadovais.

Mokslinius laipsnius apsigynė 5 (17%), mokslinius vardus gavo 6 (21%) absolventai, iš jų: 2-docentai ir 4-profesoriai. Kauno politechnikos institute- Kauno technologijos universitete dirbo 5 (17%) , iš jų dekanais -2 absolventai.

2 absolventai (7%) nesulaukė pensinio amžiaus, o 2006m. pabaigoje iš 29 baigusiujų- mirusiųjų jau buvo 18 (62 %), kurių vidutinis gyvenimo amžius buvo 72,3 m., o likusiųjų 11gyvųjų vidutinis amžius 2006 m. buvo 80,9m.

Išvadoje galima teigti, kad 1951m. pirmosios KPI laidos elektrikai absolventai Kauno valstybiniame universitete buvo gerai paruošti gyvenimui ir jie buvo aktyvūs Lietuvos ūkio plėtros ir mokslo kūrėjai ir vykdytojai.

**KVU-
KPI**
*I-ji
elektrikų
laida*

**1951m.
birželio mėn.**

**El.tinklų, stočių ir
sistemų specialybė**

- 1. Barauskas Antanas**
(KPI dekanas)
1924.7.9-1999.04.4 Karmėlavos kap.
- 2. Baškys Vytautas**
(ETProj.inst.sekt.vad.)
1927.9.11
- 3. Bagdonavičius Sebastinas**
(KHAE sk.v-kas)
1929.3.1-1979.12.1
Eigulių kap
- 4. Butkevičius Mykolas**
(330 kV past.v-kas)
1923.3.17-2004.03.24
Karmėlavos kap.
- 5. Černauskas Stasys**
(El.mont. vyr.inž.)
1924.9.10
- 6. Kostrauskas Povilas**
(KTU prof.)
1927.10.25-2005.10.20
Eigulių kap.
- 7. Kriščiukaitis Donatas**
(ETProj.inst.sekt.vad.)
1927.5.11
- 8. Kučinskas Vladas**
(Kauno meras, elektr.dir.)
1925.4.3-1993.5.25
Petrašiūnų kap.
- 9. Puodžiukynas Algirdas**
(KPI dėst.)
1924.9.13-1997.7.19 Zapyškio kap
- 10. Ribinskas Antanas**
(ETProj.inst.sekt.vad.)
1920.11.10
- 11. Riekumas Kostas**
(Klaip.el.t.vyr.inž.)
1924.4.29-1991.7.15
Klaipėdos kap.

**Pramonės el.
irengimų specialybė**

- 1. Bavarskis Henrikas**
(Vln.š.tinkl.vyr.inž.)
1925.1.19
- 2. Černius Napalys**
(ETProj.inst.sekt.vad.)
1924.08.1
- 3. Indreika Vytautas**
(“Apvijos” direkt.)
1925.8.2
- 4. Kasperavičius Petras**
(KTU docentas)
1923.1.4
- 5. Kukšas Bronius**
(LŽŪA profesorius)
1926.1.25-1993.6.16
Senavos kap.
- 6. Listopadskis Juozas**
(“Apvijos” vyr.inž.)
1923.7.5-1997.8.27
Romanių kap.
- 7. Navickas Alfonsas**
(Grig.Pop.f-ko dir.pav.)
1926.7.17
- 8. Nemura Antanas**
(prof. En.inst.dir.pav)
1927.8.8
- 9. Stundys Stasys**
(LŪT vyr.energetikas)
1921.1.10-1990.7.15
Vilnius Rokantiškių kap.

El. ryšių specialybė

- 1. Birulis Kostas**
(Lietuvos ryšių ministras)
1925.02.15 – 2004.01.27
Vln. Antakalnio kap.
- 2. Kuprevičius Mykolas**
(Kauno Ryšių dir.)
1927.6.20
- 3. Pitkauskas Zenonas**
1925-1974.9.17
Kalvarijų kap.
- 4. Šimanskis S.** (Kaliningrade)
- 5. Sudeika Petras**
(Kauno Ryšių direkt.)
1923.10.21-2001.6.6
Kauno Linkuvos kap.
- 6. Vaičys Pranas**
(VISI dėst.)
1922.8.5-2004.6.20
Vln. Saltoniškių kap.
- 7. Vaineikis Emilijus**
(KPI dekanas)
1926.9.14-1996.1.12
Petrašiūnų kap.
- 8. Vyšniauskas Vaclovas**
(Puntuko sk.v-kas)
1925.3.12-2001.04.3
Vln. Antakalnio kap.
- 9. Zulonas Pranas**
(Ryšių m.sk.v-kas)
1927.10 – 1999.04.7
Kupiškio Skapiškio-Ažuodžių kap.

Absolventų biografijos ir apmąstymai

Sebastinas Bagdonavičius

Sebastinas Bagdonavičius gimė 1929m. kovo 11d. Baigęs Alytaus gimnaziją 1951 m. įstojo į Kauno Vytauto Didžiojo universitetą ir, jį reorganizavus, 1951 m. baigė Kauno politechnikos institutą įgijęs įgijęs elektrinių, elektros tinklų ir sistemų inžinieriaus elektriko kvalifikaciją. Tik baigęs mokslus, pilnas energijos išsiliejo į audringą pokario gyvenimą - buvo paskirtas į Petrašiūnų elektrinę inžinieriumi konstruktoriumi. 1956 m. balandžio 3d. perkeltas į statomos Kauno hidroelektrinės statybą valdymo inžinieriumi energetiku, o 1974m. vasario 1 d. vyresniu inžinieriumi. 1975m. liepos 1 d. perkeltas į Kruonio hidroakumuliacinės elektrinės statybą.

Sebastinas mūsų kurse buvo jauniausias, romantiškiausias. Jam teko detalai įsisavinti hidroelektrinių statybos technologiją, atydžiai sekti ir tikrinti šių stambių objektų statybos darbų kontrolę. Apie jo tikrinamų statybos darbų apimtį rodo milžiniškos darbų apimtys: Kauno HE statyboje teko iškasti ir supilti 9 mil. kubinių metrų ir Kruonio HAE- 32 mil. kubinių metrų grunto, sumontuoti Kauno HE 23 tūkst.tonų ir Kruonio HAE- 43 tūkst. tonų metalo

konstrukcijų. Yra pateikęs racionalizacinių siūlymų kaip padidinti hidroakumuliacinės elektrinės galią. Romantiku liko visą gyvenimą. Ypač atmintinas buvo mūsų kurso 25-čio susitikimas, kuriame jis labai gražiai apibendrino visų mūsų per 25 metus nueitą kelią, tapo mūsų metraštiniku. Savo meile pamėgtam darbui užkrėsdavo visus mus.

Ir dabar, gėrėdamiesi stambiais, vienais iš pagrindinių Lietuvos energetikos objektais, prisimename Sebastiną, kuris negailėdamas savęs paskyrė visas savo žinias ir jėgas, kad šie objektai būtų patikimai veikiantys. Deja, jis mirė eidamas tik 50-sius metus- 1979 m. gruodžio 2 d., palaidotas Kauno Eigulių kapinėse.

Barauskas Antanas

Barauskas Antanas gimė 1924m. liepos 5 d. Navininkų k. Betygalos vls. Raseinių aps. 1945 m. baigė Raseinių vid. mokyklą ir įstojo į Kauno universiteto Technologijos fakultetą. 1951 m. baigė KPI ir įgijo elektrinių, elektros tinklų ir sistemų inžinieriaus kvalifikaciją. Dar studijuodamas 1948 m. pradėjo dirbti laborantu, asistentu, vėliau - dėstytoju. 1959 m. apgynė technikos mokslų kandidato (daktaro) disertaciją, 1962 m. jam suteiktas docento vardas, nuo 1962 m. Taikomosios matematikos

katedros vedėjas, 1964-1967 m. Elektrotechnikos fakulteto dekanas, 1967- 1974 m. Automatikos fakulteto dekanas, 1974-1977 m. Skaičiavimo technikos fakulteto dekanas. 1976 m. jam suteiktas nusipelnusio inžinieriaus garbės vardas. 1997m. suteiktas e. profesoriaus vardas. Daug laiko jis skyrė metodiniams nurodymams rengti, parašė vadovėlių, prisidėjo prie technikos terminų žodyno rengimo. Kauno universitete- Kauno politechnikos institute išdirbo 45-rius metus. 1993 m. išėjo į pensiją. Mirė 1999 m. balandžio 4d. Palaidotas Kaune, Karmėlavos kapinėse.

Janinos Barauskienės, jo draugų ir bendradarbių prisiminimai apie Antaną.

Antanas gimė Navininkų km. Betygalos valsč. Raseinių apskr. mažžemių valstiečių šeimoje, kuri vėliau persikėlė į to paties valsčiaus Diržionių km. Pradžios mokyklos 4 skyrius baigė kaimo mokykloje, o 5- 6 skyrius lankė Betygaloje, į kurią kiekvieną dieną vaikinukui tekdavo sukarti pėstute po 12 km. Antanukas buvo labai stropus mokinys, turėjo labai gražią rašyseną. Tėvai sunkiai vertėsi, bet vertindami mokslą iš paskutiniųjų leido Antanuką į Raseinių gimnaziją, iki kurios buvo 28 km. Raseinius pasiekdavo savo kojomis arba arkliuku.

Raseinių gimnazija garsėjo gerais pedagogais, ypač matematikais. Jų tarpe buvo ir gimnazistų „cerberiu“ pravardžiuojamas šviesios atminties puikus mokytojas Jonas Matulionis. Jo kietą ranką ir aštrų protą vėliau pažino ir Kauno universiteto- Kauno politechnikos instituto studentai. Tuometinis gimnazistas Barauskų Antanukas matematiką labai mėgo- ją ruošdavo kuo stropiausiai. Jo polinkis jau gimnazijoje buvo pastebėtas. Jei ne karo audros sudaužyta Raseinių gimnazija, išblaškyti mokytojai ir mokiniai, Antanas, be abejo, toliau būtų studijavęs matematiką Vilniaus universitete.

Baigęs gimnaziją, Antanas kartu su kitais abiturientais, pasiryžusiais siekti mokslo, 1945-jų metų rudenį iš labai karo nuniokotų Raseinių arkliais buvo nuvežti į Kauną. Atvykus į Kauną, Laisvės alėjoje Antanas atsitiktinai susitiko savo mokytoją Joną Matulionį. Mokytojas jį, kaip savo vaiką apgabino ir teiravosi kur ir ką manęs studijuoti. Antaną viliojo statyba, bet jis, visgi, pasiteiravo kokiam fakultete yra daugiausia matematikos. Kadangi jo buvęs mokytojas, toks autoritetas, pasakė, kad matematikos daugiausia yra elektrotechnikos fakultete, tas ir nulėmė Antano ateitį- jis tapo elektriku.

Jei būtų gyvas Antanas, jis pats papasakotų apie tuolaikinius studijų sunkumus, kuriuos teko jam, mažžemio valstiečio vaikui, patirti. Kaime vyko siaubingi įvykiai. Pas jo tėvą Petrą Barauską nuolat lankydavosi partizanai. Vieną kartą sodybėlę apsupo kareiviai. Per stebuklą, prisidengę nakties tamsa, partizanai pabėgo, ir jų nerado. Tačiau buvo nušauta mama ir sunkiai sužeistas tėvas, kuris netrukus mirė. Po šio įvykio į Kauno Universiteto Kadro skyrių atėjo raudonu rašalu ranka rašytas dokumentas, kuriame teigiama, kad Petro Barausko sūnus Antanas buvo tarp banditų, sužeidusių du tarybinius karius. Nors partizanų buvimo nepavyko įrodyti, o visi Universiteto lankomumo žurnalai liudijo, kad Antanas sėdėjo paskaitose, jo, kaip „bandito“ likimas buvo nuspręstas- išmesti iš Universiteto. Per triukšmingą mandatinės komisijos posėdį išsiskyrė susijaudinusių prof. K. Baršausko balsas. Profesorius labai pakiliai, labai atkakliai gynė vaikiną. Jam padėjo ir prof. B. Abraitis. Po ilgų karštų ginčų Antanas buvo paliktas Universitete. Tai labai retas įvykis tuometiniame aukštosios mokyklos gyvenime. Prof. K. Baršauską visi be išimties patyrusieji nelengvų išgyvenimų, prisimena su didžiausiu dėkingumu.

Antanas liko be jokios paramos. Apie šią nelaimę sužinojęs jo gimnazijos buvęs mokytojas- Kauno universiteto dėstytojas J. Matulionis, pasikvietė jį dirbti matematikos katedroje laborantu, suteikdamas jam galimybę išgyventi ir toliau studijuoti.

Pirmas darbas katedroje buvo tvarkyti paskaitų tvarkaraščius. Netrukus jam buvo patikėta vesti matematikos pratybas. Pratyboms ruošdavosi labai stropiai, nes auditorijose tada būdavo studentų ir

vyresnių už savo „dėstytoją“ ir ne visada geranoriškų. Antanas džiaugėsi, kad prie lentos neteko nė karto „susimauti“.

Baigęs Institutą Antanas norėjo dirbti Kauno ar Vilniaus elektrinėse, nes tokių galimybių buvo, tačiau katedros vedėjas J. Matulionis griežtai pareiškė, kad jis turi likti matematikos katedroje. Taip Antano darbas ir buvo nulemtas visam gyvenimui. Žinoma, iš laboranto tapo asistentu, o netrukus iš studentų sulaukė ir „kirvio“ pravardės.

Po keletos metų, vadovaujamas prof. Kulikovskio, paruošė ir apgynė technikos mokslų kandidato disertaciją, kažką tarpinio tarp elektrotechnikos ir matematikos, gavo docento vardą ir toliau gyveno matematikos katedroje su matematika.

Taip susiklostė, kad 1962 m. Kauno Politechnikos institute įkūrus Taikomosios matematikos katedrą, docentas Antanas Barauskas buvo tinkamiausias eiti katedros vedėjo pareigas. Net dvylika metų jis vadovavo šiai katedrai.

Jis turėjo tokią gražią svajonę - toliau dar studijuoti matematiką Vilniaus universitete ir gauti tikrojo matematiko vardą. Deja, jis buvo įtrauktas į administracinį darbą, kurio atsisakyti jis neturėjo moralinės teisės- jis šventai vykdė visus rektoriaus prof. K. Baršausko pavedimus, lyg mokėdamas skolą už tai, kad savo laiku jo buvo užtartas ir neišmestas iš universiteto.

Prof. K. Baršauskas, būdamas KPI Rektoriumi, pasikvietęs Antaną savo greitakalbe tarė: „Vaike, tau teks stoti į partiją. Elektrotechnikos fakultetui reikia dekaną, bet dekanas turi būti partinis“. Antanas mėgino aiškinti, kad tai neįmanoma, nes jo charakteristika bloga. „Institutui reikia jaunų kadru ir tu su manim nesiginčyk, o rekomendaciją aš pats parašysiu“. Taip sakydamas prof. K. Baršauskas pakartojo savo buvusią situaciją, kai jam pačiam reikėjo apsispręsti ar stoti į partiją. Tuomet jo brolis Vladas tarė: „Jei nori padėti Lietuvai, neišsisuksi. Daugelis tave už tai smerks, laikys karjeristu, netgi niekins, bet tai bus tavo kryžius ant lietuvių aukuro“. Praėjo nedaug laiko, iš Kadru skyriaus bylos kažkaip dingo raudonu rašalu rašytas „dokumentas“, o rektoriaus rekomendacija „įstatė“ Antaną į partiją. Elektrotechnikos fakulteto dekanu dirbo 1964-1967m.

Antanas drįsdavo eiti pas rektorių prof. K. Baršauską su iš tremties grįžusių matematikų pareiškimais.

Labiausiai įsimintina rektoriaus rezoliucija ant puikaus matematiko tremtinio A. Mikutavičiaus pareiškimo: „Priimkim, tie, kurie iš Sibiro – geri žmonės“.

Antanui daug kartų likimas lėmė būti pirmajam. 1967 m. iš Elektrotechnikos fakulteto „atskilo“ Automatikos fakultetas. Jis tapo pirmuoju naujo fakulteto dekanu ir juo dirbo iki 1974m. Automatikos fakulteto „pumpurėlis“ virto Skaičiavimo technikos fakultetu, ir vėl Antanui buvo patikėtas dekanas, kuriame dirbo 1974-1977 m.

Antanas buvo puikus pedagogas, įsimintinos jo tikslios, aiškios paskaitos, konkretūs ir suprantami reikalavimai studentams. Jo ir Vytauto Tėvelio išleista labai reikalinga knyga „Kompleksinio kintamojo funkcijos ir operacinis skaičiavimas“.

Vėliau, prisidėjęs prof. Z. Navickui, ši knyga buvo papildyta ir išleista naujai.

Minint Lietuvos Universiteto Kaune 75-metį Kauno technologijos universiteto rektorius išreiškė Antanui padėką už ilgametę kūrybingą ir produktyvią akademinę bei administracinę veiklą ir jam buvo suteiktas l.e. profesoriaus vardas. Deja, šis vardas nebuvo patvirtintas, kadangi tam pasipriešino katedros „didieji“ atgimimo aktyvistai, nes jis juk buvęs partinis. Antanas buvo per daug išdidus, kad eitų aiškintis, žemintis. Jis oriai pakėlė šį skaudų bendradarbių akibrokštą, neužtarnautą užgaulę.

Matematika Antanui buvo jo didžioji meilė. Apie ją jis galėjo kalbėti be galo, įtikinėti, kokia tai svarbi mokslo šaka. Ilgainiui ne tik studentus, bet ir savo vaikus pradėjo vertinti pagal matematikos žinias. Moki matematiką- tai šaunuolis, nemoki nieko gero iš tavęs nebus. Kad Antanui matematika buvo be galo svarbi byloja ir tai, kad net labai sirgdamas, atsikėlęs iš lovos atsisėdavo prie stalo ir sprendavo kažkokius uždavinius. Tai jam teikdavo malonumo, galbūt nusiramino...

mokėjęs matematiką. Universiteto gimnazija išmokė ir jo anūką Saulių, toliau studijavusį Japonijos universitete. KTU laukia jo anūko- gimnazisto Antano Barausko.

Baškys Vytautas

Baškys Vytautas gimė 1927 m. rugsėjo 11 d. Didžiasalio k. Salako vals. Zarasų apskr. amatininko ir mokytojos šeimoje. Tėvas, dar jaunas būdamas, prieš pirmąjį pasaulinį karą buvo išvykęs į Ameriką, kurioje susirado darbo. Dirbdamas įsijungė ir į lietuvių išeivių kultūrinę veiklą- dainavo lietuvių chore „Birutė“. Buvo labai gabus kalboms- mokėjo lietuvių, rusų, estų, lenkų, anglų, vokiečių, prancūzų kalbas. Grįžęs Lietuvon ėmėsi verslo ir su šeima persikėlė į Žemaitiją- Kretingos apskr. ir Klaipėdos miestą. Motina mokytojavo Grūšlaukio, Darbėnų mokyklose, Kretingoje. Vytautas, baigęs pradžios mokyklą, įstojo į Klaipėdos Vytauto Didžiojo gimnaziją, bet vokiečiams užėmus Klaipėdos kraštą, turėjo skubiai išvykti iš Klaipėdos. Šeimai persikėlus į Kauną, motina mokytojavo Kaune. Vytautas įstojo į Kauno „Aušros“ gimnaziją. 1944 m. Lietuvą okupavus sovietams, be teismo buvo suimtas tėvas ir Sibiro lageriuose žuvo. Motina liko viena su 4 vaikais. Nepaisant sunkios materialinės padėties Vytautas 1945m. baigė gimnaziją ir įstojo į Kauno universitetą. Universitete studijavo labai rimtai, buvo labai aktyvus sportininkas- buvo vienas iš vadovaujančių studentų sporto draugijai. 1951 m. baigė Universitetą su pagyrimu, jau reorganizuotame Kauno politechnikos institute. Įgijo elektros stočių, tinklų ir sistemų inžinieriaus kvalifikaciją. Aukštąjį mokslą įgijo ir Vytauto 2 broliai ir sesuo.

Vytautas 1951- 1955 m. dirbo Elektromontavimo kontoroje darbų vykdytoju, vyresn. inžinieriumi, vadovaudamas kaimo ir miestelių elektrifikavimo darbams. Gerai įsisavinęs praktinį elektrifikavimo darbą nuo 1955m. iki 1959 m. ruošė kaimo elektrifikacijos projektus žemės ūkio projektavimo institute dirbdamas vyresn. inžinieriumi, vyr. projektų inžinieriumi, 1959-1963 m. pramoninės statybos projektavimo institute vyr. projektų inžinieriumi. Nuo 1963m. iki 1992m. Lietuvos elektros tinklų projektavimo institute vadovavo aukštųjų įtampų- 35-110-330 kV linijų ir pastočių projektavimui dirbdamas sektoriaus vadovu, vyr. projektų inžinieriumi. Vadovavo instituto projektų vyriausiųjų inžinierių biurui. Jam tiesiogiai vadovaujant buvo suprojektuotos pagrindinės Lietuvos vakarinės ir centrinės dalies elektros linijos ir pastotės. Daug išradingumo ir ryžtingumo jam teko parodyti projektuojant Neringos elektros tiekimui reikalingas 110 kV elektros linijas, praeinančias per nacionalinį Neringos parką, nepažeidžiant jam taikomų reikalavimų.

Jis vertinamas kaip aukštos kvalifikacijos specialistas, pasižymėjęs principingumu ir organizuotumu. Buvo vienas iš autorių išleisto žemės ūkio elektrifikacijos žinyno. Išaugino sūnų ir dukrą, kurie irgi baigė Kauno politechnikos institutą.

Į pensiją išėjo 1992 m.

Henrikas Bavarskis

Henrikas Bavarskis gimė 1925 m. sausio 19 d. Plikšilio k., Užvenčio vls., Šiaulių aps. Baigęs Šiaulių I-ją berniukų gimnaziją, 1945 m. įstojo į Kauno Vytauto Didžiojo universitetą ir, jį reorganizavus, 1951 m. baigė Kauno politechnikos institutą įgijęs pramonės elektros įrenginių specialybės inžinieriaus elektriko kvalifikaciją. Nuo 1951 m. pradėjo dirbti Energijos realizavimo įmonėje inžinieriu inspektoriumi. 1958 m. skiriamas Vilniaus šilumos tinklų vyriausiuoju inžinieriumi. Henrikas Bavarskis daug prisidėjo prie Vilniaus miesto šilumos ūkio plėtros, kai buvo

pradėta centralizuotai tiekti šilumą miesto komunaliniams namams ir pramonės įmonėms. Jis sukūrė ne vieną centralizuoto šilumos energijos tiekimo schemą, buvo daugelio išradimų autorius. Už nuopelnus Lietuvos energetikai ne kartą apdovanotas vyriausybiniais garbės raštais. Nuo 1985 m. kovo 20 d. perkeltas į Valstybės statybos komitetą. Šiuo metu yra pensininkas ir gyvena Vilniuje.

Henriko Bavarskio prisiminimai –pamąstymai

Gimiau Užvenčio valsčiaus Plikšilio girininkijoje, girininko šeimoje. Vieta buvo pelkėta, drėgna ir tai pakenkė mano plaučiams, tai atsiliepia man ir šiandien.

Iš vaikystės laikų geriausiai prisimenu susitikimą su grafiene ir visoje Lietuvoje buvusią Vytauto Didžiojo pagerbimo procesiją.

Grafienė Čapskienė gyveno dvare- senovinėje pilyje su kuoru. Pas jąėjome mudu su tėvu. Priartėjus prie pilies mudu užpuolė gausybė šunų, nuo kurių mus apgynė jos tarnai. Pilyje buvo įdomūs laiptai į antrąjį aukštą, kuriuos saugojo išvaizdingos meškos (iškamšos). Priėjusi prie manęs grafienė pakalbino mane lenkiškai, tačiau tėvui paaiškinus, kad aš nemokąs lenkų kalbos, tuo ir pasibaigė mano bendravimas su grafiene.

Vytauto Didžiojo pagerbimui per visą Lietuvą iškilmingai buvo nešamas jo paveikslas. Šioje procesijoje paveikslą lydėjo uniformuoti skautų, šaulių organizacijų nariai, gimnazistai. Grojo karinis dūdų orkestras. Mes šią išpūdingą procesiją pasitikome pakeliui, pasitraukdami į šalikelę.

Greitai mes apleidome pelkėtus Plikšilio eglynus, persikėlę į mano motinos namus, nes tėvai nebegalėjo apsikęsti tarp motinos ir tėvo mamų kylančių konfliktų dėl ūtakos sferų pasidalinimo.

Malonūs mano prisiminimai buvo apie vykusį Žemaičių dienos šventimą. Oras pasitaikė puikus ir mūsų vežimas lengvai dardėjo vieškeliu į Šatrijos kalną. Pagaliau pasirodė ir mūsų puikūs Šatrijos kalnas. Jau pačioje Šatrijos kalno pakalnėje buvo sustatomi ūkininkų vežimai ir visi pėsti lipome į patį Šatrijos kalną. Toli,toli nuo Šatrijos matėsi kitų kalnų viršūnės. Žmonės kalbėjo, kad esant geram orui, galima būtų išžiūrėti ir Medvėgalio viršūnę. Gimnazistai sakėsi nuo Šatrijos kalno išžiūrėję ir savo gimnazijos rūmus. Mums užlipus tuo laiku jau grojo karo dūdų orkestras ir vingriavo bešokančiųjų rateliai. Didelis įvykis buvo ir prezidento Antano Smetonos pasirodymas tarp publikos ir jo pasakyta kalba. Prezidentas Antanas Smetona buvo apsirengęs juodu fraku ir juoda skrybėle- cilindru. Visur skambėjo dainos ir šokių muzika. Grįžtant iš šventės visų nuotaika buvo pakili.

Būdamas kaime pas tėvus, netrukus po Šatrijos kalno iškilmingos šventės susiradau sau patrauklų ir įdomų užsiėmimą- filateliją. Mano tėvui tas mano domėjimasis labai patiko, nes jo manymu filatelija užsiimdami moksleiviai geriau pažįsta naujus kraštus, jų augalus, gėles ir gyvūniją, pažįsta net tų šalių valdovus. Pašto ženkluose atspausdinami ir šalių atvaizdai. Tai ne taip, kaip dabar, mokiniai vietoje filatelijos žiūrėdami televizijos sekso filmus bei kompiuterių pagalba gadina savo sveikatą. Iš mūsų kaimo, kur mes gyvenome, Kaune mokėsi Doveika, kurio brolis grojo „Metropolyje“ orkestre ir grįždamas atostogų į namus pas motiną, mūsų kaimo vaikams atveždavo pašto ženklų iš Europos ir įvairių egzotiškų šalių, pavyzdžiui Mozambikas, Angola ir kt., žinoma ir Europos ir Azijos valstybių. Mano tėvo brolis, Kaune tarnavęs kariuomenėje karininku, man atvežė iš Kaune esančios filatelijos parduotuvės pirktą raudoną, kietu viršeliu pašto ženklams skirtą albumą.

Pradėjau lankyti pradžios mokyklą, kuri buvo nutolus apie 1 km. Mokymosi metai prasidėdavo gerai, bet baigdavosi liūdnai- vis pasireikšdavo plaučių ligos, persirgtos gyvenant drėgnuose miškuose Reikšilyje. Tėvas vis kaltindavo mane, kad aš neišsisaugodavęs ligų.

Ėjo 1941-ji metai, jau aplink pakvipo karu ir birželio 22-ją iš Vakarų girdėjosi dundėjimas ir matėsi dūmų kamuoliai, prasidėjo karas su vokiečiais. Kitos dienos viduryje pasirodė vokiečių karo

žvalgybos raitininkai. Mes su pažįstamais sutikome juos su gėlėmis. Po kurio laiko kieme pasirodė vokiečių kareiviai, kurie linksmi prausėsi ir kvepėjo prancūzišku muilu, kaip kontrastas sovietų kariams, kurie avėjo ant kojų batų raiščius ir kvepėjo degutu.

Pasirodė, kad per ankstyvas buvo mūsų džiaugsmas atėjusiems vokiečiams. Praėjus kiek laiko mes su tėvu važiovome per mišką ir girdėjome aidint šūvius. Pagalvojome, kad tai sovietų desantininkų šūviai. Pasirodė, kad tuomet buvo sušaudomi miestelio žydai- suaugę ir vaikai...

Rudenį grįžę į gimnaziją, radome vokiečių gimnazijos rūmuose įrengtą karo ligoninę, o mums teko mokintis keliuose atskiruose namuose, išbarstytuose miesto centre. Žmonėms buvo įvestos maisto kortelės, o ūkininkams įvestos privalomos maisto produktų „pyliavos“.

1944 m. karas sovietų su vokiečiais ėjo prie galo. Sovietai užėmė Šiaulius ir aktyviai veržėsi į Vakarų. Nors ir apipešiotą vokiečių armija surengė kotrapuolimą atsiimti Šiaulius. Aš tuomet buvau prisiglaudęs pas giminaičius. Staiga prasidėjus smarkiame šaudymui aš su giminaičiu pasislėpėme serbentų krūme. Pamatėme, kad į mus artinasi storas vokiečių puskarininkas liepdamas eiti kartu. Mums einant Ventos pontoniniu tiltu mus apšaudė iš tankų, bet laimė, nesužeidė. Storis vokiečių mus nuvedė pas leitinantą, kuris apklausė kokios buvo sovietų dalys ir kokie jų numeriai. Apklausius mus, jis liepė mus nuvesti į mišką. Miške atėjęs vokiečių padavė mums kastuvus ir liepė kasti duobes. Mes labai išsigandome, manydami, kad dabar mus sušaudys, bet vokiečių mus nuramino sakydamas, kad tos duobės bus skirtos apsisaugoti nuo priešų artilerijos sviedinių. Ir tikrai netrukus prasidėjo apšaudymas, bet į mus nepataikė. Kai lauke sutemo, kareiviai sulipo ant tankų ir mums liepė kartu sėsti. Pasukome į Vakarų sėdėdami ant tankų ir išvažiovome į kalvas, kurias apšvietė gaisrų pašvaistės. Vokiečiai paaiškino, kad matome pagrindinę kautynių liniją. Vaizdas iš tikrųjų nuostabus. Išvažiovus iš jos mus paleido.

Praėjus karo veiksmams, saugodamasis, kad manęs nepaimtų į kariuomenę gavau darbą Šiaulių geležinkelio valdyboje buhalteriu. 1945m. aš stojau į Kauno Vytauto Didžiojo universitetą. Elektriko specialybės pasirinkimą nulėmė man patikusio kartu su manimi dirbusio elektriko Stelmoko darbo pobūdis, nesurištas visą darbo dieną su sėdimuoju darbu. Laikyti stojamųjų egzaminų iš savo įstaigos išvažiovome tryse: aš, Gricius ir Urbonavičius. Griciaus tėvai gyveno Kaune, kurie ir priėmė mus laikinai apsigyvantį su sąlyga, kad mes padėsime jų sūnui išlaikyti stojamuosius egzaminus, ką mes ir padarėme. Po dviejų savaičių aš su draugu susiradome atskirą butą Žaliakalnyje. Tais metais Kaune siautė gripo epidemija, susirgau ir aš, vos nenumiriau.

Universitete studijuodami turėjome ir karinį mokymąsi, kuriam buvo skiriamas šeštadienis. Taktikos pratyboms į Žaliakalnį turėdavome nešti sunkųjį kulkosvaidį „Maksimą“. Vamzdį nešdavo

vienas iš studentų, o rėmą nešdavo studentas

Kalvelis- stambus vyras. Eidami, paprastai, visada užtraukdavome dainą, tačiau vieną vėjuotą dieną dėstytojo leitinanto Lesinsko nepaklausėme- nedainavome. Lesinskas pasiskundė karinės katedros vadovui gen. Vitkauskui, kad jo neklausėme, būk tai organizavo „buožės“.

Karinę techniką- ginklus dėstė kapitonas Fedaras. Dėstant jam reikėjo parodyti kaip išardomi ir surenkami ginklai, tačiau jie buvo surūdiję ir negalėjo jis to padaryti. Tuomet jis pasikvietė savo tautietį katedros ginklininką, kuris irgi nesugebėjo tai atlikti. Vienas iš studentų tuomet paleido repliką, kad matyt teks kviesti jau rabiną. Šį kartą jau Fedaras mus apskundė gen. Vitkauskui, taip pat sakydamas, kad tai vėl „buožių“ darbas. Ir šį kartą „kaltųjų“ nerado.

Henriko Bavarskio prisiminimai apie jo gamybinę veiklą „Energetiko gyvenimo kelyje“ aprašyti knygoje „Lietuvos energetika“ IV tomas Atsiminimai Biografijos Vilnius 2006m

Kostas Birulis

Kostas Birulis gimė 1925 m. vasario 15 d. Panevėžio mieste. Jo tėvas buvo mechanikas. Jis antrosios Sovietų okupacijos metu buvo areštuotas ir kaip politinis kalinys 1950 metais mirė Vilniuje Lukiškių kalėjime. Motina mirė 1935 metais.

Kostas pradžios mokyklą ir gimnaziją baigė Panevėžyje. 1944 metais Sovietų okupantams užėmus Panevėžį, jis tuojau buvo mobilizuotas į jų kariuomenę ir dalyvavo karo kovose Žemaitijoje ir Rytprūsiose, kur buvo sunkiai sužeistas.

1946 metais jis sėkmingai įstojo į Kauno Vytauto Didžiojo Universiteto Technologijos fakulteto elektrotechnikos skyrių studijuoti ryšių techniką. 1951 metais baigęs studijas, dirbo Klaipėdos, Kauno pašte ir kitose ryšių žinybose.

1988 metais, dirbdamas Ryšių ministerijoje, organizavo Sąjūdžio rėmimo grupę. Šios grupės įsikūrė tuometiniame Radijo ir televizijos perdavimo centre, Ryšių ministerijos Centriname projektavimo konstravimo institute, Tarp miestinėje telefono stotyje, Centriname telegrafe, Ryšių ministerijos aparate. Tai buvo labai svarbu ateityje bei tuo metu rengiantis Lietuvos ryšius padaryti nepriklausomus nuo Maskvos ir įgyti patirties kaip veikti ypatingomis sąlygomis.

1990 metais buvo paskirtas Lietuvos Respublikos ryšių ministru. Vykdydamas šias pareigas, jis pirmiausiai įsteigė naujausių ryšio technologijų (palydovinių, faksimilinių, internetinių ir kt.) platinimo įmonę, ieškojo kelių betarpiškiems ryšiams su užsieniu, stengėsi likviduoti KGB organizuotą neteisėtą telefono pokalbių pasiklausymo sistemą, ruošė Ryšių įstatymą ir Ryšių statutą, ruošėsi Lietuvos pašto ženklų leidybai, stengėsi kuo greičiau atkurti Lietuvos narystę Pasaulinėje Pašto Sąjungoje, daug vargo turėjo Sovietų kariams užgrobus Lietuvos televiziją ir Maskvos pučo metu, organizavo Lietuvos narystės atkūrimą tarptautinėse telekomunikacijų organizacijose.

1992 metais vietoje Ryšių ministerijos sukūrus Ryšių ir informatikos ministeriją, Kostas Birulis buvo iš ministro pareigų atleistas. Po to jis aktyviai dalyvavo visuomeninėje veikloje, rengė straipsnius spaudai, parengė 170 pusl. leidinį „Laisvės kodas“, kuriame aprašė savo veiklą, vadovaujant Lietuvos ryšių ministerijai.

Jis buvo vedęs žmoną Nemirą taip pat ryšių specialistę. Su ja užaugino du sūnus – Norvydą (scenos efektų režisieriu) ir Aleksandrą (elektrotechniką).

Mirė 2004 01 27, palaidotas Vilniaus Antakalnio kapinėse.

Mykolas Butkevičius

Mykolas Butkevičius gimė 1923 m. kovo 17 d. Panevėžio raj. Šeduvos vals. ūkininko šeimoje. Tėvas Brunonas Butkevičius buvo prasilavinęs ir kaimynų gerbiamas žmogus. Mykolas, 1941 m. baigęs Šiaulių gimnaziją, kurį laiką dirbo namuose, vėliau slapstydamasis nuo vokiečių, ir nuo sovietų mėginimų jį mobilizuoti kariuomenėn, dirbo įvairiose valsčiaus organizacijose. 1945 m., įveikęs didžiausius tuo laiku buvusius pavojus ir sunkumus, įstojo į Kauno Vytauto Didžiojo universitetą studijuoti statybą, kartu klausė paskaitas skirtas ir elektrikams. Nuo 1946 m. apsisprendė studijuoti tik elektros specialybę. Sunkus buvo jam studijų laikotarpis, nes tėvai buvo netekę viso turto ir pastogės. Tik savo ryžto ir gabumų dėka baigė studijas ir diplominį projektą paruošė bei apgynė 1951 m. jau iš universiteto reorganizuotame Kauno politechnikos institute, įgydamas elektros tinklų ir sistemų inžinieriaus kvalifikaciją.

Dar studijuodamas nuo 1950 m. sausio 28 d. pradėjo dirbti Kauno elektros tinklų įmonėje, kurioje jam buvo pavesta organizuoti Rajoninę Kauno dispečerių tarnybą, kurios viršininku dirbo iki 1968 m. gruodžio 8 d. ir dispečeriu iki 1985 m. sausio 21 d. Tuo laikotarpiu labai išsiplėtė Kauno aukštų

įtampų tinklai ne tik linijų ir pastočių skaičiumi, bet ir jų įtampomis- 35-110-330 kV , kurių aptarnavimui ir valdymui turėjo būti parenkami ir paruošiami aukštos kvalifikacijos specialistai. Ši atsakingą darbą- naujų įrengimų aptarnavimą Mykolas Butkevičius atliko pats studijuodamas ir apmokydamas savo bendradarbius. Jam buvo pavesta visai Lietuvos energetinei sistemai paruošti aukštų įtampų įrengimų aptarnavimo taisyklės. Jas kurdamas pasireiškė geru taisyklingos lietuvių kalbos žinovu. Apmokydamas bendradarbius darbui su naujais įrengimais jis sumaniai įtraukdavo juos pačius studijuoti naująją techniką, pavedant jiems paruošti atskiriems klausimams paskelbtas žurnaluose ir žinybinėse informacijose santraukas ir visą tai kartu aptardavo.

Per ilgą aukštų įtampų tinklų aptarnavimo ir jų valdymo laikotarpį Mykolas Butkevičius tapo vienas iš geriausių šioje srityje specialistų ir jam pasiekus pensijinį amžių, savo patirtį ir žinias jis panaudojo toliau dirbdamas Kauno elektros tinkluose- Pastočių tarnyboje apibendrindamas pastočių būklę.

Mykolas buvo labai draugiškas su savo bendradarbiais ir buvusiais mokslo draugais. Neužmiršo ir sporto- stalo tenisas jam buvo atgaja- sakydamas, kad sportuodamas jis atsigauņas. Labai mėgo ir klasikinę muziką, žinojo žymiausius pasaulio kompozitorius ir atlikėjus. Tai visapusiškai išsilavinęs žmogus, tapęs pavyzdžiu draugams ir bendradarbiams. Pablogėjęs sveikatai, į pensiją išėjo 2000m. rugsėjo 29d.

Mykolas Butkevičius mirė 2004m. kovo 24d., palaidotas Kauno Karmėlavos kapinėse.

Černauskas Stasys

Černauskas Stasys gimė 1924 m. rugsėjo 10 d. Smilgių mstl., Panevėžio aps. 1944 m. baigė Šeduvos gimnaziją. 1945 m. įstojo į Kauno Vytauto Didžiojo universitetą ir, jį reorganizavus, 1951 m. baigė Kauno politechnikos institutą įgijęs inžinieriaus elektriko kvalifikaciją. 1951- 1952 m. dirbo Žemės ūkio ministerijai pavaldžioje statybos ir montavimo valdyboje („Glavselektro“) darbų vykdytoju, 1952-1958 m. Kauno srities statybos ir elektros montavimo kontoroje, nuo 1958 iki 1987 m.– Energetikos

statybos tresto Kauno SMV (vėliau reorganizuota į Kauno VESI) vyriausiuoju inžinieriumi. 1987m. išėjo į pensiją. Už gerą darbą nekartą apdovanotas įvairių institucijų garbės ir padėkos raštais.

Stasio Černausko prisiminimai – pamąstymai

Gimiau Smilgių mstl. Panevėžio aps. ūkininko šeimoje. Mama su tėčiu susitiko gyvendami Rygoje ir 1912 m. apsigėdė. Tėtis dirbo kepėju, o mama pardavėja.

Kilus I-jam Pasauliniam karui, tėvas gavo šaukimą į armiją. Caro Rusijoje tuomet buvo tokia tvarka, kad į armiją šaukdavo iš artimiausiai esančių prie fronto rajonų. Tėvas, vengdamas kariuomenės, išvažiavo į Rusijos gilumą, o mama su maža dukrele grįžo pas savo tėvus į Rozalimo valsčių. Nors tėvas ir važinėjo po Rusiją, vis vien buvo paimtas armijon ir pasiūstas į frontą. Kurį laiką jam išbuvus pirmoje fronto linijoje, jo pulkui buvo suteiktos atostogos. Kareiviai išvažinėjo į namus. Lietuva tuo metu jau buvo užimta vokiečių ir tėvui nebuvo kur išvažiuoti, todėl jis pasiliko pulke. Vieną dieną pas juos užėjo karininkas ir sako: „Vyrai, neturime duonos, bet turime miltų. Kas mokate kepti?“ Tėvas pasisakė, kad esąs yra kepėjas. Tėvui pasisėkė- jis liko pulko kepėju per visą karą ir revoliuciją. Rusijoje siautė badas, tačiau jam duonos užteko, taigi tuomet geriausia profesija buvo duonos kepėjas.

1918 m. tėvas grįžo iš Rusijos ir susitkęs su žmona ir dukrele apsigyveno savo 27 ha ūkyje Smilgių valsčiuje. Susilaukė dar trijų dukrų ir sūnaus- tai buvau aš.

Lankiau Smilgių pradžios mokyklą, kuri buvo įsikūrusi privačiame name. Man esant ketvirtame skyriuje buvo pastatyta nauja didelė šešių skyrių mokykla. Prisimenu mokyklos atidarymą ir šventinimą, į jį atvyko Švietimo ministeris Šakenis (jo brolis buvo mano tėvo kaimynas).

Baigęs Smilgių mokyklos šešis skyrius norėjau mokytis ir toliau, bet tėvai sakė, kad nėra pinigų mokslams. Buvau vienintelis sūnus ir turiu eiti tėvo pėdomis- būti ūkininku. Amerikoje gyveno mamos

broliis, išvykęs caro laikais. Mama susirašinėjo su juo laiškais. Aš jam irgi parašydavau. Dėdė ragino mane mokytis- aš jam atsakiau, kad reikėtų pasamdyti vietoje manęs darbininką ūkio darbams ir tam reikalinga 500 litų metams. Atėjo ruduo. Kau kurie mokslo draugai išvažiavo mokytis, o aš kaip daugelis kitų likau dirbti ūkyje. Apie gruodžio mėnesio vidurį dėdė iš Amerikos atsiuntė 50 dolerių (dolerio vertė buvo 10 litų) mano mokslams tęsti. Sesuo mokėsi Šiaulių gimnazijoje II klasėje ir jai grįžus Kalėdų atostogoms nusprendėme, kad man reikia laikyti egzaminus ir bandyti mokytis. Labiausiai bijojau prancūzų kalbos ir algebros, kurių neteko mokytis. Pasirengti liko tik dvi savaitės. Su seserimi išvažiavau laikyti egzaminų į Šeduvos „Saulės“ progimnaziją. Aš nuvykau į progimnaziją, o sesuo į bažnyčią pasimelsti už mane. Visus dalykus išlaikiau neblogai, išskyrus prancūzų kalbą. Iki šiol esu dėkingas direktorei Butkienei ir mokytojai Jurkšaitienei, kad mane priėmė su sąlyga, kad laike pusmečio pasivysiu bendramokslis. Taip pradėjau vėl mokytis.

Pirmos okupacijos metais mokiausi Šeduvos „Saulės“ progimnazijoje. Mokytojai ir mokiniai buvome labai nusiteikę prieš okupantus. Mokiniai susiorganizavome būrelį ir pradėjome spausdinti ir platinti proklamacijas prieš valdžią. Saugumas keletą mūsų tarp jų ir mane išaiškino ir išvežė į Panevėžio saugumą. Po keleto dienų iškvietė mūsų tėvus ir mus paleido. Nuo to laiko buvome įskaitoje ir jei kas atsitikdavo, kviesdavo į saugumą.

1941 metais, Lietuvą užėmus vokiečiams, persikėliau mokytis į Panevėžio gimnaziją, nes ten apsigyveno mano sesuo su šeima. Panevėžio gimnazijos direktorius Petras Butėnas buvo nukentėjęs nuo sovietinės valdžios- buvo suimtas ir įkalintas. Todėl 1943 metais, vokiečiams paskelbus mobilizaciją, jis sakė : „Vyrai, reikia eiti gintis nuo bolševikų“. Visiems, kuriems reikėjo eiti į kariuomenę, išdavė dviejų trimestrų baigimo pažymėjimus. Mes išvykome į namus, tačiau į vokiečių kariuomenę nėjome.

1943 metų rudenį išlaikiau egzaminus už septynias klases ir įstojau į Šeduvos gimnazijos aštuntą klasę. 1944 metais generolas Plechavičius organizavo Vietinę rinktinę. Iš aštuntos ir septintos klasių susirinkome 12 gimnazistų ir išvykome į Marijampolės karo mokyklą. Tačiau vokiečiai generolą Plechavičių areštavo. Tuomet daugumai kariūnų, jų tarpe ir man pasisekė laimingai pasitraukti, o kurie nesusėpė- vokiečiai juos suėmė.

Mums išvykstantiems į Vietinę rinktinę buvo išduodami atestatai su priedašu apie Vietinę rinktinę. Norint gauti atestatą be priedašo, reikėjo laikyti egzaminus. Kai aš grįžau, egzaminų sesija jau buvo pasibaigusi. Man reikėjo laikyti egzaminą tik iš lietuvių kalbos. Geroji direktorė Butkienė suorganizavo egzaminą savo bute, jos dėka gavau atestatą be priedašo. Atestatas su priedašu būtų buvęs įrodymas, kad tarnavau Plechavičiaus Vietinėje rinktinėje.

1944 metų pavasarį, švenčiant abiturientų išleistuves, jau girdėjosi artėjančio fronto dundesys Šeduvos gimnaziją baigėme 32 abiturientai. Palikdami gimnaziją parašėme testamentą ateinančioms kartoms, kuriame įsipareigojome susitikti kas penki metai, tačiau pirmą kartą susitikome tik po 25 metų... ir liepos mėnesį vėl mus „išvadavo“ Raudonoji armija. Tuoj prasidėjo mobilizacija. Namuose tarėmės ką daryti. Pasitaikė proga- įstojau dirbti į Smilgės kooperatyvą, prie grūdų supirkimo ir gavau atleidimą nuo kariuomenės. Vietinė valdžia tuo buvo nepatenkinta, nes buvau „buožės“ vaikas. Dirbdamas susipažinau su milicijos viršininku- kuris taip pat mokėsi Panevėžio gimnazijoje. Vietinė valdžia jam ne ypatingai patiko ir mes sutarėme gerai. 1945 metų balandžio mėn. jis atėjo pas mane ir pasakė, kad jis išvažiuojas ir patarė taip pat išvažiuoti, nes nebebus kam užtarti.

Pasitaikė proga- valsčiui reikėjo išsiųsti darbui vieną žmogų į Klaipėdą. Aš užsirašiau ir gegužės mėn. jau buvau Klaipėdoje- dirbau Klaipėdos apkopsąjungoje.

1945 metų rudenį įstojau į Kauno Vytauto Didžiojo universiteto Technologijos fakulteto Elektrotechnikos skyrių. Gaudavau stipendiją, tačiau iš jos buvo sunkoka pragyventi- trūko maistui. Dalį maisto atsiveždavau iš tėvų. 1949 metų pavasarį mano tėvus ištrėmė į Sibirą, nebetekau paramos, gyvenimas pasidarė dar sunkesnis.

Bijojau, kad ir mane ištrėms, kaip kelis mūsų kurso draugus (A.Gurskį ir kitus). Niekam apie tai nesisakiau. Kad palengvinti pragyvenimą, ėmiausi uždariauti padėdamas mokytis mokiniais. Nors ir sunkokas buvo gyvenimas, studijuoti sekėsi gerai, rasdavome laiko ir pasportuoti. Mūsų kurse buvo populiarus tinklinis, sudarėme savo komandą, į kurią įėjo V.Baškys, H.Bavarskis, A.Barauskas, N.Černius, S.Černiauskas. Sėkmingai žaidėme Universitete vykusiame tarpfakultetinėse varžybose, užimdami aukštas vietas. Prisimintinos ir gamybinės praktikos, viena iš geriausių buvo Klaipėdos elektrinėje, kurioje teko dirbti brigadoje, profilaktiškai peržiūrinioje aukštos įtampos įrengimus,

remontuojant elektros generatorių. Geriausi prisiminimai ir apie buvusių mūsų dėstytojus, ypač docentą Jurgį Zdanį, profesorius Leoną Kaulakį, Joną Matulionį.

1951 metų pavasarį, jau naujai įkurtame Kauno politechnikos institute, apgynęs diplominį darbą užbaigiau mokslus.

Baigęs institutą, aš su Vytautu Baškiu buvome paskirti dirbti į tresto „Glavselektro“. Kauno tarprajoninę statybos montavimo kontorą. 1951 m. birželio 15 d. buvau paskirtas dirbti dešimtininku. Šioje kontoroje dirbo 8 techniniai ir 3 administracijos darbuotojai. Kontora buvo įsikūrusi nedidelėje patalpoje. „Glavselektro“ priklausė sąjunginei Žemės ūkio ministerijai ir atliko žemės ūkio elektrifikacijos darbus. Norint elektrifikuoti žemės ūkį, mes privalėjome pastatyti ir elektros šaltinių, pastotes ir aukštos įtampos linijas, nes prisijungti prie valstybinių elektros tinklų buvo neleidžiama. Darbus vykdėme visoje Respublikos teritorijoje. Kolūkiams, mašinų traktorių stotims (MTS) statėme hidroelektrines, šilumines elektrines su lokomobiliais ir dizeliais. Pirmieji mano statomi objektai buvo Suvalkijoje, Kalvarijos rajone- tai kolūkis „Naujas gyvenimas“ ir kelios MTS. Jiems statėme lokomobilines elektrines. Kontora turėjo tik vieną sunkvežimį, kuris buvo skirtas statomai Sukončių hidroelektrinei. Esant reikalui, prašydavome užsakovų pagalbos. Po kelių mėnesių buvau paskirtas darbų vykdytoju. Po metų, padidėjus darbų apimtims, kontora pervesta aukštesnėn kategorijon ir, atsiradus vyr inžieriaus etatui, buvau paskirtas vyr inžinieriumi.

Įdomu, kad mūsų darbovietėje nebuvo komunistų partijos organizacijos, nes buvo tik vienintelis partijos narys- direktorius, kuris priklausė energijos realizavimo įstaigos partinei organizacijai. Direktorių paėmus kariuomenėn, vietoje jo buvo paskirtas nepartinis darbuotojas. Taip mūsų kontora be komunistų partijos narių išsilaikė iki 1958 metų. Per tuos šešerius metus pastatėme aštuonias hidroelektrines : Sukončių, Luokės, Kruostos, Antanavo, Verknės, Vilniaus raj.(Dzeržinskio), Pastrėvos ir Bublių. Hidroelektrinių galingumas nuo 80 iki 250 kW. Iš kiekvienos iš jų elektra buvo aprūpinti nuo 4 iki 12 kolūkių. „Šešupės“ kolūkyje (Marijampolės apskr.) pastatyta hidroelektrinė, kurios statybinę dalį atliko Kauno politechnikos instituto studentai, o visus įrengimus teko mums sumontuoti ir elektrifikuoti patį kolūkį.

Statant Kruostos HE, praktiką atliko studentai, kurių vadovu buvo jų dėstytojas Mykolas Lasinskas. Susipažinęs su projektu, jis pastebėjo, kad didžiausio potvynio metu numatytos pralaidos bus nepralaidžios ir dalis vandens tekės per pievas, kurias vanduo gali išplauti, tuo padarydamos žalą pačiai elektrinei. Su atitinkamu raštu kreipėmės į projektą patvirtinusią visasąjunginę žemės ūkio ministeriją, kuri atmetė pastabas ir pareikalavo tęsti statybą pagal patvirtintą projektą. Buvome priversti tai atlikti. Jau kitų metų vasarą, esant dideliame potvyniui, vanduo pievą išplovė ir elektrinė sustojo. Ši kartą iš Maskvos pasipylė visiems papeikimai, net ir mums. Negelbėjo ir mūsų anksčiau parašytas raštas. Teko atstatyti išgriautas pralaidas naujomis, jau tinkamai paskaičiuotais.

Ir daugiau būdavo gerai neapgalvotų maskvietiškų techninių sprendimų: aliuminio taupymui buvo nurodyta statyti trifazes 10 kV linijas su dviem laidais, o vietoje trečiojo laido naudoti žemę. Taip padarius, linijų eksploatacijos metu kilo daug sunkumų ir reikėjo tokias linijas perdaryti sumontuojant trečiąjį laidą.

Mūsų statybinę organizaciją pervedus iš sąjunginio į respublikinį pavaldumą, ji suformuota į Kaimo elektros statybos valdybą, darbo organizavimas tapo lengvesnis. Augant darbų apimtims reikėjo specialistų, darbams komandiruotėse. Po Stalino mirties iš lagerių ir tremties buvo paleidžiami kaliniai ir tremtiniai. Dauguma jų Kaune ir kituose didesniuose miestuose neturėjo teisės gyventi, todėl įmonėse jiems buvo sunku įsidarbinti. Kadangi mūsų valdybos darbai buvo kaime, todėl mes juos galėjome priimti darban, jiems prisiregistravus bet kur kaime. Nemažai jų galėjome priimti darban, tarp jų buvo ir mūsų kurse pradėjęs studijuoti ir vėliau represuotas Antanas Stučka, kuris pradėjęs dirbti meistru, darbų vykdytoju, vėliau iki pensijos dirbo aikštelės viršininku. Aukštąjį mokslą jis užbaigė neakivaizdiniu būdu studijuodamas Maskvoje.

1958 metais įvykusią Sovietų Sąjungoje ūkio valdymo reorganizaciją, suteikusią daugiau teisių sovietinėms respublikinėms organizacijoms, pajutome ir mes. Mūsų kaimo elektros statybos valdyba buvo įjungta į Lietuvos energetikos valdybos Energetikos statybos trestą. Mes tapome Kauno mechanizuota kolona. Atvykęs Energetikos valdybos atstovas priimti mus į jų įmonių sudėtį, pamatė, kad darbai vyksta gerai ir nustebo pastebėjęs, kad visai nebuvo komunistų partijos narių ir dauguma specialistų buvo buvę politiniai kaliniai. Tuomet kolonos viršininke buvo paskirta iš elektros tinklų partinė darbuotoja ir du partiniai specialistai.

Dauguma dirbusių specialistų buvo praktikai, neturėję diplomų. Jiems sudarėme sąlygas neakivaizdiniai studijuoti Kauno politechnikos institute ir politechnikume. Taip po keletos metų jie tapo diplomuotais specialistais.

Hidroelektrinių daugiau nebestatėme, o kaimą elektrifikavome jungdami juos prie valstybinių elektros tinklų. Mūsų kolonoje du padaliniai „aikštelės“ statė aukštos įtampos linijas ir du padaliniai žemos įtampos linijas ir vykdė vidaus elektros instaliacijos darbus. Per metus elektrifikuodavome po 25-30 kolūkių ar tarybinių ūkių, gamybinius ir visuomeninius pastatus, mokyklas ir gyvenvietėse esančius namus. Taip sėkmingai per 6 metus (iki 1964 m.) buvo baigtas žemės ūkio elektrifikacijos I-sis elektrifikacijos etapas. Po 1965 metų elektrifikavome statomus naujus pastatus ir gyvenančius vienkiemiuose gyventojus. Jiems prijungti reikėjo pastatyti daug žemos ir aukštos įtampos linijų.

1958 metais iš tremties grįžo mano tėvai. Į savo namus jie nebuvo įleisti, apsigyveno pas dukrą Klaipėdoje. Tėvas mirė 1959m., o mama 1989m., palaidoti Šiaulių kapinėse.

Mano vyresnioji sesuo Viktorija dirbo siuvėja, sesuo Liucija su vyru ir 3 vaikais buvo ištremta į Sibirą, sesuo Emilija su vyru karo metu spėjo pasitraukti į Vakarų ir pasiekė Ameriką. Sesers Onos vyras buvo suimtas ir nuteistas 8 m. 1958 m. vedžiau Aldoną Viršutytę. Žmona dirbo buhalterė- kasininke. Išauginome dvi dukras : Daivą ir Eglę. Vyresnioji

Daiva baigė Vilniaus konservatorijos Klaipėdos fakultetą ir dirba Moksleivių rūmų sportinių šokių studijos „Mida“ vedėja, augina dukrą Simoną.

Jaunesnioji dukra Eglė baigė Kauno politechnikos instituto Ekonomikos fakultetą. Šiuo metu su vyru ir sūnumi gyvena JAV.

1987 m., išėjęs į pensiją, dirbu statybininkų kooperatyve, perorganizuotame į UAB .

Napalys Albertas Černius

Napalys Albertas Černius gimė 1924 m. rugpjūčio 1d. Pakapinės kaime Obelių vls. Rokiškio apskr. ūkininkų šeimoje. Tėvai Juozas ir motina Konstancija (Garškaitė) ūkininkavo 25 ha ūkyje. Turėjo seserį Birutę ir 2 brolius Rimantą ir Stasį. Savo artimiesiems jis buvo labai dėmesingas ir didelė parama tėvams, broliams ir seseriai. Pradžios mokyklą baigęs Lukštuose, įstojo į Rokiškio gimnaziją, kurią baigė 1944 m. Baigęs gimnaziją, jis kartu su klasės draugais pasiryžo ginti Lietuvą – įstojo į generolo Plechavičiaus organizuojamą Lietuvos rinktinę, kurią, deja, vokiečiai norėjo panaudoti saviems tikslams.

Tai paaiškėjus, daugeliui vaikinių, kartu ir Napaliui pasisekė laiku pasitraukti.

Lietuvą okupavus bolševikams ir prasidėjus trėmimams, nukentėjo jo tėvo ir ypač jo motinos giminės. Pačiam Napaliui irgi grėsė įvairūs pavojai būti suimtam, ar paimtam į sovietų armiją. Ypač didelę paramą jų šeimai teikė jų dėdė- motinos brolis Garška, prieš karą grįžęs iš Amerikos, nekartą gelbėjęs ir Napalį tiesiog iš mirties. Deja, jo dėdė buvo ištremtas į Sibirą.

Pasinaudodamas savo fizinėmis ir protinėmis galimybėmis, pradėjo dirbti Rokiškio švietimo skyriuje sporto instruktoriumi. Tai jam padėjo išlikti Lietuvoje.

1945 m. rudenį įstojo Kauno Vytauto Didžiojo universitetą, kuriame studijavo elektrotechniką. Nelengvos buvo jo studijos- tėvai patys vos išgyveno ir jam padėti mažai tegalėjo. Bet būdamas labai darbštus ir energingas visus sunkumus įveikdavo. Ir studijuodamas neužmiršo ir savo sportinių gebėjimų- organizuodavo studentų tinklinio komandas, sportines varžybas. 1951 m., baigęs Kauno politechnikos institutą igijo pramonės elektros įrenginių specialybės inžinieriaus elektriko kvalifikaciją ir pradėjo dirbti Kaune „Apvijos“ gamykloje inžinieriumi elektriku, cecho viršininku. Vėliau perėjo

dirbti į Elektros tinklų projektavimo institutą grupės ir sektoriaus vadovu, o jau būdamas pensijoje dirbo projektuotoju Kauno elektros tinkluose. Visuose darbovietėse jam darbai sekėsi.

Napalys buvo labai gero būdo, labai darbštus ir didelis optimistas. Dirbdamas „Apvijoje“ per didelį vargą, savo darbštumo dėka gamyklos darbuotojams išskirtame sklype pasistatė gražų gyvenamąjį namą Kaune, kurio daugelį statybos darbų pats atliko. Namą visą laiką, net iki pat gyvenimo pabaigos tobulino, įrengdamas papildomas patalpas, jas dailindamas. Turėjo labai daug draugų, periodiškai pas save

sukviisdavo savo mokslo draugus.

Nelengvas buvo jo gyvenimas- namo statyba, ankstyva žmonos netektis, užgriuvę visi šeimos rūpesčiai, tačiau dukrų ir artimųjų padedamas visus vargus nugalėdavo.

Išaugino 2 dukras Virginiją- tapusią gydytoja, kuri augina 3 vaikus ir Aušrą –tapusią ekonomiste.

Napalys Albertas Černius mirė 2006 m. gegužės 28d. Palaidotas Kauno Karmėlavos kapinėse.

Albertas Gurskis

Albertas Gurskis gimė 1925 metais vasario 2 dieną Molainių kaime Panevėžio valsč. (dabar Naujamiesčio sen.)ūkininkų šeimoje, turėjusioje 40 ha žemės. Šeimoje be Alberto buvo jaunesnis brolis Jonas, gimęs 1926 metais liepos 15 dieną.Pradžios mokyklą lankė Molainių kaime, kur baigė IV skyrius. V ir VI skyrius baigė Panevėžio I – je reformuotoje pradžios mokykloje. Ją baigęs, 1938 metais pradėjo lankyti Panevėžio berniukų gimnaziją, kurią baigė 1944 metais, gaudamas atestatą be

egzaminų. 1945 metais įstojo į Vytauto Didžiojo universiteto Technologijos fakultetą studijuoti elektrotechniką.Tais pat metais į šį universitetą studijuoti mediciną įstojo ir jo brolis Jonas. 1948 metais jo tėvai, o 1949 metais ir jis su broliu Jonu buvo ištremti į Sibirą. Iš tremties kartu su broliu Jonu sugrįžo tik 1957 metais. Tais pat metais įstojo į Kauno politechnikos instituto Elektrotechnikos fakultetą IV kurse tęsti elektrotechnikos studijas. 1959 metais baigus šias studijas, buvo paskirtas dirbti Panevėžio „Lietkabelio“ gamyklą. Joje įvairiose pareigose, o pagaliau ir vyriausiojo energetiko, dirbo iki 1991 metų, t.y. iki pensijos. 1965 metais vedė „Lietkabelio“ gamykloje dirbusią ekonomistę Augutę ir užaugino sūnų Vaidotą, kuris įgijo gydytojo specialybę.

ALBERTO GURSKIO PRISIMINIMAI IR PAMAŠTIMAI

Aš, Albertas Gurskis s. Jono, esu gimęs 1925 metais vasario 2 dieną Molainių kaime Panevėžio valsč. (dabar Naujamiesčio sen.).

Tėvai buvo vidutiniai ūkininkai ir turėjo 40 ha žemės (už tai Sovietų okupacijos metais buvo vadinami „buožėmis“). Šeimoje be manęs buvo jaunesnis brolis Jonas, gimęs 1926 metais liepos 15 dieną.

Pradžios mokyklą lankiau Molainių kaime, kurioje baigiau 4 skyrius, o V ir VI skyrius - Panevėžio miesto I –je pradinėje mokykloje. Iš Molainių kaimo iki miesto buvo apie 3 km.ir į mokyklą vasaros metu važiuodavau dviračiu, o žiemos metu gyvenau mieste pas gimines.

1938 metais įstojau į Panevėžio I berniukų (dabar J.Balčikonio) gimnaziją. 1940 metais Lietuvą okupavus rusams, buvo nacionalizuota didesnė dalis tėvų žemės, uždėti dideli mokesčiai ir prievolės. Teko matyti okupantų žiaurumus, tačiau tais metais trėmimų išvengiau ir tęsiau mokslą gimnazijoje.

1941 metais vokiečių okupacijos metu taip pat su broliu tęsėme mokslą gimnazijoje, kurioje vyravo patriotinės nuotaikos. Karui baigiantis, gimnazija buvo užimta karo ligoninės reikalams, o mokytis teko įvairiose kitose patalpose tie mieste, tiek ir jo ribų. Gimnazijos baigimo atestatas be egzaminų buvo įteiktas ūkininko sodyboje Kniaudiškių kaime.

Prasidėjus antrai rusų okupacijai, teko dirbti geležinkelyje ir kitur.

1945 metais įstojau į Vytauto Didžiojo universiteto Technologijos fakultetą studijuoti elektrotechniką. Brolis Jonas tais pat metais įstojo į šį universitetą studijuoti mediciną..

Gyvenimo sąlygos pasunkėjo, nes tėvai padėti mažai ką galėjo. Pas juos retai kada nuvažiuodavome, nes kaime buvo labai neramu – dieną ir naktį siautėjo įvairūs „stribai“ arba jais apsimetę įvairūs valkatos. Mes tėvams patarėme palikti namus ir keltis gyventi į miestą, tačiau jie palikti namus nenorėjo.

1948 metų gegužės 22 dieną jie buvo jėga susodinti į vežimą ir nuvežti į Panevėžio geležinkelio stotį, leidus pasiimti šiltesnius rūbus ir maisto. Geležinkelio stotyje jie buvo pakrauti į gyvulinius vagonus ir per 3 savaites nuvežti į Buriat – Mongoliją Zaigrajevo rajoną Čelstajevo miškų pramonės ūkį. Tėvukas buvo paskirtas sargu lentpjūvėje, o motina dirbti negalėjo.

Kadangi mūsų su broliu namuose nerado ir išstremti kartu su tėvais negalėjo – apie tai buvo pranešta Vytauto Didžiojo universitetui.

Esu labai dėkingas šviesios atminties universiteto rektoriui prof. K. Baršauskui už tai, kad jis rado galimybę pranešti man, kad esu ieškomas ištrėmimui ir patarė pasisaugoti.

Kol galėjome mes su broliu stengdavomės būti namuose kuo mažiau, ilgiau užsibūdavome skaityklose ir bibliotekose. Nakvoti eidavome pas pažįstamus ir draugus.

Išvengti ištrėmimo mums nepavyko -1949 metų kovo 25 dieną mes su broliu buvome suimti apsupus namą Kaune Seinų 28, kur mes nuomojome kambarį ir buvome bebaigia IV kurso pavasario semestrą.

Į gyvulinius vagonus mes buvome pakrauti Jonavos geležinkelio stotyje ir po 3 savaičių kelionės nugabenti į Irkutską. Čia persiuntimo punkte mus su broliu paskyrė į kolchozą „Beleje rečka“, esantį apie 40 km. Nuo Irkutsko į Ust – Ordinsko Buriat – Mongolijos apygardą. Apgyvendino iš anksto paruoštame name kartu su gyvuliais. Kadangi buvo pavasaris, brigadininkas jau kitą dieną daugumą tremtinių pasiuntė į laukus deginti pernykščio derliaus šiaudus. Tai buvo tam tikra prasme „neblogas“ darbas, nes buvo galimybių pasirinkti laukuose likusių praėjusių metų javų varpų,

kurias išdžiovinus, buvo galimybė pasigaminti maisto. Neilgai laukus varpų rinkimas buvo uždraustas.

Prasidėjus pavasario sėjai aš buvau paskirtas traktoriaus prikabinėtoju. Reikėdavo išvažiuoti į laukus už 10 km. Visai savaitei.

Po dviejų mėnesių darbo kolchoze mus su broliu perkėlė į Bodaibo rajoną, esantį apie 1500 km. Į šiaurę nuo Irkutsko ir perdavė tresto „Lenzoloto“ žinion. Jame tremtinius paskirstė pagal galimybę atsižvelgiant į jų specialybę. Manę paskyrė dirbti elektromonteriu į miško pramonės valdybą, o brolių - laborantu į lignoninę. Gyvenamąją vietą liepė susirasti patiems ir registruoti komendantūroje 2 kartus per mėnesį.

Man, kaip elektromonteriu, pavadė aptarnauti „zoną“, t.y. kalinių darbo vietą.

Vitimo upe, šalia kurios įsikūręs Bodaibo miestas, vasaros metu buvo plukdomi rąstai, kuriuos kaliniai iškeldavo į krantą ir juos paruošdavo šachtų sutvirtinimui aukso kasyklose. Ypatingai sunkios darbo sąlygos būdavo žiemos metu, kada rąstai buvo vežami ta pačia užšalusia Vitimo upe. Ant upės ledo reikėdavo sumontuoti elektros oro linijas ir jas aptarnauti. Teko sunkiai susirgti, o ligos pasekmės atsiliepia ir dabar.

Trestui „Lenzoloto“ priklausė visos rajono elektros stotys ir pastotės. 1951 metais mane pervedė į elektros stočių ir pastočių rajono valdybai priklausiusią elektrotechninę laboratoriją, suteikė VI elektromonterio kategoriją ir čia teko remontuoti ir tikrinti įvairius elektros matavimo ir kitus prietaisus. Darbo sąlygos buvo geresnės, nors tekdavo išvykti į aplinkines elektros stotis ir pastotes daugiausia pėsčiomis iki 80 km. atstumo per taigą.

Vitimo upė yra du kartus didesnė už Nemuną. Ja visą 1949 metų vasarą, o taip pat ir vėliau, plukdė Lietuvos žmones į Jakutiją. 1952 metų rudenį buvo atplukdyta didelė partija tremtinių į Mamakaną, gyvenvietę, esančią apie 50 km. nuo Bodibo. Čia buvo didelė šiluminė elektrinė. Tremtiniai buvo skirti miško darbams. Tarp jų buvo daug vaikų ir pagyvenusių žmonių. Vietinė valdžia jiems parūpino didelę palapinę ir didelę kilnojamą elektros stotį.

Tos stoties paleidimui pasiuntė mane, kaip elektriką, ir dar vieną vietinį, kaip motoristą. Teko plaukti valtimi Vitimo upe pasroviui. Upė jau buvo pradedanti užšalti. Valtis buvo kiaura ir aš turėjau semti iš jos vandenį, motoristas vairavo valtį tarp praplaukiančių ledų. Be to, dar reikėjo ta pačia valtimi nuplukdyti statinę dizelinio kuro. Plaukėme visą dieną, sušlapome

ir sušalome, o nuplaukus prie krašto, iš valtės iškrito statinė su dizeliniu kuru. Gerai, kad ant kranto buvo tremtinių, kurie padėjo tą statinę ištraukti į krantą.

Nieko nelaukdami mes ėmėmės darbo jau naktį ir paleidome veikti tą elektrinę ir pravedėme laidus į palapinę, kurioje įrengėme apšvietimą, tremtiniai buvo labai patenkinti.

Viduryje palapinės stovėjo metalinė krosnis, kuri buvo be perstojo kūrenama, žmonės buvo įsitaisę ant žemės.

Po poros dienų, baigus mums paskirtus darbus, ta pačia valtimi mes persikėlėme į kitą upės krantą ir jos pakraščiu medžiotojų takais pėsčiomis pradėjome eiti į Bodaibo. Jau buvo nemažai prisnigta, todėl kelionė buvo nelengva. Ėjome 2 dienas. Nakvoti teko seniai medžiotojų pastatytame namelyje, kuriame buvo krosnis, malkų, buitiniai indai.

Antra kelionė buvo po keleto metų į Perevoro gyvenvietę, esančią daugiau kaip 100 km. nuo Bodaibo. Ten visiškai sugedo 6 kV transformatorinė pastotė. Gyvenvietė ir ten esanti viena iš turtingiausių aukso kasyklų buvo likusi be elektros. Sustojus siurbliams, šachta labai greitai buvo užpilta vandeniu. Mano užduotis buvo išaiškinti transformatorinės pastoties gedimą ir pagal galimybę jį pašalinti. Deja, aš nieko negalėjau padaryti, nes buvo perdegusios transformatoriaus apvijos. Teko grįžti atgal pėsčiomis. Ši kelionė buvo labai sunki, nes buvo daug sniego. Teko eiti 6 kV elektros linijos trąsa, todėl nebuvo pavojaus pasiklysti taigoje. 2 naktis teko nakvoti taigoje. Kaip mane pamokė prieš kelionę, nakvynei teko užkurti didelį laužą (malkų buvo pakankamai). Laužui baigiantis kūrentis, žarijas reikėjo nustumti į šoną, o ant išilusios žemės pakloti medžių šakų ir iširengti guolį. Šone palikti besikūrenantį laužą dėl šilumos. Kadangi prie laužo neina meškos, kurių ten yra pakankamai, man prie laužo buvo saugu.

Po Stalino mirties registravimą komendantūroje padarė vieną kartą per mėnesį. Taip pat davė leidimą tėvams iš Buriat – Mongolijos persikelti į Bodaibo miestą. Čia atvykus, apgyvendino valdiškame „barake“. Gyvenimas vienoje vietoje visai šeimai palengvėjo.

1957 metų rugpjūčio 23 dieną mums pranešė, kad trėmimas panaikinamas ir leidžiama išvykti į Lietuvą be teisės joje gyventi.

Į savo namus Molainių kaime mūsų neleido gyventi. Ten buvo įkurtas medžioklės ūkio fazengnas, į kurį atvažiuodavo miesto ir respublikos valdininkai medžioti fazanų. Dauguma ūkinių pastatų buvo išgriauta ir išgrobstyta. Neužilgo, mums grįžus buvo sudegintas ir išlikęs gyvenamasis namas. Tėvai apsigyveno pas gimines Panevėžio mieste, o aš su broliu išvykome į Kauną.

1957 metais buvau priimtas į Kauno politechnikos instituto IV kursą tęsti studijas Elektrotechnikos fakultete ir laikinai priregistruotas Kauno mieste.

1959 metais apginęs diplominį darbą, gavau paskyrimą į naujai statomą Panevėžio kabelių gamyklą „Lietkabelis“. Gamyklos administracija pasirūpino, kad būčiau priregistruotas nuolat gyventi Panevėžio mieste.

„Lietkabelio“ gamykloje pradžioje dirbau inžinieriaus – technologo pareigose, o nuo 1961 metų buvau paskirtas gamyklos vyriausioju energetiku.

Gamyklos technologinis procesas reikalavo nepertraukiamo elektros bei šiluminės energijos tiekimo, nes mažiausias sutrikimas iššaukdavo didelius nuostolius gamyboje.

Pradedančioje dirbti gamykloje teko dirbti nesiskaitant su darbo valandomis, išieginėmis dienomis ir net per atostogas. Joje dirbdamas, dalyvavau ir racionalizacinėje veikloje – pateikiau keliolika racionalizacinių pasiūlymų. Apie 20 iš jų buvo įgyvendinta. 1986 ir 1988 metais man buvo suteiktas geriausio racionalizatoriaus vardas. Taip pat buvau apdovanotas eile garbės raštų bei padėkų. 1984 metais buvau apdovanotas darbo veterano medaliu.

Gamykloje dirbdamas įsigijau kooperatinį butą, 1965 metais vedžiau gamykloje dirbusią ekonomistę Augutę, užauginom sūnų Vaidotą, kuris, baigęs Kauno medicinos universitetą, dirba jo klinikose.

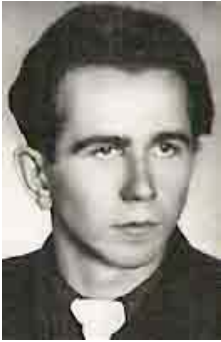
Tėvai mirę: tėvulis - 1964 metais, motina - 1967 metais. 1990 metais mirė ir brolis Jonas.

Gamykloje išdirbau iki 1991 metų ir buvau išleistas į pensiją. Būdamas pensininku dar keletą metų dirbau privačioje organizacijoje.

Tėvų palikimo atgavimas iki šio laiko dar galutinai neišspręstas.

Turiu kolektyvinį sodą, esantį apie 10 km. nuo Panevėžio. Apie 30 metų išbuvau šio kolektyvinio sodo bendrijos pirmininku.

Vytautas Indreika

Vytautas Indreika gimė 1925m. rugpjūčio 2 d. Lebedžių k. Pandėlio vals. Rokiškio aps. smulkaus ūkininko šeimoje. 1943 m. baigė Kupiškio gimnaziją. 1944 m. pradėjo dirbti Panemunėlio linų fabrike. 1945 m. įstojo į Vytauto Didžiojo universiteto Technologijos fakultetą studijuoti elektrotechniką. Studijuodamas 1950 m. sausio 4 d. pradėjo dirbti „Apvijos“ fabrike. 1951 m. baigė jau iš universiteto reorganizuotą Kauno politechnikos institutą, įgydamas inžinieriaus elektriko kvalifikaciją. Baigęs institutą ir toliau liko dirbti „Apvijos“ fabrike, kuriame pradėjo dirbti variklių skaičiuotoju-kontrolieriumi, inžinieriu konstruktoriumi, vyr.mechaniku, vyriausiu inžinieriumi ir nuo 1958m.rugpjūčio 1d. direktoriumi. 1965m.už elektros variklių gamybą buvo suteiktas nusipelnusio inžinieriaus vardas. Nuo 1992m.balandžio 16d., pablogėjęs sveikatai, išėjo į pensiją.

Vytauto Indreikos prisiminimai- pamąstymai

Mano tėvai buvo smulkūs ūkininkai- turėjo tik 7,5 ha žemės, kurios dalį žemės-5 ha nusipirko sunkiai dirbdami-augindami linus nuomotose žemėse. 1931 m. pradėjau lankyti Lebedžių kaimo pradžios mokyklą. Skaitymo pradmenis išmokė mama, todėl mokslo pradžia ne buvo sunki. Mokykloje po vienerių metų pasikeitė mokytojas. Naujasis mokytojas Tilinevičius, norėdamas kad gabesni vaikai greičiau baigtų pradžios mokyklą, pradėjo spartinti mokymą. Į šį mokinių skaičių papuoliau aš, jau 1934 m. baigęs Lailūnų pradžios mokyklą. Ši mokykla, aktyvaus iniciatoriaus mokytojo Tilinevičiaus iniciatyva, buvo įkurta sujungus Lebedžių ir Radžiūnėlių mokyklas į vieną Lailūnų pradžios mokyklą. 1932 m. mūsų šeima padidėjo dar vienu nariu – gimė mano brolis Jonas. 1934 m. pradėjau mokytis Pandėlio mokyklos penktame skyriuje. Kadangi mokykla buvo nutolusi nuo mano tėviškės 10 km., teko gyventi pas mano krikštamotę P.Jukonienę Gineišių kaime, kuris nuo mokyklos buvo 2 km atstume. Pagreitintas pradžios mokyklos 4 skyrių baigimas turėjo neigiamos įtakos žinioms, todėl penktame skyriuje teko mokytis dvejus metus ir šeštąjį skyrių baigiau tik 1937 m. Tais pačiais metais įstojau į Kupiškio gimnazijos pirmąją klasę. Mokantis

gimnazijoje mūsų kartai teko pergyventi 1940 metais pirmąją Sovietų Sąjungos okupaciją, 1941 metais II-jo Pasaulinio karo pradžią. Karo metais gimnazija buvo perkelta į buvusias Lietuvos kariuomenės kareivines. Gimnazijoje 4 metus mokėmės prancūzų kalbos ir du metus vokiečių kalbos, tokiu būdu gerai neišmokome nė vienos užsieniovalstybės kalbos. 1943 metais mes baigėme gimnaziją ir gavome brandos atestatus. Baigus gimnaziją, toliau mokytis nebuvo galimybių- aukštosios mokyklos buvo uždarytos. Kilus pavojui patekti į vokiečių Reicho darbo tarnybą, teko pasirūpinti pasijauninančius dokumentus. 1944 m. mano tėvas per pažįstamus surado man darbą Panemunėlio linų apdirbimo fabrike kasininku. Darbas buvo nesudėtingas- apmokėti ūkininkams už jų

atvežtus parduoti linus ir, žinoma, darbuotojams atlyginimus. Dirbantys linų apdirbimo fabrike vokiečių buvo atleidžiami nuo karinių prievolių, tuo pačiu ir nuo Reicho darbo tarnybos. Raudonajai armijai vėl užėmus Lietuvą, dirbantys linų fabrike buvo imami kariuomenėn, todėl grįžau namo į Lebedžių kaimą pas tėvus.

Prasidėjus Lietuvoje partizaniniam judėjimui, padėdavau partizanams gauti iš gyventojų karo metais surinktus ir jų slepiamus ginklus. Kaime kovos aštrėjo-1945 metų pradžioje Sovietų saugumo kariuomenė kartu su „sribais“ apsupo už kilometro esančio nuo mūsų namų mano mokslo draugo Rasiulio namus, kuriuose jis

su broliu, nenorėdami pasiduoti, susisprogdino, sudeginndamas namus. Tuomet buvo sudeginti ir jų kaimynų Kaliūnos namai.

Sužinojęs apie galimybę toliau mokytis, susitvarkęs reikiamus dokumentus atvykau į Kauną, kur įstojau į Kauno Vytauto Didžiojo Universiteto Technologijos fakulteto Elektrotechnikos skyrių. Karo metais mokydami nebuvome tvirtai išmokę matematikos disciplinų, todėl dauguma mūsų per stojamuosius egzaminus neišlaikėme matematikos egzaminų. Mums buvo leista pirmame kurse iki žiemos sesijos pakartoti gimnazijos matematikos kursą ir, gavus teigiamą įskaitą, toliau tęsti studijas. Pradėjusių studijuoti elektrotechniką mūsų buvo virš 100, tačiau dėl matematikos nemaža dalis studentų perėjo į kitas mokyklas.

Pirmąją gamybinę metalo apdirbimo praktiką 1947 m. turėjome „Neries“ liejykloje. 1947 m. dalis studentų praktikai išvykome į Leningrado „Elektrosilos“ gamyklą, kurioje galėjome susipažinti su elektros variklių gamyba ir jų konstravimo pagrindais. Gavome geros medžiagos variklių skaičiavimui, kuri vėliau labai pravertė.

1949 metų pabaigoje, mokantis 5-me kurse, fakulteto skelbimų lentoje buvo paskelbta, kad „Apvijos“ fabrikas ieško studento, mokančio skaičiuoti elektros variklių apvijas. Šiuo skelbimu susidomėjau ir nuvykau į „Apvijos“ fabriką. Mane priėmė vyr. inžinierius Stasys Dronseika. Jis išklausinėjo apie mano ketinimus ir aiškino, kad didelės perspektyvos čia nebus. Bet, atsižvelgdamas į mano norą, sutiko mano žinias patikrinti. Tuo metu „Apvijoje“ buvo privežta iš Sovietų Sąjungos kalnai karo metu sudegusių elektros variklių, kuriuos reikėjo remontuoti. Vyr.inžinierius S.Dronseika mane nusivedė į variklių remonto cechą. Paprašė ant stalo padėti tuščią variklio statorių ir man pasiūlė pasimatuoti reikalingas išmieras ir iki rytojaus pietų atvykti ir atnešti skaičiavimus apie galimą galigumą kW ir ir kokio diametro apvijinį laidą naudoti ir, žinoma, kiek vijų vynioti į išpjovą. Viskas man sekėsi gerai, bet išpjovą pamatuoti buvo sunku- neturėjau su kuo. Čia S.Dronseika pasirodė džentelmenu, uždėjęs švaraus balto popieriaus gabaliuką pirštu išpjovos kontūrus ir paduodamas patarė namuose neskubant paskaičiuoti plotą. Mano matavimus stebėjo ir tuometinis cecho viršininkas S.Stulpinas.

Kitą dieną atvykęs pas vyr. inžinierių padaviau savo skaičiavimus. Jis pasikvietė cecho viršininką ir pareiškė, kad paskaičiuota neblogai, bet vielos diametras turi būti kitoks. Čia jau mane užstojo cecho viršininkas pareiškdamas, kad jis irgi skaičiavo gaudamas tokius pat duomenis ir sutiko, kad mano skaičiavimai teisingi.

Taip, man ir nenumatant, prasidėjo mano ilga karjera „Apvijos“ fabrike- vėliau gamykloje. 1950 m. sausio 4-ją buvau priimtas variklių skaičiuotoju-kontrolieriumi. Studentui tai buvo sunkus darbas, nes buvo įvesti skaičiavimo lapai, kurių anksčiau nebuvo ir juose reikėjo prirašyti įvairių duomenų. Kiekvieną dieną reikėjo atlikti skaičiavimus 20-25 varikliams. Vėliau mane įpareigojau užpildyti skaičiavimo lapus ir seniau remontuotiems varikliams. Buvo momentų, kai jau norėjosi mesti tą sunkų darbą, bet noras užsidirbti pinigų nugalėjo.

Skaičiuojant variklių duomenis daug įtakos turėjo vyniotojai, kurie sudėdavo apvijas į išpjovas. Reikėjo su jais gerai sutarti, nes jie galėjo perspėti apie padarytą klaidą. Tai man pasisėkė.

Man, naujam žmogui atėjusiam į cechą, kėlė nuostabą lietuvių darbininkų tarpusavio bendravimas daryta lenkų kalba, nors visumoje žmonės buvo geri.

Tuo metu „Apvijos“ fabrike ne tik remontavo senus elektros variklius, bet gamino ir naujus 0,8; 1,1; 1,7; 2,8 kW galios variklius, kuriuos lengvojoje pramonėje naudojo audimo staklėms. Varikliai buvo neblogi, bet visiškai buvo neišspręstas jų aušinimas ir todėl jie gana dažnai sudegdavo ir grįždavo remontui. Tai buvo nuostolinga. Dirbdamas elektros ceche pasiūliau pakeisti gaminamų elektros variklių korpusą ir taip išspręsti jų aušinimą. Gal dėl mano parodytos iniciatyvos, o gal ir taip jau atėjo laikas, buvo įvestas inžinieriaus konstruktoriaus etatas ir nuo 1950 m. spalio 1 d. buvau paskirtas inžinieriumi konstruktoriumi. Vėliau, suderinęs su gamyklos administracija, pasikviečiau dirbti inžinieriumi konstruktoriumi ir kurso draugą Napalį Černių. Taip nuo 1951 m. pradžios į „Apvijos“ gamyklą atėjo dirbti ir kurso draugas Napalys Černius. Buvo sukonstruoti ir pagaminti pirmieji varikliai su išoriniu aušinimu, bet jų gamyba buvo trumpalaikė. Dėl susidėvėjusių Rusijoje pagamintų rotorius ir statorius

plokštelių štampų ji buvo nutraukta, o patys pasigaminti štampus tuomet nemokėjome.

Dirbant reikėjo ruošti ir diplominį darbą. Pasirinkau „Apvijos“ gamyklos rekonstrukciją – 10 000 variklių per metus gamybai. Diplominį projektą apgyniau 1951 m. birželio 30 d., įgydamas elektriko inžinieriaus kvalifikaciją.

. Tuo laikotarpiu baigiančius studijas studentus buvo nutarta skirti darbams į visas Sovietų Sąjungos respublikas. Buvo labai svarbu gauti darbą Lietuvoje. „Apvijos“ direktorius, nuvykęs į specialistų skirstymo komisiją, laikėsi labai išdidžiai ir nežiūrint kitų prieštaravimo atkakliai reikalavo dviejų specialistų. Jo reikalavimus komisija patenkino ir aš su Napaliu Černiumi buvome paskirti darbui „Apvijoje“. Taip mudu likome dirbti Lietuvoje.

1951 m. sausio 4d. vedžiau Anele Kučinskaitę, kuri tuo metu dirbo K.Naumiesčio vaistinės vedėja. 1952 m. gruodžio mėn. mums gimė dukra Birutė, kuri būdama vienerių metų sunkiai susirgo ir liko ligoniui iki šių dienų.

1953 m. antrame pusmetyje privačiame name, sutaręs su namo šeimininku, įsirengiau antrame aukšte butą ir parsivežiau žmoną ir jos tėvus iš K.Naumiesčio. 1957 metais mums gimė sūnus Vytautas.

1950-1951 metais „Apvijos“ direktoriumi dirbo F.Žiznevskij, kuris save pristatydavo kaip energetikos specialistas, tačiau apie elektrotechniką nieko neišmanė. Apie tai man papasakojo vyr. inžinierius S.Dronseika, prisiminęs kaip direktorius bandė „gerinti“ įmonės kosinus fi. Elektros tiekimo organizacija, pradėjusi kontroliuoti įmonę, rado ją esant blogą. Direktoriui kažkam patarius jį „nusipirkti“, jis nuvažiavęs į Ministerijos tiekimo valdybą paprašė fondo gauti 50 kg geresnio kosinus fi. Tuo metu ši istorija įmonių specialistų tarpe sukėlė gražaus juoko.

Tuo pačiu metu 1951 m. pradžioje prasidėjo nesutarimai tarp direktoriaus F.Žiznevskio ir vyr. inžinieriaus S.Dronseikos. Į šių nesutarimų sukuri buvau įtrauktas ir aš, nes N.Černiui perėjus dirbti į elektros cechą, sėdėjau tame pačiame kabinete su vyr. inžinieriumi. Vieną rytą mane pasikvietė direktorius ir pareiškė, kad nuo rytojaus jis mane skirias vyr. inžinieriumi, o S.Dronseiką atleidžia. Man pasidomėjus ar tai bus gerai, direktorius atšovė, kad mano reikalas yra vykdyti jo įsakymą ir dirbti. Grįžęs į kabinetą aš apie tai papasakojau vyr. inžinieriui, kuris apie tai pranešė ministerijos vadovybei. Ministerija privertė direktorių įsakymą atšaukti. Jis tai padarė, bet kilusi intriga išliko.

Tuo metu Ministerija panorėjo, kad gamykla, pasinaudodama kitų įmonių pagalba, pagamintų galingesnius 4,5 ir 5,8 kW elektros variklius. Tokius variklius gamino Viniuje gamykla „Elfa“. Pagal to meto biurokratinę tvarką Lengvosios pramonės ministerija negalėjo gauti leidimo nusipirkti tokių variklių. Buvo rasta išeitis-pirkti pusfabrikačius ir juos surinkti „Apvijoje“. Viskas ėjosi sklandžiai, nupirktos detalės, pradėtas jų apdirbimas ir surinkimas. Atsitiko nemaloni istorija- tekintojui padarius klaidą buvo pratekinta 0,1 mm didesnė kiaurymė, nei reikalinga 40 rotorijų. Ši klaida paaiškėjo tik bandant surinktus variklius. Esant blogiems santykiams tarp direktoriaus ir vyr. inžinieriaus, šia klaida pasinaudojo direktorius, pranešdamas saugumo komitetui, kad vyr. inžinieriaus nurodymu tyčia buvo sugadinta 40 elektros variklių. Nurodė, kad tai buvo kenkimas valstybei..

Mane pakvietęs direktorius pareiškė, kad aš kaip jaunas specialistas esu pakviestas į Saugumo komitetą pasiaiškinti apie mūsų gaminamus elektros variklius. Tuo metu aš skundo turinio dar nežinojau. Laiku (vakare) nuvykęs ir parodęs savo dokumentus patekau į nurodytą kabinetą. Su manimi pasisveikinęs darbuotojas padėjo, kad aš atvykau laiku ir paprašė koridoriuje pasėdėti, nes turis kitų darbų. Sėdėjau apie 1 valandą. Po to, pakvietęs iš karto pradėjo klausinėti apie priežastis, dėl kurių sugadinta 40 elektros variklių. Kalbėdamas su juo supratau, kad apie elektros variklius jis nieko neišmano. Man pavyko nesunkiai įrodyti, kad tai tekintojo apsirikimas pirmą kartą gaminant tokius gaminius. Kitą dieną direktorius įsikvietęs į kabinetą pasakė, kad aš kalbėjęs teisingai, bet jis norėjęs kitaip.

Konfliktas tarp direktoriaus ir vyr. inžinieriaus baigėsi tuo, kad juos abu atleido iš gamyklos. Direktoriumi buvo paskirtas TKS viršininkas S.Marčenko, o vyr. inžinieriumi J.Raščius, kuris dirbo vyr. mechaniku. Laikinais vyr. mechaniką pavadavo M.Veršelis- tai gabus šaltkalvis mechanikas, įdomus, doras žmogus, savo darbo idealistas.

Nuo 1951m. liepos 26 d.mane paskyrė vyr. mechaniku. Daugelis vyr. mechaniko skyriaus darbuotojų buvo solidaus apie 50-60 metų žmonės, todėl aš pergyvenau, kaip jie mane priims kaip savo viršininką. Gal dėl to, kad aš jau gamykloje buvau jau ne naujas žmogus ir jie jau apie mane žinojo, mūsų santykiai buvo labai geri ir nuoširdūs. Netrukus į gamyklą pasikvietėme ir kurso draugą Juozą Listopadskį. Jis buvo paskirtas inžinieriumi konstruktoriumi.

Gamykloje vėl buvo keičiamas direktorius, nes tuometinis S. Marčenko susipainiojo savo šeimos reikaluose (atsirado pirmoji žmona) ir jis buvo atleistas. Nauju direktoriumi ministerijos buvo paskirtas vilnionių audinių „Lima“ vyr. mechanikas K.Napeklis. Jam atėjus gamykloje prasidėjo statybos. Pirmiausia gamyklos teritorija buvo aptverta- vietoje buvusios medinės pastatyta mūrinė tvora.1955

metais pastatyta ir paleista pastatų apšildymui katilinė, nes iki tol jie buvo šildomi krosnimis, kai kurios jų buvo labai primityvios. 1955m., pagal patikslintą mano diplominį projektą, pastatėme elektros pastotę su 180 kVA transformatoriumi. 1956 m. vietoje senų stalių dirbtuvių buvo pastatyta špižiaus liejykla.

1956 m, pradžioje Lengvosios pramonės ministras F.Teriošinas pradėjo kviešti mus- direktorių, vyr. inžinierių, mane ir vyr. buhalterį į pasitarimus, kuriuose buvo aptariama, kaip gamykloje pradėti geresnių vieningos serijos A4 elektros variklių gamybą. Tai buvo sunki užduotis, nes tokiems varikliams gaminti mes nieko neturėjome, o gamybos pradžios terminą nustatė 0,5 metų. Vyr. inžinierius J.Raščius nesutiko per tokį trumpą laiką pradėti variklių gamybą, o direktorius K.Napeklys, kaip naujas žmogus gamykloje aiškino, kad tai inžinierinių tarnybų reikalas ir jis tik stengsis padėti darbus organizuoti. Ministrui paklausius mane, kaip aš galvojąs, paaiškinau, kad tokius variklius gamina Charkovo elektrotechnikos gamykla ir jei ministerija leis nuvykti ten susipažinti su gamyba ir suteiks kitą pagalbą, galima bandyti tokią užduotį vykdyti. Reikia prisipažinti, kad man tada irgi norėjosi susipažinti su elektros variklių gamyba. Mane tuojau pat įpareigojo išvykti į Charkovą, susipažinti su gamyba ir sudaryti pirminių darbų sąrašą.

Su ministerijos raštais nuvykęs į Charkovo elektrotechnikos gamyklą buvau priimtas gamyklos technikos skyriaus viršininko. Jis mane išklauseš nustebo, kad mes, numatydami palyginti mažas gamybos apimtis, norime užsiimti tokia sudėtinga gamyba. Jam paaiškinus, kad mano tikslas buvo susipažinti ir paruošti pasiūlymus, jis pavedė vienam skyriaus inžinieriui mane supažindinti su gamykla. Jo nuomone mums vienas iš pagrindinių uždavinių būtų įsigyti statoriaus ir rotorius plokštelių štampavimui štampus ir išmokti juos gaminti. Baigęs apžiūrą gamykloje, susitariau štampų gamybos įsisavinimui dar kartą atvykti su savo specialistu. Grįžęs namo informavau gamyklos direktorių ir vyr. inžinierių apie savo kelionę ir pasitarime pas ministrą nurodžiau, kad gavus plokštelių štampus per 3-4 mėnesius būtų galima pradėti elektros variklių gamybą. Vyr. inžinierius J.Raščius sutiko kalbėti apie gamybos terminus tik turint štampus. Ministrui tai nepatiko ir, priminęs jam dar keletą jo apsileidimo faktų, jis pasiūlė jam išeiti, o pasitaręs su direktoriumi, man pasiūlė dirbti vyr. inžinieriumi. Aš, staiga užkluptas sutikau, tačiau prašiau jų pagalbos. Nuėjęs į ministerijos kadrų skyrių tvarkyti dokumentus, pasiskundžiau, kad turiu sunkumų su butu- namo savininkas, jo šeimai padidėjęs, prašo mane išsikraustyti. Kadru sk. viršininkė nustebo, kad aš niekam apie tai nesakiau ir tuoj pat mane nusivedė atgal pas ministrą, paaiškindama apie mano sunkią padėtį. Ministras patarė, kad jei ko trūksta, reikia kalbėti visur, nes kitaip niekas nežinos ir nepasiūlys. Tai man padėjo- gavau butą „Drobės“ statomuose namuose, kuriame iki šiol ir gyvenu.

Su vienu geriausiu gamyklos šaltkalviu A.Korsakovu tuoj pat išvykome į Charkovo gamyklą ir ten sėkmingai nupirkome vieną komplektą dėvėtų štampų. Visą tai pasisekė padaryti Korsakovo dėka, kuris mokėjo gerai bendrauti su savo tautiečiais. Jie davė dar ir atsarginių detalių beveik antram komplektui ir jį išmokė gamybos subtilybių. Tokiu būdu mums pasisekė jau 1956 m.birželio mėn. pradėti AH serijos 0,8 ; 1,1; 1,7; 2,8 kW elektros variklių gamybą.

Su direktoriumi sutarėme sustiprinti kadrais gamyklą, buvo priimti kurso draugai: - mechaninio cecho viršininku Juozas Listopadskis ir elektros cecho viršininku- Napalys Černius.

Buvo pažadėta mane išleisti atostogų, kai bus pagaminti pirmieji 100 elektros variklių.1956m. liepos mėn. pabaigoje tai pasisekė padaryti. Jau praėjus daugeliui metų nuo to laikotarpio sunku paaiškinti kodėl tuo metu darbininkai taip nuoširdžiai dirbo.

Elektros varikliai buvo gaminami mažomis partijomis, jų gamyba gamyklai buvo nuostolinga ir ministerija planuodavo nuostolių padengimą. Iš viso buvo pagaminta apie 25 000 variklių, iš kurių apie 10 000 buvo išsiųsta Rusijos lengvosios pramonės įmonėms. 1961 m. elektros variklių gamyba buvo nutraukta.

Įsteigus Lietuvos Liaudies ūkio tarybą, Lengvosios pramonės ministerija buvo padalinta į dvi valdybas: Lengvosios pramonės valdyba ir Tekstilės pramonės valdyba. Mūsų gamykla pateko į Lengvosios pramonės valdybą, kurios viršininku buvo S.Filipavičius. Mūsų gamyklos direktorius K.Napeklys buvo geras, stropus darbuotojas, bet susirgo sunkia liga ir dažnai guldavo į ligoninę gydytis. Man tekdavo dažnai jį pavaduoti, o tai sunkindavo gamyklos darbą. 1958m. liepos mėn., direktoriui grįžus iš ligoninės, dėl sveikatos būklės jis buvo perkeltas lengvesniam darbui į „Kauno audinių“ fabriką saugumo technikos inžinieriumi.

1958 m. rugpjūčio mėn. Lengvosios pramonės valdybos viršininkas S.Filipavičius mane paskyrė „Apvijos“ direktoriumi, paaiškindamas, kad aš jau dirbau pavaduodamas direktorių ir tai man sekėsi neblogai ir, kad jis praktikuojąs direktorius skirti ir nepartinius. Priimdamas pasiūlymą aš paprašiau,

kad jei man nesisektų, leistų išeiti savo noru, o ne išvartytų. Į tai jis tik nusijuokė sakydamas, kad šito jam daryti nereikės. Aš tada dar neįsivaizdavau, kad direktoriumi dirbant reikia užsiimti ne tik ekonominiais klausimais, bet ir pasiekti, kad įmonės partinė organizacija netrukdytų dirbti, o padėtų. Tuo įsitikinau, kai dalis darbuotojų, man išvykus į Vilnių, surengė bufete alaus gėrimo varžybas. Šių varžybų dalyvis-kadru skyriaus viršininkas, kartu ir partinės organizacijos sekretorius tiek nusigėrė, kad buvo išneštas vos gyvas iš gamyklos teritorijos. Suderinęs su valdybos viršininku ir ir miesto partijos komitetu jį atleidau iš pareigų. Jo draugai bandė mane gąsdinti, bet vėliau nurimo. Kadru skyriaus viršininke paskyriau jauną moteriškę, bet ji buvo nepartinė ir tai netiko Pradėjo ją kalbinti stoti į partiją. Galų gale ji sutiko, bet paklausus ar ji krikštijo savo vaikus, jai prisipažinus, jos nepriimė. Man paskambinęs partijos rajono sekretorius pasakė siūlęs kitą kandidatą. Atsiuntė mašininę iš partijos komiteto. Aš su ja pakalbėjęs supratau, kad ji negalės tvarkyti dokumentų lietuvių kalba ir atsisakiau ją priimti. Žinoma tai nepatiko partijos komitetui ir pabandė mane iškelti iš Kauno, bet valdybai mane užstojus likau dirbti Kaune. Vėliau pasiūlė dirbti kadru viršininke Z.Marcikevičienę, kuri buvo sąžininga, padėjusi man išlaikyti lietuvišką kolektyvą.

1965m. man už elektros variklių gamybą buvo suteiktas nusipelnusio inžinieriaus vardas. Dirbant direktoriumi pasibaigė mano kaip inžinieriaus elektrotechniko darbas ir prasidėjo daugiausia kaip ekonomisto, statybininko klausimų sprendimas. Mūsų įmonė irgi keitėsi, ji tapo lengvosios pramonės ministerijoje pagalbine įmone, padedanti kitoms įmonėms. Gamykloje įkūrėme vyr. konstruktorius ir vyr. technologo skyrius, kuriuose dirbo 30-40 inžinierių.

1958 metais prie gamyklos buvo prijungtas nusigyvenęs fabrikas „Medis“, kuris gamino kurpalius ir pakulnius avalynės pramonei. Reikėjo juos iškelti iš fabriko „Metalas“ teritorijos, pastatyti naujus pastatus ir gauti naujus įrengimus. Vėliau buvo įsteigtas filialas Marijampolėje, gaminantis siuvimo pramonei furnitūrą.

1959 m. po trumpos sunkios ligos mirė mano tėtis. Mama loko gyventi viena vienkiemyje. 1960 m. atėję trys banditai atėmė iš jos pinigus ir išgąsdino. Laimingai susiklosčius aplinkybėms plėšikų gauja buvo surasta ir nuteista. Vėliau, 1961 m. mama persikėlė gyventi į Vilnių pas brolių Joną padėti auginti vaikus. Mama mirė 1984 m., palaidota greta tėvo Lebedžių km. Kapinėse.

Man dirbant „Apvijoje“ turėjau ir nemalonumų- 1984m. vieni iš mano gerai pažįstamų parašė skundą į Maskvos Saugumo komitetą, kuriame apskundė mane, kad aš buvau pasikeitęs gimimo metus, o mano žmona Anelė susirašinėja su Australijoje gyvenančiu „buržuaziniu nacionalistu“. Tirdami šį skundą mane svarstė, pripažindami, kad tuo aš vengiau tarnauti Raudonoje armijoje ir įpareigojo susitvarkyti dokumentus. Ministras J.Ramanauskas, nežinodamas kaip su manimi toliau pasielgti, nuėjo klausti patarimo pas A.Brazauską, kuris buvo atsakingas už pramonę. Jis patarė pataisyti gimimo metus anketoje ir tegul dirba toliau. Taip ir baigėsi man šis skundas- likau toliau dirbti.

Paskutinis stambus darbas „Apvijoje“ buvo 1987 m., tai užtrauktukų gamybos su Japonijoje nupirktais įrengimais organizavimas. 1985 m. buvo pagaminta 2,5 mln. metrų užtrauktukų, o 1989 m. 3,5 mln. metrų. Gamyklos darbuotojų skaičius užaugo iki 800 žmonių. Gamyklos 50-mečio proga Pramonės ministro įsakymu buvau apdovanotas garbės raštu.

1991 m. pabaigoje susirgau ir 1992m. balandžio 16d. dėl ligos teko išeiti į pensiją. Vėliau dar 3 metus padirbėjau „Ūkio draudimo“ kompanijoje pas privatų verslininką.

Sūnus Vytautas 1970 metais baigė Panemunės vidurinę mokyklą ir įstojo į Kauno politechnikos institutą, jį baigė 1975m. įgydamas lengvosios pramonės mašinų inžinieriaus kvalifikaciją. Pradėjo dirbti susivienijame „Drobė“ meistru, vėliau dirbo technologu, vyr. energetiku. 1986 m. jis vedė. Jo žmona dirbo „Drobėje“ juridiniame skyriuje, vėliau apylinkės teismo teisėja. Vytauto šeimoje dvi dukros- mano anūkės. Vyresnioji Agnė 2006 m. pradėjo studijuoti Vilniaus universitete, o jaunesnioji Kristina mokosi Šilainių vidurinėje mokykloje 7 klasėje. Prieš du metus sūnus perėjo dirbti į „Vičiūnų“ firmą energetiku, o marti dirba Apygardos teismo teisėja.

Petras Kasperavičius

Petras Kasperavičius gimė 1923 m. sausio 4d. Pakuodžiupių k. Panevėžio rajone. Mokėsi Panevėžio J. Balčikonio gimnazijoje, kurią 1944 m. baigęs pradėjo mokytojauti Subačiaus vls. Tiltagalių mokykloje. 1945 m. įstojo į Vytauto Didžiojo universiteto Technologijos fakultetą. 1951 m. su pagyrimu baigė jau reorganizuotą Kauno politechnikos institutą, įgijęs pramonės elektros įrenginių specialybės inžinieriaus elektriko kvalifikaciją. Prieš baigiant studijas pradėjo dirbti „Kauno audinių“ fabrike Elektros cecho viršininku,

kuriame dirbo iki 1962 metų. Antraeilėms asistento pareigoms 1952 m. buvo pakviestas pedagoginiam darbui į Kauno politechnikos institutą - Elektrotechnikos fakulteto Pramonės elektros įrenginių katedroje. 1953 m. pervestas dėstyti Pramonės įmonių ekonomikos ir organizavimo katedroje, o nuo 1959 m. konkurso tvarka buvo išrinktas šioje katedroje eiti docento pareigas. 1970 m. jam buvo suteiktas mokslinis docento vardas. Dėstė gamybos organizavimo ir planavimo bei patentologijos, taip pat Žemės ūkio akademijoje žemės ūkio įmonių elektros įrenginių eksploatacijos ir patentologijos disciplinas. Patentologijos discipliną taip pat dėstė Kauno medicinos institute. 1965-1966 m. studijavo Rygos visuomeniniame patentologijos institute, įgijęs patentologo kvalifikaciją. 1980 m., Petriui Kasperavičiui baigus specialius kursus, atitinkamų žinybų atestacinė komisija jam suteikė teisę dėstyti visuomeniniuose patentologijos institutuose išradybos ir patentų teisę.

Dirbdamas gamyboje ir mokslinėse organizacijose sukūrė 12 išradimų, kurie buvo įdiegti ir pateikė dešimtis racionalizacinių pasiūlymų, iš kurių 55 buvo įgyvendinti. 1968 m. už nuopelnus išradybos srityje ir mokslinio tyrimo darbą jam buvo suteiktas Lietuvos Respublikos nusipelnusio išradėjo garbės vardas. Aktyviai dirbo Visasajunginės išradėjų ir racionalizatorių draugijos veikloje, eidamas įvairias vadovaujančias pareigas, taip pat ir „Žinijos“ draugijoje skaitė paskaitas patentologijos srityje.

Dirbdamas gamyboje ir pedagoginiame darbe parašė gamybininkams ir besimokančiam jaunimui 17 įvairių knygų patentotyros, išradybos ir ekonomikos klausimais bei parengė eilę paskaitų konspektų, metodinių nurodymų ir 55 brošiūras patentotyros, technologijos procesų automatizavimo ir gamybos organizavimo ir planavimo klausimais. Lietuvos, Sovietų Sąjungos ir JAV lietuvių žurnaluose ir konferencijų leidiniuose paskelbė 153 mokslinius ir mokslo populiarinimo straipsnius, taip pat laikraščiuose 489 straipsnius.

Nuo 1993 m. išėjo į pensiją, bet ir toliau palaiko ryšį su Kauno technologijos, Klaipėdos ir Šiaulių universitetais rengdamas intelektualinės nuosavybės tematika vadovėlius ir mokomąsias knygas.

Petro Kasperavičiaus prisiminimai ir pamastymai

Esu gimęs 1923 m. sausio 4 d. Panevėžio rajone, Pakuodžiupių kaime, ūkininkų šeimoje. Tėvai

turėjo 24 ha žemės. Mūsų šeimoje dar buvo už mane jaunesnis brolis Alfonsas. Tėvas prieš vedybas keletą metų buvo JAV. Gyvenome nedideliame namelyje, kuris buvo perkeltas iš kaimo po ten buvusio gaisro. Gaisrą dar prieš manos vedybas sukėlė kaimynų vaikai. Jie, tėvams išvykus į Pajstrio bažnyčią, klėtyje sumanė pažaisti pamaldas ir užsidedę žvakes, virš kurių buvo sukrauti linai. Jie ir užsidedę. Nuo degančios klėties gaisras persimetė į kaimyno namą, o iš jo ir į mamos namą. Jai su kaimynų pagalba pavyko išnešti įvairius dokumentus, kai kuriuos

baldus, indus ir kt. Ji tuo laiku gyveno viena, nes tėvai jau buvo mirę, o du broliai, vengdami tapti Carinės Rusijos rekrutais, buvo išvykę į JAV. Po gaisro ji pasistatė nedidelį namelį, kuris po vedybų ir buvo perkeltas į netoli kaimo esantį jai motinos testamentu paliktą 24 ha žemės sklypą. Jis kiek paremontuotas ten yra ir dabar. Tėvai pradžioje statė ūkiui reikalingus trobesius-molinį tvartą, prie jo medinę daržinę, kiek toliau (kad kilus gaisrui neužsidedtų) didelį medinį klojimą ir nedidelę pirtį, kuri buvo naudojama kaip klėtis. Po kolektyvizacijos yra likę tik tas gyvenamasis namelis, tvartas ir pirtis. Tas namelis gal ir išgelbėjo nuo tremties į Sibirą.

Mama buvo išsilavinusi, dalyvavo Pajstrio bažnyčios chore ir t.t. Ji mane, dar nesulaukusi penkių metų, išmokė skaityti ir rašyti ir su tėvu nusprendė mane mokyti, o broliui pavesti

ūkininkauti. Kai mane nuvedė į Paįstrio mokyklą, aš buvau priimtas į antrąjį skyrių, bet jame teko mokytis ir antrus metus. Baigus joje mokytis, mane perkėlė į Panevėžio IV mokyklą, kurioje aš baigiau V ir VI skyrių. Baigus joje mokytis, buvau priimtas mokytis Panevėžio pirmojoje gimnazijoje.

Mokydamasis Panevėžio IV pradžios mokykloje, pradėjau domėtis radiotechnika ir aviamodelizmu.

Pirmas mano „pasisekimas“ – tai detektorinis radijo imtuvas. Jį pagal Panevėžyje išleistą brošiūrą sėkmingai pagaminau ir, kai tėviškėje ant dviejų aukštųjų karčių ištempėme varinę daugiagyslę vielą, pradėjome priimti Kauno radijo stoties programą. Tai šiame kaime buvo pirmas radijo imtuvas. Juo domėjosi ir kaimynai. Vėliau pasigaminau vienos, o po to ir dviejų radijo lempų imtuvą. Jį po 1944 metų antrosios sovietų okupacijos kariškių reikalavimu, išėmęs tas dvi radijo lempas, jiems negrižtamai perdaviau.

Aviamodelizmu pradėjau domėtis taip pat mokydamasis Panevėžio IV pradžios mokykloje ir gimnazijoje, kurioje dalyvavau aviamodelistų būrelyje. Šioje veikloje patyriau nesėkmę, kai netoli geležinkelio stoties paleistas mano pagamintas modelis sėkmingai pakilo ir virš tos stoties negrižtamai nusklendė į šiaurę.

Dar vienas mano užsiėmimas buvo fotografavimas. Juo aš pradėjau užsiimti, kai Panevėžio turguje nusipirkau senovišką foto aparatą – medinę dėžutę. Juo fotografavimas vyko naudojant ne filmą, bet stiklą, padengtą šviesai jautria plėvele. Bėda man buvo ta, kad galėjau nusipirkti tik dvigubai didesnio formato fotografavimui skirtus stiklus. Juos prie raudonos šviesos reikėjo perpjauti į dvi dalis. Ši „operacija ne visuomet pavykdavo – kartais stiklas suskildavo net į keletą dalių. Pradėjus fotografuoti, išmokau šiuos stiklus ir foto popierių ryškinti. Tai išmokęs, fotografavau gimnazijoje ir studentaudamas. Šį archajinį foto aparatą universitete pastebėjęs vienas dėstytojas paprašė perduoti jį jo renkamų foto aparatų kolekcijai. Šį prašymą įvykdęs, įsigijau normalų foto aparatą, kuriuo fotografavau naudojant filmas..

Vokiečių okupacijos metu mokantis Panevėžio pirmojoje (dabar J. Balčikonio) gimnazijoje. Joje dalyvavau mokinių kooperatyvėlio veikloje. 1942 / 1943 mokslo metais buvau paskutinėje VIII klasėje. 1943 metų pavasarį, sužinoję, kad devyniolikmečiai mokiniai yra šaukiami į Vokietijos darbo tarnybą (Arbeitsinst), nutarėme mesti mokslą ir kuo greičiau pasitraukti iš Panevėžio.

Man į tėviškę Pakuodžiupiuose buvo paštu atsiųstas šaukimas su tokiu tekstu vokiečių ir lietuvių kalba: „*Pasiremiant 1941 m. gruodžio mėn. 19 d. potvarkiu 19.12.41 dėl darbo prievolės įvedimo ir prie jo išleistais pakeitimais ir vykdomaisiais nuostatais 1943 m. kovo mėn. 8 d. 8 val. Panevėžyje, prad. mokykl. Nr 2, Maironio g-vė įvyks Jūsų metais gimusiųjų ėmimas. Čia Jus turite atvykti švariame stovyje. Nepaklausimas šio raginimo, bus griežčiausiai baudžiamas. Darbdavys įpareigojamas suteikti reikalingas atostogas su alga ir turi tiksliai užpildyti pridėtą darbo pažymėjimą. Šis raginimas suteikia teisę pasinaudoti visomis susisiekimo priemonėmis*” (kalba netaisyta). Į šį šaukimą, kaip ir kiti mokslo draugai, nereagavau, tačiau su neramumu laukiau arešto, grįžęs į tėviškę Pakuodžiupiuose.

Tėviškėje dirbau ūkio darbus, bet sužinojau, kad Kaune yra mokykla, kurioje galima mokytis neakivaizdiniu būdu. Tai buvo “Savišvietos institutas” Kaune, K. Petrausko g. 35 Nusiuntęs prašymą priimti į jį, pradėjau gauti įvairias raštiškas užduotis mokytis elektrotechniką.

Nežiūrint to griežto ir bauginančio šaukimo, manęs niekas nieieškojo ir pakartotinai nekviatė. Taip rudenį prasidėjus 1943/1944 mokslo metams, aš išdrįsau grįžti į Panevėžį ir minėtoje gimnazijoje prisijungti prie metais jaunesnės jau baigiamosios klasės. Atrodo, kad iš visų mūsų klasės „bėglių“ aš buvau tik vienas, išdrįšęs tęsti mokslą. Baigiantis mokslo metams, sužinojome, kad baigiamųjų egzaminų nebus. Tai matyti buvo nuspręsta dėl vis artėjančio fronto. 1944 m. mokytojų taryba mane, kaip ir kitus paskutinių klasių mokinius, pripažino baigusį gimnaziją ir birželio 9 d. išdavė atestatą, teikiantį teisę „stoti studentu į aukštąsias mokyklas”

Kai 1944 metų liepos mėnesio 20 d. sovietų okupacinė kariuomenė užėmė Panevėžį, jos kariai atvyko ir į Pakuodžiučius, aš jau buvau baigęs gimnaziją ir gyvenau tėviškėje, kur dirbau tėvų ūkyje.

Vieną dieną į kaimą atvykęs okupantų kariuomenės viršila pareikalavo gyventojus važiuoti vežti kažkokių kariškų krovinių, tėvas tą pareigą pasiūlė atlikti man. Kaip ir kiti kaimynai, pasikinkiau arklį į nedidelį vežimą, įsidėjau šieno, pasiėmiau užkandos ir pavakare su kaimynais, vadovaujami minėto viršilos, išvažiavome Panevėžio link. Už Bliūdžių kaimo, Panevėžio pakraštyje, mums įsakė pasukti į kelio pakraštyje buvusią aikštelę ir apsistoti nakvynei, nes krovinius reikės vežti rytojaus dieną. Tą išaiškinęs, viršila iš mūsų stovyklos kažkur iškeliavo.

Kadangi jau beveik temo, mes greitai iškinkėme arklius ir ant ratuose turėto šieno ruošėmės miegoti. Su mumis važiavo ir už mane vyresnė giminaitė Emilija. Ji, galvodama, kad man gali būti šalta miegoti, pasiūlė atsigulti pas ją į šiek tiek didesnę vežimą. Aš mielai noru priėmiau jos pasiūlymą ir mes kartu atsigulėme į jos vežimą. Tai savotiškai sudomino ypač jaunesnius kaimynus. Jie juokaudami pradėjo, priedami prie mūsų vežimo, mus pešioti, t. y. savotiškai kontroliuoti. Tai tęsėsi tol, kol beveik visiškai sutemo. Pagaliau tie pešiojimai baigėsi ir aš pradėjau migti. Tačiau man dar visai neužmigus, prie vežimo kažkas subraškėjo ir aš, prasimerkęs kaip per miglą, pastebėjau prie mūsų ratų stovinti žmogų. Nusprendęs pajuokauti, dešiniąją ranką griebiau jam už kaklo ir, prisitraukęs prie savęs, rusiškai sušukau „Popal“ („Pakliuvai“). Žmogus kažką rusiškai sušuko ir manę ištraukė iš vežimo. Paaiškėjo, kad tai buvo ne kuris nors kaimynas, bet okupantų karininkas, atėjęs patikrinti stovyklos. Jis sugriebė mano ranką ir, surikęs „Poidiom“ („Einam“) ėmė manę tempti iš stovyklos. Kilus triukšmui, pabudo kaimynai ir pamatę manę išvedant sunerimo. Vienas iš jų, kuris neblogai mokėjo rusiškai kalbėti, pribėgo prie mūsų ir pradėjo karininkui aiškinti, kaip mes juokavome, ir prašyti mane paleisti. Tačiau karininkas į jo paaiškinimus nekreipė dėmesio ir mane tempė iš stovyklos. Kartu su mumis ėjo ir minėtas kaimynas. Išėjęs iš stovyklos, okupantų karininkas išsiėmė užrašų knygutę ir paklausė mano pavardės. Aš ją jau norėjau pasakyti, bet kaimynas greit man lietuviškai pasakė jos nesakyti, o pasakyt kokią nors išgalvotą. Aš pasakiau Jonas Šidlauskas. Karininkas ją užsirašė, bet vistiek vedė toliau. Pagaliau priėjome iki kažkokios palapinės, prie kurios stovėjo ginkluotas sargybinis. Karininkas pradėjo su juo kažką kalbėti, matyt, norėdamas mane uždaryti toje palapinėje. Tačiau paaiškėjo, kad tai padaryti negalima. Tada karininkas pasakė „Pasmotrim utro“ („Pamatysime ryte“) ir mane paleido eiti į stovyklą. Mes grįžome ir radome beveik visus nemiegančius ir susirūpinusius kaimynus. Pamatę mus grįžusius, aprimo ir sugulė miegoti. Aš irgi šiaip taip užmigau, galvodamas, ką su manimi darys ryte. Ryte mus prižadino mums vadovavęs viršila ir liepė kinkyti arklius ir važiuoti Panevėžio link vežti kažkokius kariškus krovinius. Juos vežiojus iš vienos vietos į kitą, pavakarę paleido važiuoti į namus. Aš visą dieną nerimavau, galvodamas, kad vėl ateis mano išgąsdintas okupantų karininkas ir nežinia kas man bus. Tačiau jis taip ir nepasirodė, ir aš laimingai sugrįžau į namus. Po tos pastočių prievolės kaimynai juokaudami kalbėjo, kad Gasparaučių Petriukas nuginklavo okupantų karininką, o aš vis neramiai galvojau, ar jis nepradės ieškoti Jono Šidlausko. Tačiau praėjo pora mėnesių ir aš visai nusiraminau.

1944 m. birželio 20 d. sovietų okupantams užėmus Panevėžį, gavau šaukimo į okupantų kariuomenę lapelį Nr.152/23 su tokiu tekstu: „*Tamsta esi šaukiamas į Aktyvią Karo Tarnybą. Įsakau Tamstai š.m. Liepos 11 d. 8 val. atvykti į Panevėžio ėmimo komisiją Panevėžio m. teatran. Atvykdamas į komisiją privalai su savimi turėti asmens dokumentus ir pasiimti trims dienoms maisto, vieną porą tinkamų dėvėti baltinių, dvi poras autų arba kojinių, rankšluostį, valgiui dubenėlį, šaukštą ir įpakavimui popierio civilių rūbų pasiuntimui. Už neatvykimą Tamsta busi baudžiamas pagal karo meto įstatymą, Pulk. ltn. Bagdonavičius Panevėžio Apskritis Komendantas*“ (kalba netaisyta). Taip buvo suformuluotas šaukimas į okupantų kariuomenę.

Dar 1941 metais įbauginti trėmimais į Sibirą nenorėjome rizikuoti, todėl, prisikimšę maišą nurodytą „rekvizitų“, su tėvu nuvykome į Panevėžio ėmimo komisiją. Tačiau komisija, pamačiusi gimnazijos baigimo atestatą, man pareiškė imanti į karo mokyklą. Aš apsidžiaugiau, kad nereikės vykti į frontą, bet, išėjęs atsisveikinti su tėvu, nusprendžiau grįžti namo. Parvykęs į tėviškę savotiškai slapsčiausi, kol sužinojau, kad nuo kariuomenės atleidžiami pradžios mokyklų mokytojai. Tai sužinojęs, išdrįsau nuvykti į Panevėžio švietimo skyrių ir gavau paskyrimą dirbti mokytoju ir mokyklos vedėju Tiltgalių mokykloje Subačiaus valsčiuje. Iki mokslo metų pradžios tėviškėje dirbau įvairius žemės ūkio darbus. Vieną kartą, kai buvo gražus rudens oras, netoli sodybos ant kalnelio kasėme bulves. Nuo Pajuostės aerodromo, kuris yra netoli Panevėžio, Skaigirių link skraidydavo dvisparniai kariški lėktuvai. Mes juos vadindavome kukurūznikais. Ir tą dieną staiga pamatėme nuo Pakodžiupių kaimo mūsų link aukštokai skrendantį kukurūzniką, tačiau, baigdamas priartėti, jis staiga pakrypo žemyn ir, kaip ir norėdamas mus pagąsdinti, artėjo prie mūsų tik apie dviejų metrų aukščiau nuo žemės. Aš krepšyje turėjau nedaug bulvių ir, griūdamas ant nugaros, sviedžiau jį aukštyn. Krepšys atsitrenkė į lėktuvo apačią. Šis pakilo aukštyn, apsisuko ir nusileido ant šalia buvusios rugienos. Iš lėktuvo išlipo du kariškai apsirengę lakūnai ir atėjo prie mūsų. Vienas iš jų rusiškai sušuko: „Kto brosil karzinočku k samaliotu?“ („Kas metė krepšį į lėktuvą?“). Aš jau šiek tiek mokėjau rusiškai, todėl atsakiau: „Ja, no ja nebrosil, ona sama vyletela s moich ruk“

(„Aš jo nemečiau, jis pats išlėkė man iš rankų“). Lakūnas vėl suriko: („Durak, ty mog pabyt samoliot“ („Kvaily, tu galėjai numušti lėktuvą“). Tai pasakęs jis griebė man už rankos sakydamas: „Pojdjom“ („Einam“) ir pradėjo tempti lėktuvo link. Aš išsigandęs pagalvojau jiems pasiūlyti lašinių, todėl pasakiau: „Možet vam nado salo, miaso ili ješčio čievo nibud“ (Gal jums reikia lašinių, mėsos ar dar ko nors“). Bet jie į tai nekreipė dėmesio ir mane tempė lėktuvo link. Išsigandę kiti bulvių kasėjai atbėgo prie mūsų. Tarp jų buvo iš Panevėžio laikinai pas mus atbėgusi namo, kuriame ji mane buvo priėmusi gyventi kaip gimnazijos mokinį, šeimininkė. Ji gerai mokėjo rusiškai, todėl kreipėsi į lakūnus sakydama: „Tovarišči, budjtie liudi, vy pošutili, on takže pošutil, otpustite jevo“ (Draugai, būkite žmonės, jūs pajuokavote, jis taip pat pajuokavo, paleiskite jį“). Lakūnai, matyt norėjo tik pagąsdinti ir, priėję prie lėktuvo, mane paleido, kumščiu pagrūmojo, įlipo į lėktuvą ir nuskrido Skaisgirių link. Mes apsiraminoje ir vėl kasėme bulves. Kad lėktuvas buvo prie mūsų nusileidęs, matė ir keli kaimynai. Jiems vėliau papasakojome „nuotyki“. Jie, kaip kaime įprasta, tai papasakojo kitiems kaimiečiams, o vėliau jie ilgai juokavo sakydami: Gaparaučio Petriukas numušė tarybinį lėktuvą.

Prasidėjus mokslo metams, nuvykęs į Tiltagalius, sužinojau, kad į mokyklą yra paskirtas ir dar vienas nuo kariuomenės besislapstęs jaunuolis. Aš ėmiausi mokyti antro ir ketvirto skyriaus mokinius, o jam teko pirmo ir trečio skyriaus mokiniai.

Tiltagaliai yra šalia Žaliosios girios, kurioje slapstėsi miško broliai, todėl mokiniams pagal jų ankstesnį papratimą leisdavome prieš pamokas ir po jų trumpai pasimelsti sukalbant anksčiau išmoktą maldele. Tačiau vieną dieną po pietų atvyko inspektorius. Pradžioje jis užėjo į pamoką pas mano kolegą, o visai prieš baigiantis pamokai - į mano pamoką. Aš susijaudinau ir išsigandau, kad jis bus iki pamokos pabaigos ir pamatys besimeldžiančius mokinius. Tačiau atėjo mintis, kad pamokos pabaigoje reikia mokinius greitai išprašyti. Taip ir padariau: inspektoriui su vaikais atsisveikinus, greitai vaikams pradėjau sakyti: „Eikit, greit eikit, man dar reikia su draugu inspektorium pasišnekėti“. Vaikai gal irgi suprato, kad prie inspektoriaus nedera melstis, pamažu išėjo. Taip nepakliuvus inspektoriaus nemalonei, mes ir toliau vaikams leidome prieš pamokas ir po jų trumpai pasimelsti.

Mokytojaujant Tiltagaliuose, teko susipažinti ir su kai kurių mokinių tėvais. Jie, suprasdami sunkias karo laiko sąlygas, stengėsi mokytojams padėti - įduodavo vaikams atnešti pieno, kiaušinių ir kt. Kartais kai kurie iš jų pakviesdavo apsilankyti pas juos, ypač švenčių metu. Taip su keletu jų savotiškai susidraugavau.

Pavasari kolūkiečiams buvo uždrausta turėti daugiau kaip vieną karvę. Kitas karves jie galėjo parduoti ar kitaip jų atsisakyti. Vienas iš tokių būdų buvo tas, kad jie galėjo pasiūlyti valsčiaus vadovybei savotiškai tarpininkauti parduodant karves. Paaiškėjo, kad taip karvę skolon gali nusipirkti ir mokytojai. Aišku, kad man karvės nereikėjo, bet vieno mokinio tėvai manęs paprašė nupirkti jų karvę fiktyviai. Jie pažadėjo už ją sumokėtus pinigus gražinti, o karvę, jau kaip mokytojo, ir toliau laikyti. Aš sutikau ir karvės pirkimą skolon apiforminau Subačiaus valsčiuje. Iš karvės savininko pinigų neprašiau ir, skolos neatlyginęs, pasibaigus mokslo metams, iš Tiltagalių išvykau.

Vasarą, sužinojęs, kad nuo kariuomenės atleidžiami ir studentai, įstojau į Kauno Vytauto Didžiojo universiteto technologijos fakultetą studijuoti elektrotechniką. Sužinojęs, kad esu priimtas į universitetą, paprašiau Panevėžio švietimo skyrių atleisti iš mokytojo ir mokyklos vedėjo pareigų. Prasidėjus studijoms, buvau paskirtas kurso seniūnu ir šias pareigas vykdžiau iki studijų pabaigos.

Studijuojant taip pat domėjausi radiotechnika ir papildomai lankiau J. Stanaičio skaitomas radiotechnikos paskaitas ir pratybas.

Būdamas studentu, susipažinau su Kauno medicinos studente Jadvyga Brinkyte, 1951 metais sukūrėme šeimą ir užaugino dukrą Audronę ir sūnų Giedrių. Jadvyga dirbo Kauno akademinėse klinikose Radiologijos skyriuje, susirgo vėžiu ir 1999 11 28 mirė. Palaidota Petrašiūnų kapinėse. .

Prieš baigiant studijas, universitetą reorganizavus į Kauno politechnikos institutą, įsidarbinau „Šilko audinių fabrike“ „Kauno audiniai“ elektromonterių brigadininku. 1951 m. baigus studijas instituto Elektrotechnikos fakultete, man buvo suteikta pramonės elektros įrenginių specialybės inžinieriaus elektriko specialybė, išduotas diplomas su pagyrimu ir buvau paskirtas į Latvijos cukraus trestą energetiko pareigoms. Taip atsitiko todėl, kad tuo metu universitetą baigę specialistai buvo prievarta skiriami į bet kurias buv. Sovietų Sąjungos respublikas. Paskyrimai buvo apiforminami per Maskvoje buvusią ministeriją. Jos darbuotojams turbūt Latvija ar Lietuva buvo tas pat, nes paskyrimo dokumentas į universitetą buvo atsiųstas su nuoroda, kad aš paskirtas ne į Latvijos, bet į Lietuvos

cukraus trestą. Aš, žinoma, apsidžiaugiau, bet Lietuvos cukraus treste sužinojau, kad aš jam nereikalingas, nes jame energetikas jau seniai dirba. Aš apsidžiaugiau ta „klaida“ ir toliau likau dirbti minėtame fabrike Elektros cecho viršininku. Tačiau po poros metų mane nustebino fabriko buhalterija, nes ji gavo iš Subačiaus valsčiaus prašymą iš manęs išreikalauti už karvę nesumokėtą skolą. Man tą užmirštą skolą teko pripažinti ir ji buvo atskaityta iš mano algos ir pervesta į Subačių. Po to fabriko darbuotojai juokavo, kad Elektros cecho viršininkas pirko karvę.

Dar studijuojant universitete teko dirbti pramonėje, t.y. priešdiplominės praktikos metu įsidarbinau elektromonteriu Panevėžio cukraus fabrike, kur atlikau elektros tinklų inventorizaciją.

1952 m. buvau pakviestas pedagoginiam darbui į Kauno politechnikos institutą eiti antraeilės asistento pareigas - dėstyti Elektrotechnikos fakulteto Pramonės elektros įrenginių katedroje. 1953 m.

buvau pervestas dėstyti į tais pat metais įsteigtą Pramonės įmonių ekonomikos ir organizavimo katedrą antraeilėms asistento, o nuo 1959 m. konkurso tvarka buvau išrinktas šioje katedroje eiti docento pareigas. 1970 m. man buvo suteiktas mokslinis docento vardas. Reorganizavus katedrą, vėliau visą laiką dirbau naujai įkurtose katedrose docentu ir dėščiau gamybos organizavimo ir planavimo bei patentologijos disciplinas.

Lygiagrečiai 1968-1972 mokslo metais eidamas antraeilės pareigas dėščiau žemės ūkio įmonių elektros įrenginių eksploatacijos ir patentžinytės disciplinas

Žemės ūkio akademijoje. 1968-1974 mokslo metais eidamas antraeilės pareigas dėščiau patentologiją Kauno medicinos institute.

1956 m. baigiau Technologinių procesų automatizavimo ir mechanizavimo kursus Sovietų Sąjungos Plataus vartojimo prekių ministerijos Vadovaujančių ir inžinerijos technikos darbuotojų kvalifikacijos institute.

1965-1966 m. studijavau Rygos visuomeniniame patentologijos institute ir įgijau patentologo kvalifikaciją.

1980 m. baigus specialius kursus, Sovietų Sąjungos Valstybinio išradimų ir atradimų komiteto ir Visasąjunginės išradėjų ir racionalizatorių draugijos centro tarybos atestacinė komisija man suteikė teisę dėstyti visuomeniniuose patentologijos institutuose išradybos ir patentų teisę.

Gilindamas žinias patentologijos mokslo srityje, parengiau tiesioginio ir netiesioginio patentologijos mokymo sistemą. Ji buvo teigiamai įvertinta 1967 metais Kauno politechnikos institute įvykusiame tarptautiniame simpoziume „Patentologijos mokymas aukštosiose mokyklose“. Už šią sistemą 1979 metais buvau apdovanotas Sovietų Sąjungos liaudies ūkio pasiekimų parodos bronzos medaliu.

Dirbdamas gamyboje ir pedagoginį darbą, parašiau knygų gamybininkams ir besimokančiam jaunimui. Tai „Pramonės įmonių elektros įrenginiai“ (1956 m., 8,5 aut.l.), „Pramonės įmonių elektros įrenginių eksploatacavimo organizavimas“ (1965 m., 6,2 aut.l.), „Lengvosios pramonės technologinių procesų automatizacijos pagrindai“ (1972 m., 16 aut.l.), vadovėlis aukštosioms mokykloms „Išradyba ir patentotyra“ (1966 m., 1-mas leidimas, 10 aut.l., 1976 m. 2-as leidimas, 17 aut.l., 1985 m., 3-ias leidimas 17 aut.l.), „Patentotyra žemės ūkyje“ (1972 m., 15 aut.l.), „Patentotyra medicinoje“ (1976 m., 5,3 aut.l.), „Išradybos ir patentų teisė Tarybų Sąjungoje“ (1976 m., 5 aut.l.), „Išradybos ir patentotyros pagrindai“ (1983 m., 4 aut.l.), žinynas „Išradyba ir ekonomika“ (1989 m., 10 aut.l.), vadovėlis aukštosioms mokykloms „Patentologija“ (1997 m., 15 aut.l.), mokomosios knygos „Techninės kūrybos rezultatai ir jų teisinė apsauga“ (1998 m., 5 aut.l., bendraautoris R.V.Ulozas), „Patentų ir autorinės teisės pagrindai“ (2001 m., 6,5 aut.l., bendraautoris R.V.Ulozas), „Intelektinė nuosavybė ir jos apsauga“ (2004 m., 23 aut.l., bendraautoris V.Žilinskas), „Intelektinės nuosavybės pagrindai“ (2005 m., 12 aut.l., bendraautoris R.V.Ulozas) ir „Žinijos“ išleistos brošiūros – Intelektualinė nuosavybė ir jos apsauga“ (1994 m., 1,5 aut.l.) ir „Literatūros, mokslo ir meno kūrinių apsauga Lietuvos Respublikoje“ (1995 m., 1,7 aut.l.). 2006 metais už knygą „Intelektinė nuosavybė ir jos apsauga“ aukštųjų mokyklų vadovėlių konkurse buvo skirta paskatinamoji premija (2000 Lt).

Be to, parengiau nemažą paskaitų konspektų, rašytinių paskaitų, pratybų uždavinių, laboratorinių darbų bei įvairių kursinio ir diplominio projektavimo metodinių nurodymų, kuriuos išleido Kauno politechnikos institutas, Žemės ūkio akademija, Kauno medicinos institutas ir Šiaulių pedagoginis institutas. Taip pat parengiau ir buvo išleista trylika brošiūrų iš patentotyros, dvylika iš technologijos

procesų automatizavimo, trisdešimt-iš gamybos organizavimo ir planavimo .Respublikiniuose ir sąjunginiuose bei JAV lietuvių žurnaluose ir įvairių konferencijų leidiniuose buvo paskelbti 153 mano moksliniai ir mokslo populiarinimo straipsniai.Mūsų respublikos laikraščiuose išspausdinta 489 straipsniai iš elektrifikacijos,ekonomikos ir išradybinės,racionalizacinės bei patentų licencinės veiklos .

Dar iki 1962 metų dirbdamas “Šilko audinių fabrike “Kauno audiniai” pateikiau dešimtis racionalizacinių pasiūlymų, iš kurių penkiasdešimt penki buvo įgyvendinti.Už šią veiklą fabrikas manę apdovanojo šešiais garbės raštais.

Vienas žymiausių mano racionalizacinių pasiūlymų – tai galios koeficiento $\cos \phi$ padidinimas ir reaktyvinės elektros energijos sąnaudų sumažinimas mažo imlumo kondensatoriais, prijungtais prie elektros variklių gnybtų.Tuo buvo išvengta gana didelių priemokų už žemą $\cos \phi$, kurias iki tol fabrikui teko mokėti už sunaudotą reaktyvinę elektros energiją. To buvo galima išvengti įsigijus ir elektros pastotėje prijungus specialius didelio imlumo kondensatorius, bet jų tuo metu nebuvo galima gauti. Sužinojau, kad vienoje Vilniaus įmonėje yra susikaupę 2 – 4 mf kondensatoriai, tapę nelikvidais. Įmonė juos už nedidelę kainą mielai pardavė. Fabriko staliams užsakiau daug nedidelių medžio dėžučių, kuriose elektros ceche sumontavome po keletą šių kondensatorių, atitinkančių elektros variklių galingumą. Juos prijungus prie daugelio elektros variklių, žymiai sumažėjo iš elektros tinklų gaunamos reaktyvinės elektros energijos sąnaudos ir priemokos už ją, kuris iki tol buvo 986700 rublių per metus.Šią mano racionalizacinio pasiūlymo duodamą metinę ekonomiją 1952 m. liepos 7 d. raštu Nr.01 –6 –1506, atsiųstu fabriko direktoriui Žilinskui ir Tekstilės tresto valdytojui Koscovui, patvirtino Lietuvos TSR Lengvosios pramonės ministras F. Teriošinas tokio turinio tekstu: “*Jūsų pateiktą drg. Kasperavičiaus pasiūlymo padidinti $\cos \phi$ metinės planinės ekonomijos sumą 986700 rublių tvirtinu. Lietuvos TSR Lengvosios pramonės ministras F.Teriošinas*”.Fabriko vadovybė tokių beveik milijono rublių mokesčių sumažėjimu buvo labai patenkinta. Tai pasireiškė, kai 1953 metais Vilijampolėje, buv. Žydų gete pastatyname fabriko gyvenamajame name, buvo skiriami butai. Vadovaujant profsajungos komiteto pirmininkei man buto nepaskyrė. Tai sužinojęs, užėjau pas fabriko direktorių ir jam apie tai pranešiau. Jis nustebo, pašoko ir su manimi nuėjęs pas fabriko sekretorę jai padiktavo tokį raštą:

„Valst. Šilko audinių f-ko „Kauno audiniai” Komiteto pirmininkui drg. Petkevičiūtei (Nuorašas: Elektros sk. v-kui inž. Kasperavičiui)

Remiantis tuo, kad Elektros sk. v – kas inž. Kasperavičius neturi buto, o naujai pastatyname name gauna butą Mėslinas V., todėl skaitau, kad Mėslinui butą nesuteikti, o suteikti inž. Kasperavičiui naujai pastatyname name. Inž. Kasperavičius įmonei yra žymiai daugiau pasidarbavęs negu Mėslinas. Inž. Kasperavičiaus dėka pagerinant $\cos \phi$ įmonė nemoka didžiulių baudų. Todėl prašau pranešti: t.y. išduoti orderį drg. Kasperavičiui.

24 VII 53 F-ko Direktorius (J.Žilinskas) (kalba netaisyta).

Remiantis tuo raštu 1953 metais pastatyname name man buvo suteiktas butas.

Dirbant “Šilko audinių fabrike “Kauno audiniai” buvo ir toks atsitikimas. Mane pasikvietė fabriko komunistų partijos biuro sekretorė ir pradėjo kviesti stoti į šią partiją. Aš pagalvojau ir jos paklausiau, ar ji nebenori būti šios partijos biuro sekretore. Ji nustebo, o aš pasakiau, jeigu aš įstosiu į šią partiją, mane išrinks jos biuro sekretoriumi.Ji daugiau manęs į šią okupantų partiją daugiau nebekvietė. Panašiai aš išvengiau stojimo į šią okupantų partiją ir dirbdamas kitur.

Dvylika mano sukurtų išradimų yra įdiegti kai kuriose mūsų respublikos ir kitų buvusių sąjunginių respublikų įmonėse. Išradimu pripažintą įtaisą apšvietimo įjungimui ir išjungimui pagal natūralų apšviestumą ir laiką automatizuoti buvęs Sovietų Sąjungos valstybinis mokslo ir technikos komitetas ir Energetikos ir elektrifikacijos ministerijos Valstybinė energetinės kontrolės inspekcija pasiūlė gaminti serijiniu būdu.

Vykdamas ūkiskaitinius mokslinio tyrimo darbus mano paties Kauno politechnikos instituto Lengvosios pramonės fakultete įkurtoje Operatyvinės apskaitos laboratorijoje gaminome kalis mano sukurtus išradimus, kurie buvo įdiegti kai kuriose Lietuvos ir kitų sąjunginių respublikų įmonėse ir vienoje Maskvos metro stotyje.Joje taip pat sukūriau ir keletą išradimais nepripažintų prietaisų .Lietuvos mokslų akademijos Chemijos ir cheminės technologijos institute bei Kauno politechnikos instituto Lengvosios pramonės fakultete buvo įdiegti laboratorijoje mano sukurti kelių modifikacijų mikroklimato reguliatoriai. Kauno šilko kombinate, Panevėžio linų kombinate, Biržų lininių audinių fabrike ‘Siūlas’ir daugelyje kitų sąjunginių respublikų šilko ir vilnonių audinių fabriku buvo įdiegti

laboratorijoje pagaminti mano išradimais pripažinti šlichtuojamų metmenų ištempimo ir kitų parametų kontrolės prietaisai. Kelioms įmonėms, tarp jų ir vienai Maskvos metro stotiai, buvo perduoti laboratorijoje mano sukonstruoti išradimai – apšvietimo įjungimo ir išjungimo automatai, o daugeliui įmonių buvo perduoti šių automatų darbo brėžiniai. Laboratorijoje buvo pagamintas ir Maskvos centriname vilnos mokslinio tyrimo institute (CNIŠersti) įdiegtas mano išradimas neaustinių audinių mašinai patobulinti. Daugelis šių ir kitų mano išradimų buvo demonstruota Sovietų Sąjungos liaudies ūkio pasiekimų parodoje, taip pat ir tarptautinėje parodoje ‘Interbytmas’. Už šią veiklą buvau apdovanotas parodų aukso ir bronzos medaliais ir instituto garbės raštais.

1968 m. už nuopelnus išradybos srityje ir mokslinio tyrimo darbą man buvo suteiktas Lietuvos Respublikos nusipelnusio išradėjo garbės vardas.

1958 m. įsteigus Visasąjunginę išradėjų ir racionalizatorių draugiją (VIRD), aš buvau priimtas jos nariu ir išrinktas ‘Šilko audinių fabriko ‘Kauno audiniai’ pirminės organizacijos tarybos nariu, o 1960-1962 m. šios tarybos pirmininku. 1959 m. buvau paskirtas VIRD Lietuvos respublikinės tarybos konsultantu Kauno sričiai ir šias visuomenines pareigas ėjau iki 1971 metų. 1961 metais buvau išrinktas VIRD Lietuvos respublikinės tarybos nariu ir čia dirbau iki 1971 metų. 1963 metais Kaune įsteigus VIRD Rygos visuomeninio patentologijos instituto konsultacinį punktą, buvau paskirtas jo vadovu ir lektoriumi. Šias visuomenines pareigas ėjau iki šio punkto likvidavimo 1969 metais. 1969 metais įsteigus VIRD Centro tarybos centrinę aukštojo mokslo sekciją, buvau paskirtas jos nariu ir joje dirbau iki 1976 metų. 1964 metais įsteigus VIRD Kauno politechnikos instituto pirminę organizaciją, buvau išrinktas jos tarybos nariu ir pirmininko pavaduotoju. 1966-1971 metais buvau šios tarybos pirmininku. 1971-1977 metais jos pirmininko pavaduotoju, o nuo 1977 metų iki 1989 – tarybos nariu. 1970 – 1972 ir 1975-1986 metais buvau VIRD Kauno miesto tarybos narys. 1975 metais įsteigus Lietuvos visuomeninį patentologijos institutą, buvau paskirtas jo prorektoriumi ir šio instituto Kauno filialo direktoriumi. Šias visuomenines pareigas teko eiti iki 1991 metų. Be to, šio instituto filiale ir jo konsultaciniuose punktuose Alytuje, Marijampolėje, Panevėžyje ir Šiauliuose dėščiau išradybos ir patentų teisę, taip pat išradybos ekonomiką ir organizavimą. Už šią veiklą buvau apdovanotas keturiais VIRD respublikinės tarybos garbės raštais, trimis VIRD Kauno miesto tarybos garbės raštais, taip pat Lietuvos respublikinio profesinių sąjungų tarybos prezidiumo garbės raštu.

1967 metais įsteigus Kauno mieste Techninės pažangos ir kūrybos universitetą, buvau paskirtas jo tarybos nariu ir patentotyrų grupės vadovu. Iki 1985 metų ėjau tas visuomenines pareigas ir jame skaičiau patentologijos paskaitas. Šis darbas įvertintas įvairiais apdovanojimais.

Aš taip pat buvau ir Lietuvos ‘Žinijos’ draugijos nariu ir skaičiau paskaitas visuomenei. 1970 – 1974 metais buvau šios draugijos Kauno miesto novatorių – racionalizatorių sekcijos nariu, 1974 – 1975 metais – šios sekcijos pirmininku. 1976 metais vietoje šios sekcijos įsteigus išradybos metodinę sekciją, buvau išrinktas šios sekcijos pirmininku ir jai vadovavau iki 1970 metų, kai ši sekcija buvo paleista. Nuo 1981 iki 1988 metų buvau ‘Žinijos’ draugijos respublikinės tarybos nariu.

Skelbdamas straipsnius žurnaluose ir laikraščiuose domėjausi ir straipsniais bei teigiamais atsiliepimais apie mane. Paaikškėjo, kad tokių straipsnių ir atsiliepimų buvo 106.

1993 metais su broliu Alfonsu susigražinome Pakuodžiupių kaime paveldėtą žemę ir išlikusius minėtus ūkio trobesius.

Nuo 1993 metų esu pensijoje, bet palaikau ryšius su Kauno technologijos, Klaipėdos ir Šiaulių universitetais, su bendraautoriais rengiu vadovėlius ir mokomasias knygas

intelektinės nuosavybės tematika.

1996 – 2003 metais dėščiau Patentų ir autorių teisę G. Stulpinienės Vadybos ir teisės institute ir G. Stulpinienės vadybos kolegijoje Kaune ir Panevėžyje. Nuo 2006 metais šią discipliną teks dėstyti Ukmergėje įsteigtoje G. Stulpinienės vadybos kolegijoje.

Kauno technologijos universitete yra įsisteigęs Emeritų klubas, kurio nariu aš irgi esu. Klubas organizuoja narių susirinkimus, paskaitas ir ekskursijas į įvairias Lietuvos Respublikos, Rusijos Federacijos, Lenkijos ir kt. vietas.

Aš taip pat dalyvauju Vilijampolėje įsteigto Pagyvenusių žmonių dienos centre, kuriame vyksta įvairūs užsiėmimai, paskaitos, ekskursijos ir kt.

Kaune taip pat yra Aukštaičių klubas. Nuo 2006 metų aš esu jo valdyboje.

POVILAS KOSTRAUSKAS

Povilas Kostrauskas gimė 1927 m. spalio 25 d. Šėkščiuose Kuršėnų valsčiuje. 1945 metais baigė Raseinių valstybinę gimnaziją ir tais pat metais įstojo į Kauno Vytauto Didžiojo Universiteto Technologijos fakultetą studijuoti elektrotechniką. Jame studijuojant jau 1947 m. rugsėjo 1 d. buvo paskirtas Aukštosios matematikos katedros vyresnioju preparatoriumi, o 1949 m. liepos 1 d. – vyresnioju laborantu. Po universiteto reorganizavimo į Kauno politechnikos ir medicinos

institutus 1951 m. sausio 1 d. jis buvo paskirtas Aukštosios matematikos katedros vyresnioju laborantu. Apgynus diplominį projektą 1951 m. balandžio 15 d. buvo paskirtas Aukštosios matematikos katedros asistentu, o nuo 1953 m. balandžio 15 šios katedros vyresnioju dėstytoju. Nuo 1953 m. lapkričio 1 d. mokėsi aspiranturoje, o ją baigęs 1958 m. apgynė daktaro disertaciją „Mažos galios sinchroninių mašinų švytavimo klausimai“. 1962 metais jam buvo pripažintas mokslinis docento vardas. 1974 m. birželio 30 d. jis apginė habilituoto daktaro disertaciją „Vienfazių ryškiapolių su viena žadinimo apvija asinchroninių mikrovariklių tyrimas“. 1978 m. gruodžio 1 d. jam buvo suteiktas mokslinis profesoriaus vardas. 1982 m. liepos 1 d. jis buvo išrinktas Elektros mašinų katedros vedėju ir šias pareigas ėjo iki 1987 m. rugpjūčio 29 d., o po to dirbo šioje katedroje ir vėliau Kauno technologijos universiteto Elektros ir valdymo inžinerijos fakulteto Elektros sistemų katedroje profesoriumi.

Povilas Kostrauskas 1994 m. buvo išrinktas Tarptautinės inžinerijos akademijos ekspertu, o 1996 m. šios akademijos nariu korespondentu. 2002 m. jis buvo išrinktas Tarptautinės elektrotechnikos mokslų akademijos akademiku.

Nuo 1962 m. Povilas Kostrauskas buvo Lietuvos TSR Aukštųjų mokyklų Mokslo darbų moksliniu sekretoriumi, o nuo 1966 m. – vyriausioju redaktoriumi. Nuo 1977 iki 2001 m. jis taip pat buvo Lietuvos Aukštųjų mokyklų mokslo darbų „Elektrotechnika“ redkolegijos nariu. Nuo 1966 iki 1976 m. jis buvo mokslinės tarybos disertacijoms ginti moksliniu sekretoriumi, o nuo 1976 iki 1990 m. – Kauno politechnikos instituto, vėliau Kauno technologijos universiteto Specialiosios tarybos disertacijoms ginti narys, o nuo 1982 iki 1989 m. KPI Tarybos narys, gi nuo 1976 m. KPI Elektrotechnikos fakulteto tarybos sekretorius.

Povilas Kostrauskas kartu su bendradarbiais sukūrė 34 išradimus, iš kurių 7 buvo užpatentuoti užsienyje. Kartu su bendradarbiais jis paskelbė 260 mokslinių straipsnių ir konferencijų pranešimų. 1968 m. jam buvo suteiktas Lietuvos Respublikos nusipelnusio išradėjo vardas. 1995 m. buvo išleista jo monografija „Vienfaziai ryškiapoliai asinchroniniai varikliai“, 1995, 1996 ir 2004 m. vadovėlis „Asinchroninės elektros mašinos. 2001 ir 2002 m. buvo išleistas jo vadovėlis „Sinchroninės elektros mašinos“ ir „Nuolatinės srovės elektros mašinos“, Elektrotechnikos penkių kalbų žodynas, šešios mokomosios knygos. Vystantis Lietuvos elektros mašinų pramonei kartu su bendradarbiais jis sukūrė eilę mažos galios asinchroninių elektros variklių, kurie buvo užpatentuoti ne tik buv. Sovietų Sąjungoje, bet ir Italijoje, Japonijoje, JAV, Prancūzijoje ir Vokietijoje. Šių elektros variklių metinė gamybos apimtis Lietuvoje, Baltarusijoje, Rusijoje ir Ukrainoje siekė milijoną vienetų. Jis buvo išrinktas buv. Sovietų Sąjungos Elektrotechnikos ministerijos mažos galios elektros mašinų kokybės komisijos pirmininko pavaduotoju bei šios ministerijos mažos galios elektros mašinų tarybos nariu taip pat Mažos galios elektros mašinų mokslinio tiriamojo instituto Vilniaus filialo techninės tarybos nariu. Jis su pranešimais dalyvavo net 18 šalių tarptautinėse mokslinėse konferencijose.

Povilas Kostrauskas dirbo ir visuomeninį darbą. Jis buvo išrinktas KPI Išradėjų ir racionalizatorių draugijos tarybos pirmininku taip pat šios draugijos Kauno miesto tarybos nariu. Jis 1978 – 1987 m. buvo Lietuvos TSR Aukštojo ir vidurinio mokslo ministerijos metodinės komisijos išradybos sekcijos pirmininku.

Užaugino dukrą Liudmilą ir sūnų Viktorą.

Mirė po sunkios ligos 2005 m. spalio 20 d. Palaidotas Kaune Eigulių kapinėse.

Donatas Kriščiukaitis

Donatas Kriščiukaitis gimė 1927 m. gegužės 11d. Kaltinėnų mstl. Šilalės r. 1945 m. baigė Kauno aukštesniąją technikos mokyklą ir pradėjo dirbti Kauno elektros tinkluose elektromontieriu, techniku, Petrašiūnų elektrinėje budėtoju valdymo pulte. Dirbdamas 1945m. įstojo į Vytauto Didžiojo universiteto Technologijos fakultetą, kurį 1951m. baigė jau pavadintą Kauno politechnikos institutu, įgydamas elektros tinklų ir sistemų inžinieriaus kvalifikaciją. 1951- 1957 m. dirbo

Petrašiūnų statybos montavimo valdyboje elektromontavimo darbų vykdytoju vykdant elektros įrenginių montavimo darbus Petrašiūnų, Rekyvos ir Klaipėdos elektrinėse ir Elektros tinkluose, 1957 - 1963m. Valstybiniame moksliniame technikos komitete ir Valstybiniame mokslinių tyrimo darbų koordinavimo komitete vyriausiuoju specialistu elektros tinklų ir energetinės sistemos plėtros klausimais, buvo Nuolatinės energetikos ugdymo komisijos narys. 1963- 1992 m. dirbo Lietuvos elektros tinklų projektavimo institute energetinių sistemų projektavimo sektoriaus vadovu, vyriausiuoju specialistu, dalyvavo sudarant Lietuvos ir atskirų miestų elektros tinklų plėtros schemas. 1968- 1972 m. skaitė paskaitas Kauno Politechnikos institute, dalyvavo Lietuvos energetikos mokslinės techninės draugijos veikloje, parašė daugiau kaip 30 mokslinių straipsnių. 1992 m. išėjęs į pensiją ir toliau atlieka mokslinius tyrimo darbus elektros tinklų ir energetinės sistemos plėtros srityje bei dalyvauja visuomeninėje veikloje- Kauno klube „Elektra“ ir saviveikliniuose choruose.

Donato Kriščiukaičio prisiminimai - pamąstymai

Gimiau Žemaitijos mažame Kaltinėnų miestelyje mokytojų šeimoje. Mano tėvelis suvalkietis– iš Vilkaviškio aps. Paežerių vals., 1910m baigęs Veiverių mokytojų seminariją ir dėl buvusių Carinės

1863m. žemėnų Čornaja Padina gyvenvietė

Rusijos nuostatų Lietuvoje negalėjęs mokytojauti, išvyko mokytoju į Rusiją –Samaros gubernijoje esančią 1863m. sukilimo tremtinių gyvenvietę Čiornaja Padina. Joje stengėsi šviesti ir sulaikyti nuo ištautėjimo lietuvius tremtinius. Užėjus I-jam Pasauliniam karui buvo mobilizuotas į kariuomenę ir tik pasibaigus visiems karams 1922m. grįžo Lietuvon. Mokytoju į Kaltinėnus atvyko 1923 m. Į Kaltinėnus mokytojauti atvyko ir mano mama Emilija Straukaitė, tikra žemaitė iš Laukuvos vls. Mano vaikystė prabėgo nedideliame provincijos miestelyje Kaltinėnai, išsidėsčiusiame Žemaitijos gražiose kalvotose vietovėse.

Artimiausia geležinkelio stotis buvo už 39 km- Viduklė. Miestelio gyvenimas pagyvėjo 1938 m. pro Kaltinėnus pravedus Žemaičių plentą į Klaipėdą. Nors miestelis buvo toli nuo didesnių Lietuvos

1930 m. Kaltinėnuose pagerbiamas Vytautas Didysis

miestų, iki 1938 m. nebuvo jame elektros, tačiau mano atmintyje išliko tai, kad miestelyje gyvenimas vyko, palyginti, gyvai. Pagrindinė kultūros priemonių organizatorė buvo miestelio mokykla, kurioje buvo organizuojama skautų veikla, miestelyje veikė dramos būrelis, ruošdamas gyventojams vaidinimus, valsčiaus moterys organizuodavo savo meninių dirbinių parodas, ant Kepaluškalnio piliakalnio vasarą vykdavo gegužinės. 1930 m. miestelyje buvo iškilmingai atžymima Vytauto Didžiojo 500 m. mirties sukaktis, sutinkant per visą Lietuvą nešamą jo paveikslą. Kaltinėnuose ta proga buvo suorganizuota ir valsčiaus mokyklų mokinių dainų

šventė. Miestelyje buvo pastatyta tuo laiku moderni kooperatyvo pieninė, kooperacinis bankelis ir kooperatyvo parduotuvė.

Baigęs Kaltinėnų pradžios mokyklos 4 skyrius, namuose pasimokęs, peršokau 4 ir 5 skyrius. Reikėjo toliau mokytis, tačiau artimiausia progimnazija buvo už 18 km Šilalėje. Tėvai nutarė iš Kaltinėnų persikelti į Kauną ir mes jau 1938 m. apsigyvenome Kaune. Šis jų ryžtingas sprendimas nulėmė mūsų

1933 m. Kaltinėnų valsčiaus mokinių šventė

šeimos tolimesnį likimą- išvengėme 1941 m. tremties.

1938 m. įstojau į Kauno „Aušros“ gimnaziją. 1940 m. Lietuvą okupavus Sovietų Sąjungai ir 1941 m. kilus II-jam Pasauliniam karui, Lietuvą užėmus vokiečiams, padėtis Lietuvoje tapo neprognozuojama. Norėdamas kuo greičiau įsigyti specialybę, iš gimnazijos perėjau mokytis į Kauno aukštesniąją technikos mokyklą, pasirinkdamas man geriausiai patikusią elektrikų specialybę. 1945 m. baigdamas šią mokyklą pradėjau dirbti Kauno elektros tinkluose, vėliau Petrašiūnų elektrinėje, kartu studijuodamas Vytauto Didžiojo universiteto Technologijos fakultete. Mokytis ir kartu dirbti

buvo nelengva, tačiau darbe jaučiant moralinę paramą ir sudaromas sąlygas, 1951 m. gegužės mėn. sėkmingai, su pagyrimu, užbaigiau Kauno politechnikos institutą, įgijęs elektros stočių, tinklų ir sistemų inžinieriaus kvalifikaciją. Džiaugiuosi, kad man mokinantis gimnazijoje matematikos mokė Jonas Mašiotas, jo dėka buvo lengviau toliau studijuoti techniškuosius mokslus, o Jono Švedo muzikos pamokos mane paskatino visą gyvenimą domėtis muzika- dainuoti choruose.

Aukštesnioje technikos mokykloje ir Universitete specialybinius techniškuosius mokslus mums dėstė labai geri pedagogai- specialistai. Ypač prisimintinas mums elektrikams buvo puikiai matematiką dėstęs prof. Jonas Matulionis, elektrotechnikos mokslo pagrindus labai aiškiai išdėstęs doc. Jurgis Zdanys ir elektros energetikos esmę ir jos perspektyvą išaiškinęs prof. Leonas Kaulakis. Baigę aukštąjį mokslą jautėmės tinkamai pasiruošę darbui. Baigęs mokslus 1952 m. vedžiau kartu studijavusią chemikę technologę Iną Šlekytę, su kuria laimingai gyvename jau 54-rius metus.

Savo pasirinkta elektriko specialybe likau patenkintas- 6 metus dirbau Kauno energijos rajono elektros tinkluose, Petrašiūnų elektrinėje el. monteriu, techniku; 6 metus- „Litovenergo“ Statybos montavimo valdyboje darbų vykdytoju, 6 metus- Valstybiniame mokslo ir technikos komiteto bei Valstybiniame mokslinių tyrimų darbų koordinavimo komiteto energetikos

skyriaus vyriausioju specialistu ir 29 metus- iki pensijos Elektros tinklų projektavimo institute vyriausioju projektų inžinieriumi, sektoriaus vadovu.

Per visus 47-rius darbo metus teko visapusiškai pažinti ir tiesiogiai dalyvauti Lietuvos energetikos atstatyme ir jos plėtroje, susitikti ir bendrauti su daugeliu labai puikių patyrusių specialistų. Ypač prisimintini: Eugenijus Dorošukas, kuris būdamas skyriaus viršininku tiesiog tėviškai rūpinosi ir globojo mus jaunuolius, paragindamas ir net kontroliuodamas, kaip sekasi mums mokslas; inžinierius Juozas Linkaitis, buvęs mano viršininkas- savo reiklumu, darbštumu, pareigingumu ir tėvynės meile mums buvo pavyzdžiu, bei patyręs inžinierius Mykolas Staškevičius savo žiniomis mums jauniems specialistams darbe padėjęs praktiškai įsisavinti moksle įgytas teoretines žinias. Mokinantis iš jų darbo patirties lengviau buvo pradėti dirbti savystoviai, perduodant iš jų įgytą patirtį gausiam bendradarbių ir bendraminčių būriui.

Vienu iš sunkiausių mano darbo laikotarpių buvo tuomet, kai tik baigęs mokslus, 1951 m. iš Petrašiūnų elektrinės buvau perves tas dirbti elektromontavimo darbų vykdytoju į Petrašiūnų statybos montavimo valdybą, pavaldžią energetinei valdybai „Litovenergo“, vykdyusiai Petrašiūnų, Rėkyvos ir Klaipėdos elektrinių atstatymo ir plėtimo darbus, taip pat statant ir elektros tinklų elektros pastotes.

Organizuojant elektros montuotojų brigadas, kartu dirbti pasikviečiau savo draugą Vladą Lukoševičių, vėliau ir Stasį Bylį. Dideliais tempais augančios elektros montavimo darbų apimtys, patyrusių montuotojų trūkumas, blogas įrengimų ir medžiagų tiekimas, labai įtempti darbų atlikimo grafikai vertė mus dirbti nesiskaitant nei su darbo valandomis, net ir be poilsio dienų. Teko išmokti ir neelektriškų montavimo darbų- trūkstam gamyklose pagamintų valdymo ir apsaugos panelių, reikėdavo rankiniu būdu jas patiems pasigaminti ir sumontuoti, tekdavo patiems koreguoti ir darbo brėžinius.

Augant ir sudėtingėjant darbų apimtims, įgijome daugiau patirties - tapome profesionaliais elektromontuotojais.

Valstybinio mokslinio technikos komiteto
Energetikos ir kuro skyriaus darbuotojai

1958 metais įvykusi Sovietų Sąjungoje ūkio valdymo reorganizacija suteikė daugiau teisių sovietinėms respublikinėms organizacijoms planuoti savo ūkio vystymąsi. Lietuvoje šia pertvarka sėkmingai pasinaudota: buvo įkurta Lietuvos Liaudies ūkio taryba ir Valstybinis mokslo ir technikos komitetas (VMTK), kurio tikslas buvo tirti ir ruošti pasiūlymus mokslo ir gamybinių organizacijų Lietuvoje būklės pagerinimui ir tolimesnėms jų darbo kryptims nustatyti. Komiteto Energetikos ir kuro skyriui vadovavęs energingas, didelę gamybinę praktiką turintis inžinierius Juozas Linkaitis

pasikvietė mane dirbti šiame skyriuje vyriausioju specialistu elektros tinklų bei elektrifikacijos klausimams. Mano gyvenime tai buvo didžiulis pokytis- iš esmės pasikeitė mano darbo pobūdis. Su didžiuliu entuziazmu Lietuvos labui visi mes ėmėmės darbo- tyrėme Lietuvos energetikos būklę, studijavome užsienio valstybių energetikos darbo patirtį, atlikome reikalingus skaičiavimus. Atskiriems darbams atlikti buvo kviečiami Universiteto bei mokslinių institutų specialistai. Atliktų darbų įvertinimui ir pasiūlymų pateikimui prie VMTK sukurta visuomeniniais pagrindais veikianti Nuolatinė energetikos ugdymo komisija, kurios tikslai buvo panašūs, kaip ir 1936m. Lietuvoje sukurto Lietuvos energijos komiteto. Šiai komisijai buvo pavedama ir stambių energetikos objektų ekspertizė. Per palyginti trumpą laiką Energetikos ugdymo komisijoje buvo paruošta eilė svarbių pasiūlymų, kurių ruošime teko ir man dalyvauti. Vienais iš svarbiausių darbų buvo: naujų stambių elektrinių Lietuvoje statybos variantinių vietų parinkimas, paruošti metodiniai nurodymai, kaip vykdyti pilną kaimo ir miestelių elektrifikaciją 1958-1980 m. laikotarpyje; paruošti pasiūlymai kaip iš esmės pakeisti oro linijoms taikomas atramas- vietoje medinių atramų naudoti ilgaamžes gelžbetonines atramas. Buvo ruošiami pasiūlymai, kaip planingiau plėsti miestus, ribojant Lietuvos stambių miestų augimą ir ugdant mažus miestus. Šios veiklos dėka buvo pasiekta, kad Lietuvoje energetikos ir pramonės plėtra vyko Lietuvai teisinga kryptimi, kurios dėka gyventojų imigracija iš Rusijos buvo žymiai mažesnė, lyginant ją su kaimyninėmis šalimis. Mano gyvenime tai buvo pats kūrybingiausias ir maloniausias laikotarpis. Deja, 1965 metais, pasikeitus Sovietų Sąjungos vidaus politikai, buvo likviduota Liaudies ūkio taryba, Valstybinis mokslinių tyrimo darbų koordinavimo komitetas, apribota Valstybinės plano komisijos veikla. Visos pagrindinės pramonės ir energetikos valdymą ir planavimą vėl tiesiogiai perėmė Maskva. Ir Lietuvos interesus Sovietų Sąjungoje apginti tapo vėl sunkiau.

1963 m. aš perėjau dirbti į Kaune naujai įkurtą Elektros tinklų projektavimo instituto „Energosetprojektas“ Lietuvos kompleksinio projektavimo skyrių. Iki 1963 m. visų Lietuvos pagrindinių aukštų įtampų, elektros tinklų projektai buvo ruošiami tik Rusijoje ir Latvijoje. Įkurtame Lietuvos elektros tinklų projektavimo skyriuje man teko organizuoti energetinių sistemų projektavimo sektorių, kuriame buvo ruošiami elektros tinklų priešprojektiniai darbai, nustatoma elektros tinklų statybos būtinumas, projektuojamų elektros linijų ir elektros pastočių pagrindiniai parametrai. Šiame sektoriuje dirbo iki 30 specialistų. Remiantis paruoštomis elektros tinklų išvystymo schemomis buvo projektuojamos ir statomos visos 35-110- 330 kV elektros linijos ir pastotės.

Nuo 1990m., Lietuvai atgavus nepriklausomybę, energetikos plėtros ir planavimo klausimų sprendimą perėmus Lietuvos Energetikos, vėliau Ūkio ministerijai, nepanaudojama dar prieškarinio Lietuvoje ir sovietiniu laikotarpiu buvusi darbo patirtis- prieš priimant visais svarbiausiais energetikos ugdymo klausimais sprendimus, juos apsvarstyti kartu su energetikos ugdymo komisija, sudaryta iš kompetetingų specialistų. Tai leistų išvengti galimų klaidų.

Nuo 1992 m. išėjęs į pensiją, neatitrūkau nuo energetikos klausimų – dalyvavau ruošiant Lietuvos energetikos perspektyvinio išvystymo planą, skirstomųjų elektros tinklų vystymo ir valdymo strategiją,

elektros įrenginių įrengimo taisyklės, branduolinės energetikos Lietuvoje tęstinumo studiją. Dirbant šiuos darbus teko pritaikyti ne tik mokslo įstaigose ir darbuose įgautas žinias, bet kartu ir mokytis naujas specialybines bei vadybines disciplinas, įsisavinant kompiuterinę – internetinę techniką.

2003 m. kartu su bendraminčiais įsteigėme Kauno klubą „Elektra“, kurio tiksluose Lietuvos elektros energetikoje kylančių problemų nagrinėjimas, pasiūlymų ruošimas ir švietėjiška veikla supažindinant visuomenę su pasaulio mokslo ir technikos naujienomis elektros energetikoje, bei technikos istorija Lietuvoje ir iškiliais Lietuvos elektrotechnikais, energetikais. Šiuo tikslu renku apie tai informacinę medžiagą, kurią patalpinu klubo internetinėje svetainėje www.Elektroklubas.lt.

Neužmirštu ir savo nuo jaunystės pamėgto chorinio dainavimo- dalyvauju dar iki šiol net dviejuose choruose- mišriame chore „Cantate“ ir vyrų chore „Perkūnas“.

Džiaugiuosi, kad man gyvenant pasisekė šį tą nuveikti darbe ir Likimas leido patirti daug džiaugsmo šeimoje- jau virš 50 metų būdami kartu su žmona, Kauno politechnikumo dėstytoja Ina užauginame sūnų Algimantą. Labai malonu, kad jis pralenkė mus- apsigynęs daktaro disertaciją dirba savo mėgstamą mokslinį darbą ir kartu su martele gydytoja Lina išaugino informatikos magistrą Giedrių, kuris su Dovile Liubinaite 2006m. jau sukūrė savo šeimą ir Aušrinę, dar studijuojančią mediciną.

Vladas Kučinskas

Vladas Kučinskas gimė 1925 m. balandžio 3 d. Kaune, darbininkų šeimoje. Mokėsi Kauno „Aušros“ gimnazijoje ir nuo 1941 m. Kauno aukštesnioje technikos mokykloje, kurią baigė 1945 m. Besimokydamas nuo 1942 m. pradėjo dirbti Kauno elektros tinkluose, Petrašiūnų elektrinėje monteriu, techniku laborantu, būdinčiuoju inžinieriumi. Dirbdamas toliau siekė mokslo- 1945 m. įstojo į Vytauto Didžiojo universiteto technologijos fakultetą, kurį, jau reorganizuotą į Kauno politechnikos institutą,

baigė 1951 m. įgijęs elektrinių, elektros tinklų ir sistemų inžinieriaus elektriko kvalifikaciją. Nuo 1951 iki 1960 m. dirbo vadovaujantį darbą įvairiose organizacijose Vilniuje ir Kaune, buvo Kauno miesto meru. Nuo 1960 m. gruodžio mėn. buvo paskirtas Petrašiūnų elektrinės, o nuo 1973 m. iki 1983 m. gruodžio 26 d. – Kauno termofikacinės elektrinės direktoriumi. 1975 m. jam buvo suteiktas nusipelnusio inžinieriaus garbės vardas, o jo veikla statant ir užbaigiant Kauno termofikacinę elektrinę buvo įvertinta valstybine premija. Ir išėjęs į pensiją pasiliko dirbti įvairius darbus elektrinėje. Mirė 1993 m. gegužės 25 d. savo darbo vietoje.

Bronius Kukšas

Bronius Kukšas gimė 1926 m. sausio 25 d. Joniškyje ūkininkų šeimoje, turėjusių 14,5 ha žemės. Šeimoje augo 3 broliai- Jonas, kuris liko ūkininkauti, Modestas, gydytojas baigęs Grenoblio universitetą ir pasilikęs gyventi Prancūzijoje. Bronius jau 6 metų pradėjo mokytis Jonišchio pradžios mokykloje ir ją baigęs Jonišchio gimnazijoje. Baigęs Jonišchio gimnaziją 1945 m. įstojo į Vytauto Didžiojo universiteto Technologijos fakultetą. Studijuodamas nuo 1948m. pradėjo dirbti Kauno 5-toje vidurinėje mokykloje, pradžioje laborantu, o nuo 1950 m. fizikos mokytoju. 1951 m. baigė jau iš universiteto reorganizuotą Kauno politechnikos institutą, įgijęs pramonės elektros įrenginių specialybės inžinieriaus elektriko kvalifikaciją. Nuo 1952 iki 1953 m. dirbo Kauno medicinos institute ir nuo 1953 m. iki 1992 m., beveik iki mirties - Lietuvos žemės ūkio akademijoje. 1962 m. apgynė kandidatinę (dabar daktaro) disertaciją „Magnetinio lauko poveikis ultragarso ir paviršinių bangų sklidimui skysčiuose“. 1964 m. jam suteiktas docento vardas. Nuo 1975 iki 1985 m. vadovavo Fizikos katedrai. Broniaus Kukšo rūpesčiu buvo sudaryta sutartis su Jonavos gamybiniu susivienijimu „Azotas“ ir pradėti kompleksiniai trašų tyrimai 1992 m. jam suteiktas profesoriaus vardas. Svarbiausi moksliniai darbai: tirpalų struktūros tyrimai ultraakustiniu metodu. Taip pat parašė kelias knygas, mokymo priemonių. Buvo bendraautorius rašant vadovėlį „Fizika“, mokymo priemones „Optika ir atomistika“, „Fizikos laboratoriniai darbai“ bei 80 mokslinių straipsnių autorius. Bronius Kukšas mirė 1993m. birželio 16d., palaidotas Kauno Senavos kapinėse.

Mykolas Kuprevičius

Mykolas Kuprevičius gimė 1927 m. birželio 20 d. Alytuje vaistininko šeimoje. 1944 m. baigęs Alytaus gimnaziją įstojo į Vytauto Didžiojo universiteto Technologijos fakultetą, tačiau dėl ligos teko mokslus nutraukti ir 1945 m. pakartotinai įstojo į Universitetą. 1951m. baigė jau iš universiteto reorganizuotą Kauno politechnikos institutą, įgydamas elektrinio ryšio specialybės inžinieriaus kvalifikaciją. 1951 metų rugpjūčio 10 dieną pradėjo dirbti Vilniaus miesto automatinės telefono stoties laboratorijos inžinieriumi. 1952 metų gegužės mėnesį paskirtas sąjunginės Ryšių ministerijos įgaliotinio valdybos rajonų vidaus ryšių skyriaus viršininku. Nuo 1953 metų gegužės mėnesį perkeltas Klaipėdos srities ryšių valdybą vyriausiuoju inžinieriumi, Klaipėdos miesto ryšių kontoros viršininko pavaduotoju, o nuo 1958 metų rugsėjo mėnesio- Klaipėdos miesto ryšių mazgo (MRM) viršininku. 1965 metų liepos mėnesį perkeltas Kauno miesto ryšių mazgo vyriausiuoju inžinieriumi, o po metų, 1966. 07.01 paskirtas naujai suorganizuotų Kauno miesto telefonų tinklų (MTT) viršininku, kuriuo dirbo iki 1969 metų lapkričio mėnesio. Nuo 1969 metų lapkričio mėnesio dirbo Kauno Eksploatacinio- techninio ryšių mazgo (ETRM) viršininko pavaduotoju. Pablogėjus sveikatai 1985 metų spalio mėnesį pervestas ETRM vyresniuoju inžinieriumi tiems patiems darbams. Išėjęs į pensiją, nuo 1987 metų liepos mėnesio iki 1994m. gruodžio 20 dirbo (su pertraukomis) ETRM techninio skyriuje, Kauno rajono ryšių mazge, „Lietuvos Telekomo“ Kauno filiale elektromonteriu.

Mykolo Kuprevičiaus prisiminimai

Gimiau 1927 metų birželio 20 dieną Alytuje, vaistininko – provizoriaus šeimoje. Vaikystėje, stebėdamas savo vyresnės sesers mokymąsi namuose, anksti pramokau skaityti, rašyti, skaičiuoti. 1934 metais buvau priimtas į Alytaus pirmosios pradinės mokyklos antrąjį skyrių. Mokslas sekėsi neblogai: 1938 metais, metais, baigęs šešiametės pradinės mokyklos penkis skyrius, eksternu išlaikiau egzaminus į Alytaus gimnazijos pirmąją klasę. Karo, vokiečių okupacijos paskutiniaisiais metais vyresniųjų klasių berniukai mokėmės slapstydami, 1944 metų birželio mėnesį išlaikiau brandos atestato egzaminus.

Mūsų baigusių gimnaziją abiejose klasėse buvo virš pusšimčio. Artėjant frontui, vienas pasitraukė užsienin, vienas einant frontui žuvo ties Alytumi, keli žuvo pokario metais rezistencijoje. Likusieji stengėmės išsilaikyti: vieni tapo mokytojais, kiti – studentais. Susitikdavome vieni su kitais retkarčiais. Ir tik po 35 metų, susilpnėjus represijoms ir grįžus ištremtiesiems, pradėjome organizuotai susitikinėti (mūsų buvo likę 42); susitikinėdavome kasmet birželio mėnesio pirmąjį šeštadienį. Man teko organizuoti susitikimus: skambindavau, rašydavau, lankydavau. Ir taip reguliariai susitikinėjame jau 28 metai- tai Alytuje, tai Vilniuje, tai Kaune, tai Krosnoje, Seirijose, Kulautuvoje, Varėnoje- pas mus kuri nors. Per tą laiką jau devynioliką palydėjome Anapilin.

1944 m. rudenį įstojau į Kauno valstybinio universiteto Technologijos fakulteto pirmąjį kursą. Žiemą paskaitos vyko neapšildomose patalpose; apsirengę paltais, pirštinuotomis rankomis bandėme užsirašinėti an laikraščių skiaučius, ant vokiškų maisto kortelių. Dar vyko karas, naktimis girdėdavome sirenų kauksmą, lėktuvų ūžimą bei bombardavimų trenksmus. Žiemą persišaldęs ir smarkiai susirgęs, gruodžio mėnesį nutraukiau studijas ir grįžau į tėviškę, kur vėliau dirbau Alytaus sporto komiteto inspektoriumi.

1945 metų rudenį vėl įstojau į Kauno valstybinį universitetą ir sėkmingai tęsiau studijas. Universitete, be studijų, užsiiminėjau ir visuomeniniu darbu: buvau Akademinio sporto klubo (ASK) valdyboje, žaidžiau fakulteto krepšinio komandoje ir ASK rinktinėje. 1947 metų spalio mėnrsį ASK komanda žaidėme visasąjunginėse krepšinio pirmenybėse Baku mieste. 1950 metais baigiau Elektrotechnikos fakulteto elektrinio ryšio specialybės visą kursą. 1951 metų birželio mėnesį reorganizuotame Kauno Politechnikos institute apgyniau diplominį darbą „Kauno miesto telefono tinklų rajonizavimas ir gavau elektrotechnikos inžinieriaus kvalifikaciją.

1951 metų rugpjūčio 10 dieną pradėjau dirbti Vilniaus miesto automatinės telefono stoties laboratorijos inžinieriumi- vadovavau telefono tinklo planiniams bei avariniams matavimams. Tų metų spalio-lapkričio mėnesiais tobulinavausi sąjunginės Ryšių ministerijos vadovaujančių darbuotojų kursuose miestų telefono tinklų vyriausių inžinierių grupėje.

Grįžęs iš kursų, po mėnesio, Naujųjų Metų išvakarėse vedžiau savo draugų seserį, savo draugę Elenutę. 1952 metų gegužės mėnesį paskirtas sąjunginės Ryšių ministerijos įgaliotinio valdybos rajonų vidaus ryšių skyriaus viršininku, pirmuoju skyriaus viršiniku lietuviu šioje valdyboje.

Po metų, 1953 metų gegužės mėnesį perkeltas Klaipėdos srities ryšių valdybos vyriausiuoju inžinieriumi. Likvidavus sritis Lietuvoje, dirbau Klaipėdos miesto ryšių kontoros viršininko pavaduotoju, o nuo 1958 metų rugsėjo mėnesio- Klaipėdos miesto ryšių mazgo (MRM) viršininku.

Gyvendami Klaipėdoje susilaukėme dviejų sūnų: Rolando (1955) ir Viktoro (1961)

1965 metų liepos mėnesį perkeltas Kauno miesto ryšių mazgo vyriausiuoju inžinieriumi, o po metų, 1966. 07.01 paskirtas naujai suorganizuotų Kauno miesto telefonų tinklų (MTT) viršininku, kuo dirbau iki 1969 metų lapkričio mėnesio. Pastarąsias Klaipėdos MRM ir Kauno MTT pareigas palikdavau Vytautui Kuzmai, 1986 metais tapusiam LTSR ryšių ministru, kurį po Nepriklausomybės atkūrimo pakeitė mūsų bendrakursis Kostas Birulis.

Nuo 1969 metų lapkričio mėnesio dirbau Kauno Eksploatacinio- techninio ryšių mazgo (ETRM) viršininko pavaduotoju, kur ruošiau Kauno zonoje (Jonavos, Jurbarko, Kaišiadorių, Kauno, Kėdainių, Raseinių rajonuose) projektuojamų, statomų bei rekonstrukcijų objektų ryšių technines sąlygas, derinau tų objektų projektus, vykdžiau tų darbų techninę priežiūrą bei darbų priėmimą. Pablogėjus sveikatai 1985 metų spalio mėnesį pervestas ETRM vyresniuoju inžinieriumi tiems patiems darbams.

Išėjęs į pensiją, nuo 1987 metų liepos mėnesio dirbau ETRM techninio skyriaus VI arskyrio elektromonteriu iki 1987,11,13, kai išvykau į Jungtines Amerikos Valstijas aplankyti vyresniosios sesers šeimos, kur prabuvau tris mėnesius, aplankydamas Njujorką, Los Anžele, Detroitą, Čikagą, Vašingtoną.

Grįžęs į tėviškę nuo 1958.05.03 dirbau Kauno rajono ryšių mazge, nuo 1993.05.01- „Lietuvos Telekomo“ Kauno filiale techninio skyriaus elektromonteriu, kur paruošiau Kauno rajono visų telefono stulpinių linijų techninę dokumentaciją. 1994.12.20 atleistas iš darbo, sumažinus darbuotojų skaičių dėl organizavimo pakeitimo.

1997.10.01 buvau pakviestas laikinam darbui (iki 1998.05.31) „Lietuvos Telekomo“ Kauno filialo projektavimo grupės inžinieriumi, kur paruošiau Garliavos gyvenvietės skaitmeninio telefono tinklo išplėtimo (iki 100%)projektų didžiąją dalį.

Baigęs visus samdomus darbus, lankiau gimines, aktyviai ilsėjau kolekyviniame sode, gydžiausiu (2004m.– tulžies operacija, 2004m.-širdies aortos operacija) Po pastarosios operacijos tenueinu į polikliniką, artimiausias parduotuves, palydžiu gimines bei bendramokslius Anapilin.

JUOZAS LISTOPADSKIS

Gimė 1923 m. liepos 5 d. Galginų km., Kazlų Rūdos valsčiuje, Marijampolės apskrityje. Tėvai valstiečiai turėjo 19 ha žemės sklypą. Ligi 1940 m., o taip pat vokiečių okupacijos metais, tėvai dirbo savo ūkyje. Prasidėjus žemės ūkio kolektyvizacijai, tėvai įstojo į kolūki „Vabalkšnė“.

1930 m. įstojo į Gyviškių pradžios mokyklą, kurią baigė 1934 m. 1935 m., išlaikęs egzaminus įstojo į Marijampolės gimnazijos antrąją klasę. Gimnaziją baigė 1941 m. ir gavo brandos atestatą. 1942 m. įstojo į Valstybinį Vytauto Didžiojo

universiteto Elektrotechnikos fakultetą. Universitete studijavo iki 1943 m. kovo mėn. Vėliau, vokiečių okupantams uždarius universitetą, studijas nutraukė ir gyveno pas tėvus ūkyje. Sovietų Armijai išvijus vokiečius iš Lietuvos, pradėjo mokytojauti Višakio Rūdos progimnazijoje. Progimnazijoje dėstė fiziką ir matematiką. 1946 m., norėdamas užbaigti pradėtas studijas, iš progimnazijos išėjo ir įstojo į Kauno Valstybinį universiteto Elektrotechnikos fakultetą studentu. Šalia studijų universitete, dirbo nuo 1947 m. tame pačiame universitete karinėje katedroje preparatoriumi, o vėliau vyr. laborantu. 1950 m. iš karinės katedros išėjo, kad pereitų dirbti į pramonę. Tais pačiais metais pradėjo dirbti K. Požėlos vardo konditerijos fabrike inžinieriaus energetiko pareigose. Tuo pačiu metu ruošė ir diplominį darbą, kurį užbaigė 1951 m. pavasarį, įgijęs pramonės elektros įrenginių specialybės inžinieriaus elektriko kvalifikaciją. Baigęs 1951 m. Kauno politechnikos institutą, perėjo dirbti į fabriką „Apvija“ inžinieriumi konstruktoriumi. 1954 m. buvo perkeltas dirbti to paties fabriko mechaninio cecho viršininku, 1955 m. – vyr. mechaniku, o vėliau vyr. inžinieriumi. 1985m. išėjo iš fabriko „Apvija“ ir pradėjo dirbti fabrike „Aidas“. Mirė 1997 m. sulaukęs 74 m.

Juozo žmona Danutė Listopadskienė Navikaitė (1925-1980) dirbo gydytoja stomatologe. Jie užaugino tris vaikus Dangerutę, Narimantą ir Gintautą

Alfonsas Navickas

Alfonsas Navickas gimė 1926 m. liepos 17d. Juragių k. Kauno r. 1941 m. baigė Veiverių progimnaziją ir įstojo į Kauno prekybos mokyklą, kurią baigęs 1945 m. pradėjo dirbti buhalteriu Kauno aklųjų institute. Kartu toliau tęsė mokslus įstojęs į Vytauto Didžiojo universiteto Technologijos fakultetą. 1951m. baigė jau iš universiteto reorganizuotą Kauno politechnikos institutą, įgydamas inžinieriaus elektriko kvalifikaciją. Studijuodamas nuo 1950m. pradėjo dirbti vyr

energetiku Ežerėlio durpių įmonėje, kurioje dirbo 7 metus. Nuo 1957m. buvo pervestas trumpam laikotarpiui į Durpių pramonės trestą Kaune, iš kurio buvo paskirtas Liaudies ūkio tarybos Materialinio tiekimo valdybos elektros ir kabelinės produkcijos skyriaus viršininku. Vėliau, buvo paskirtas tos pačios valdybos statomų ir rekonstruojamų objektų įrengimų komplektavimo skyriaus viršininku. 1965m. buvo pakviestas dirbti Statybinių medžiagų pramonės ministerijos vyr. mechaniko ir vyr. energetiko skyriaus viršininku. 1966 m. perėjo dirbti vyr energetiku į Vilniaus bandomąją pluošto gaminių gamyklą. Vėliau dirbo celiuliozės ir popieriaus įmonių susivienijimo viršininko pavaduotoju. 1987 m. lapkričio mėn. išėjo į pensiją. Būdamas pensijoje iki 1993m. dar dirbo įmonėje „Grigiškės“ tiekimo skyriaus viršininko pavaduotoju komplektavimo reikalams.

Alfonso Navicko prisiminimai- pamąstymai

Gimiau 1926 m. liepos 17 d., nors mama sakydavo, kad liepos 15-ją. Matyt, krikšto tėvai mane pajaunino, kad klebonas nebartų, jog per ilgai vaikas nebuvo krikštytas. Šeimoje buvau vyriausias sūnus, be manęs buvo trys seserys ir brolis.

Tėvai buvo mažžemiai valstiečiai įsigiję 3,62 ha iš buvusio Juozapavos dvarininko Kazimiero Garliausko. Vėliau ši vietovė buvo pavadinta Juragių kaimu, priklausiančiu Kauno rajonui. Tėtis buvo pramokęs siuvėjo amato, tai tiek namuose, tiek išvykęs pas kaimynus siūdavo rūbus. Be to jis mokėjo griežti smuiku, todėl buvo kviečiamas groti vestuvėse, krikštynose ir kituose pobūviuose. Siūdamas, bei grieždamas prisidurdavo prie mažų pajamų gaunamų iš žemės ūkio.

Dar nesulaukęs 7 metų pradėjau lankyti Jurginiškių pradžios mokyklą. Ši mokykla buvo ūkininko-savanorio Benešiūno name. Po metų buvo pastatyta nauja atskira mokykla. Pirmus metus mane mokė mokytojas Juozas Katkonas, likusius tris metus naujoje mokykloje- Stasys Steponavičius. Abu mokytojai buvo vedę mano mamos antros eilės pusseseres. Pietų pertraukos metu šios mamos pusseseris retkarčiais mane pakviesdavo ir pavaišindavo. Mokytojai savo butus turėjo mokyklos antrame aukšte.

1937 m. baigiau keturių skyrių pradžios mokyklą ir išlaikiau egzaminus. Toliau reikėjo eiti į penktą ir šeštą skyrių, kurių Jurginiškėse nebuvo, artimiausi buvo Veiveriuos, už 5 km. Papildomai mane paruošęs, mokytojas Steponavičius patarė man peršokti šiuos du skyrius ir laikyti stojamuosius egzaminus į Veiverių progimnaziją. Egzaminus išlaikiau, nors iš lietuvių kalbos gavau trejetą su dviem minusais.

Progimnazijoje iš pradžių mokytis sunkiai sekėsi. Antroje klasėje pirmame trimestre turėjau net 3 dvejetus : iš lietuvių kalbos, algebros ir geometrijos. Man padėti pasiryžo klasės auklėtoja Agota Strimaitytė. Po pamokų ji mane vedavo į savo namus, pavaišindavo, o po to diktodavo diktantus, užduodavo uždavinius, paaiškindavo ir taisydavo mano klaidas. Pamokius mane palydėdavo iki autobuso stotelės, konduktoriui sumokėdama 20 centų ir prašydama pavėžėti mane iki gimtojo kaimo (iki kaimo buvo 5 km). Auklėtoja buvo netekėjusi, apie 40 metų amžiaus. Nors ji man tris metus iš eilės iš lotynų ir lietuvių kalbų padovanodavo po kuolą (vienetą), tačiau ji manimi išskirtinai rūpinosi. Po šio papildomo paruošimo pradėjau sėkmingai mokytis, matematika net susižavėjau. Paskutinėje klasėje Veiveriuose, o po to Kauno prekybos mokykloje buvau pirmūnas ir vidurinę mokyklą baigiau su sidabro medaliu.

Niekada nepamiršiu auklėtojos Agotos Strimaitytės ir kaip ji, dingus mano uniforminei kepurei, davė pinigų naujai nusipirkti. Jos dėka dalyvavau ekskursijoje į ką tik atgautą Vilnių. O buvo taip: kai rusai 1939 metų spalį lietuviams grąžino Vilnių, lapkričio mėnesį progimnazija organizavo ekskursiją. Kainavo 10 litų, bet tėvai tiek pinigų man negalėjo skirti. Tada auklėtoja davė 5 litus, o likusius pinigus, jai tarpininkaujantyskyrė skautų organizacija. Reikia prisipažinti, kad aš savo auklėtoją buvau gimnazistiškai įsimylėjęs.

Rusams okupavus Lietuvą, auklėtoja buvo ištremta. Po karo ji sugrižo ir apsigyveno Kaune. Tremtyje ji prarado sveikatą, apkurto. Kai ją lankydavau, bendravome raštu. Vėliau ji žuvo po autobuso ratais...

Mokslas progimnazijoje buvo mokamas. Už mokslo metus mokiniai, kurie gyveno ne toliau 3 km, mokėjo 150 litų, o toliau kaip 3 km- 75 litus. Tačiau vargingiau gyvenančius ir patenkinamai besimokančius pilnai arba dalinai atleisdavo nuo šio mokesčio. Tuo aš dažnai pasinaudodavau.

Kadangi buvau nedidelio ūgio, klasės draugas Smailys Alfredas, vėliau tapęs profesoriumi, garsiu širdies ligų chirurgu, pradėjo mane pravardžiuoti Taduku. Šis vardas taip prigijo, kad ir šiandien likę gyvi Veiverių gimnazistai mane klausia „Taduk, kaip gyveni?“

Po trijų metų išlaikiau progimnazijos baigimo egzaminus. Kai po atestato įteikimo 1940 m. birželio 15 d. grįždamas namo sutikau 3-4 juodas lengvas mašinas, viena iš jų turėjo numerį K1 ir joje ant užpakalinės sėdynės tarp karininkų sėdėjo prezidentas Antanas Smetona. Pasirodo tada jie traukė į Vakarus.

Tėvai nusprendė, kad man mokytis daugiau nebereikia, reikia pradėti dirbti. Nuvedė į Mauručių geležinkelio stotį, kur mane priėmė dirbti raštininku, parodė darbo stalą, supažindino su popieriais, kuriuo teks tvarkyti. Tačiau užėję sovietai paskelbė, kad mokslas bus nemokamas, Veiverių progimnazija taps gimnazija, todėl darbo stotyje atsisakiau. Grįžau į Veiverius toliau mokytis 4 klasėje (pagal naują tvarką 8 klasėje). Čia radau naujus dėstytojus, pasikeitusius direktorius. Vietoje direktoriaus E.Staniulio, kurio likimo nežinau, radau direktorių kalbininką J.Kirli. Mokslas sekėsi gerai, buvau pirmūnas klasėje (Strimaitytės dėka).

1941 m. vasarą, Lietuvą okupavus vokiečiams, tolimesnis mokymasis irgi buvo neapmokamas. Prisiklausę reklamos, tėvai norėjo, kad aš tapčiau prekybininku, be to ir man tokia profesija patiko. Todėl 1941 m. rudenį įstojau į Kauno prekybos mokyklą (Handelschule). Stodamas į šią mokyklą praradau 2 metus. Visų pirma, anksčiau į prekybos mokyklą įstoti pakako 3 reformuotų gimnazijos klasių, o antra- mokslas šioje mokykloje po reformos tęsėsi ne tris, o keturis metus.

Prekybos mokykloje mokslas sekėsi irgi gerai. Mokyklą baigiau, kaip buvo minėta, su sidabro medaliu. Ją baigėme 3 berniukai ir 16 mergaičių. Visi bernai ir viena mergaitė mokslus tęsėme aukštesnėse mokyklose. Aš pasirinkau elektrotechnikos specialybę ir į Kauno Vytauto Didžiojo universitetą buvau priimtas be egzaminų. Tačiau, kaip baigęs specialią mokyklą, turėjau 3 metus buhalteriauti Kauno aklujų institute. Šio instituto direktorius J.Mikėnas buvo man labai dėmesingas ir sudarė kuo palankiausias sąlygas dirbti ir studijuoti. Studijuoti buvo sunku, praleisdavau daug paskaitų, užrašus skolindavau iš kurso draugų, egzaminus laikydavau vienas iš paskutiniųjų. Pamenu atvejį iš mašinų detalių kurso, kurį trečią ir ketvirtą semestrą dėstė dėst. Jasilionis. Iš šio kurso reikėjo atlikti namų darbus. Ketvirtame semestre aš šių darbų nespėjau atlikti, bet dėstytojas leido laikyti egzaminą. Besiruošdamas egzaminui, kaip sudėtingą dalyką ir nesitikėdamas, kad ištrauksiu bilietą, praleidau teoriją apie sliakinę pavara. Šio bilieto visi bijojo. Likimo ironija lėmė, kad ištraukiau kaip tik šį bilietą. Nėr kur dėtis, bandžiau atsakinėti. Gerb. Jasilionis manęs nepavarė, net padėjo atsakinėti. Po to paprašė studijų knygelės. Kadangi nebuvo įskaitos už namų darbus, knygelėje jis nepasirašė, o išrašė talonėlį. Mano nuostabai talonėlyje pažymėjo, kad egzaminas išlaikytas su pažymiu 5 su dviem minusais. Gerb. Jasilionis paaiškino, kad tokį pažymį rašas pirmą kartą: penki, kad galvoji, du minusai, kad nieko nedirbi.

Su tuo talonėliu mane registravo į sekančius semestrus, skaitė, kad skolų neturiu ir taip net apgyniau diplominį darbą. Bet kai nuėjau atsiimti diplomo, fakulteto sekretorė Juozėnaitė pervertė studijų knygelę ir pasakė, kad kolega neturi parašo iš mašinų detalių kurso ir diplomo negausi. Dėst. Jasilionis tuo metu jau iš Kauno universiteto reorganizuotame Kauno politechnikos institute nebedirbo. Teko surasti jo adresą ir vykti į jo namus Birutės gatvėje, Panemunėje. Kai dėstytojui paaiškinau, kas atsitiko ir paprašiau sumažinus pažymį pasirašyti studijų knygelėje, jis geranoriškai pareiškė: „Ką, jūs jau inžinierius, mano kolega, aš jūsų nevarginsiu“. Paėmė knygelę ir pasirašė. Taip išvengęs ketvirto semestro mašinų detalių namų darbų tapau inžinieriumi.

1950 m. birželio 22 d. išvykau atlikti priešdiplomines praktikas į Ežerėlio durpių įmonę. Kadangi įmonėje nebuvo energetiko, direktorius N.Nasiedkinas pasiūlė apsiforminti vyr. energetiko pareigoms. Dirbdamas parašiau ir apsigyniau diplominį projektą „Ežerėlio durpių įmonės elektriniai įrengimai“. Tačiau už diplominio darbo savalaikį paruošimą ir apgynimą iki šiol esu dėkingas buvusiam fakulteto dekanui J.Matulioniui. Jis, matydamas, kad aš ir mano draugas V.Vyšniauskas (jis irgi dirbo durpių įmonėje) atsiliekame su diplominio darbo ruošimu, ėmėsi mus kontroliuoti. Kas savaitę turėjome vežti jam į Kauną parodyti ką padarėme. Jis mums patardavo, konsultuodavo, o kartais ir pabardavo. Kai „laistėme“ diplomus, jis man ir V.Vyšniauskui patapšnojo per pečius ir maždaug taip pasakė: „Matot, vyrai, būtumėte nusivalkioję, bet kai užpakalius pakasiau, tapote inžinieriais“. Tuomet patogiausias susisiekimasis su Kaunu buvo Nemunu garlaivis. Pamenu, vieną kartą su Vyšniausku važiuodami pas Matulionį, skubėjome į garlaivį, į Zapyškio prielauką. Būdami ant kalno pastebėjome nuo Kulautuvos atplaukiantį garlaivį. Pasileidome bėgti per laukus. Bėgant pro vienos sodybos tvartą staiga lūžo lentos ir mudu įkritome į sruvų duobę, tačiau į garlaivį nepavėlavome, Nemune šiek tiek apsprusėme, bet su kvapeliu pasiekėme fakultetą. Matulioniui paaiškinome kas atsitiko. Jis nusijuokė ir pasakė, kad mokslas reikalauja aukotis.

Po diplomų apgynimo V.Vyšniauskas buvo paskirtas dirbti Ryšių ministerijoje ir išvažiavo į Vilnių. Aš, direktoriaus Nasiedkino patariamasis, nedalyvavau skirstyme, todėl buvau paskirtas į pačią blogiausią vietą- Sibiro stiklo fabriką Sverdlovsko srityje. Nasiedkinas neleido man išvažiuoti į tą stiklo fabriką, sakydamas, kad aš tave apginsiu. Vėliau stiklo fabrikas pranešė, kad mane perveda Lietuvos Statybinių medžiagų pramonės ministerijos žinion. Ir čia aš nevažiavau. Ministerija mane perdavė Kauno rajono prokuratūrai ir teismui. Į teismą ir prokuratūrą važiuodavo pats Nasiedkinas ir mane apgindavo. Vėliau buvo paskelbta amnestija ir mano byla nutraukta. Nasiedkinas, matyt tai žinojo ir aš ramiai toliau dirbau šioje įmonėje 7 metus.

Pačiam teko įgyvendinti diplominiame darbe numatytą įmonės elektrifikavimą. Pastatėme iš Kauno iki Ežerėlio 35 kV oro liniją, 35/6 kV 2000 kVA pastotę, 6 kV oro linijas durpių laukuose ir gyvenvietėse, 6 kV 18 km ilgio liniją į durpių pakrovimo bazę Jūrės geležinkelio stotyje, 6/0,4 kV pastotes Ežerėlio ir Jūrės gyvenvietėse. Iš Jūrės nutiesėme 5 km ilgio kV oro liniją iki Kazlų Rūdos ir elektrifikavome šią gyvenvietę. Durpyne buvo paleistos galingos elektrifikuotos durpių kasimo, džiovinimo pakrovimo ir transportavimo mašinos.

1957 m., organizavus Liaudies ūkio tarybą, buvau pervestas dirbti į Durpių pramonės trestą Kaune. Tačiau čia teko neilgai dirbti, nes buvau paskirtas Liaudies ūkio tarybos Materialinio tiekimo valdybos

elektros ir kabelinės produkcijos skyriaus viršininku. Vėliau, berods, 1960 m. buvau paskirtas tos pačios valdybos statomų ir rekonstruojamų objektų įrengimų komplektavimo skyriaus viršininku. Šis darbas man buvo labai įdomus ir malonus, nes tekdavo bendrauti su statybų direkcijomis, rangovais, projektavimo organizacijomis, sąjunginėmis kompletavimo įstaigomis. Vienais metais komplektavimo reikalais Maskvoje su pertraukomis teko išbūti net 52 dienas.

1965 metais, likvidavus Liaudies ūkio tarybą, Statybinių medžiagų pramonės ministro A. Brazausko buvau pakviestas dirbti ministerijos vyr. mechaniko ir vyr. energetiko skyriaus viršininku. Tačiau, virš metų padirbėjęs šiose pareigose, pajutau, kad šiam skyriui vadovauti turi mechanikas, o ne elektrikas. Pasiūlius kandidatu į šią vietą mechaniką, perėjau dirbti vyr. energetiku į Vilniaus bandomąją pluošto gaminių gamyklą. Vėliau dirbau celiuliozės ir popieriaus įmonių susivienijimo viršininko pavaduotoju.

1987 m. lapkričio mėn. išėjau į pensiją. Būdamas pensijoje

dar iki 1993 m. dirbau bendroje Lietuvos -JAV įmonėje „Grigiškės“ tiekimo skyriaus viršininko pavaduotoju komplektavimo reikalams.

Esu didelis automėgėjas, vairuoju mašiną nuo 1956 metų iki šiol. Nors vairuoju jau 50 metų, avarijų neturėjau.

Užauginau dvi dukteris ir sūnų. Dukterys Jovita ir Rimantė baigė Kauno politechnikos instituto automatikos fakultetą, o sūnus Audrius Kauno politechnikumo automobilizmo specialybę. Kaip matote, nors vaikai buvo vilniečiai, bet mokslus baigė mano jaunystės mieste – Kaune. Turiu du žentus ir marčią ir 7 anūkus, su visais palaikau gerus santykius.

Žmona Teresė- Bernadeta buvo pedagogė, dirbo Vinių elektromechanikos technikume. Dabar ji pensininkė, bei močiutė- padeda auginti anūkus ir dar dainuoja Mokslų akademijos chore.

Reikia pažymėti, kad mama buvo ilgaamžė. Mirė 2001 m. kovo 3d. eidama 94-sius metus, o mamos mama-mano močiutė išgyveno 100 metų. Tačiau tėtė turėjo problemų su širdimi ir teišgyveno tik 52 metus.

Antanas Nemura

Gimė 1927 m. rugpjūčio 6 d. Skaisčiūnuose, Marijampolės aps. Baigęs Marijampolės gimnaziją, 1945 m. įstojo į Vytauto Didžiojo Universiteto Technologijos fakultetą. 1951 m. jį baigė jau pavadintą Kauno politechnikos institutu. 1952- 1956 m. jame dėstė. Nuo 1956m. buvo Energetikos ir elektrotechnikos instituto automatikos ir telemechanikos, vėliau- nuo 1966m. Adaptyvių sistemų laboratorijos vedėjas. Kartu 1957-1959 m. buvo ir Ministrų tarybos Valstybinio mokslo ir technikos komiteto

pirmininko pavaduotoju. Nuo 1961m. instituto (1961 m. pavadinto Fizikinių techninių energetikos problemų institutu, dabar Lietuvos energetikos institutu) direktoriaus pavaduotoju moksliniam darbui. 1962 m. tapo Lietuvos MA nariu korespondentu, 1974-1980 m. Lietuvos MA Energetikos plėtros valstybinio komiteto pirmininkas, nuo 1975 m.- Mokslinių tyrimo automatizavimo tarybos prie Vyriausybės pirmininkas. 1978 m. apgynė habil. technikos daktaro disertaciją. Nuo 1994 metų, išėjęs į pensiją, toliau vykdo mokslinius darbus ir vadovauja doktorantams.

Antano Nemuros prisiminimai - pamąstymai

Gimiau valstiečio Antano Nemuros šeimoje 1927 m. rugpjūčio 6 dieną, Skaisčiūnų kaime, Marijampolės valsčiuje ir apskrityje. Skaisčiūnų kaimas buvo jaunas ir gana didelis, bet be senoviškų tradicijų. Jį sudarė nesenai įsikūrę po 6 hektarus teturėję valstiečiai. Tą žemę jie buvo gavę vykdant žemės reformą, išdalinant Mikalinės dvaro žemę. Mano tėtis, buvęs besikuriančios Lietuvos valstybės kariuomenės karys, irgi gavo 6 ha. Gyvenamąjį namą ir kitus ūkio pastatus pasistatė pats, nes buvo išmokęs dailidės ir medinių namų statybos amato. Vedė 1926 m. Anelę Brazytę iš gretimo Balsupių kaimo, teturėdamas tik tuos 6 ha žemės, nebaigtą gyvenamąjį namą ir pusę kluono. Mano mama mokėjo drabužius siūti. Tačiau gyventi buvo sunku, nes 6-šių ha per mažai, kad galėtum normaliai ūkininkauti. 1930-1932 metais labai atpigo žemės ūkio produktai – prasidėjo ekonominė krizė, kurią ypatingai sunkiai pergyveno Lietuvos žemės ukis. Bet 1933-1934 metais, pastačius Marijampolės cukraus fabriką, atsirado galimybė išsikaupti iš skolų ir pradėti daugmaž normaliai gyventi. Mano tėvai patys pirmieji pradėjo auginti cukrinius runkelius, maždaug per du metus išmokėjo skolas ir gyvenimas pasidarė šviesesnis.

1934 metų pavasarį pradėjau lankyti Ožkasvilių keturklasės pradžios mokyklos Skaisčiūnų filialo nulinę klasę, o tą pačių metų rudenį jau buvau pirmokas. Pradžioje mokyti buvo visai neįdomu, nes gerai mokėjau skaityti, rašyti ir skaičiuoti iki šimto. Mūsų pradžios mokykla buvo nepilna, nes turėjo tik keturis skyrius, o pilnoje pradinėje mokykloje turėjo būti šeši skyriai. 1938 metais, baigęs keturis skyrius, pradėjau lankyti Keturvalakių pradžios mokyklos penktąjį skyrių. Mane apgyvendino mamos tėviškėje Balsupių kaime. Iki mokyklos buvo apie 3 km. kelio. Man mokslas sekėsi neblogai. Gerai prisimenu mokytoją Žilionienę – griežtą ir reiklį. O kai 1939 metų pavasarį baigiau penktąjį skyrių ir, mamos įkalbėtas bei jaunos kaimynės Bronės Levickaitės padedamas, vasarą pasiruošiau pagal šeštojo skyriaus programą laikyti egzaminus eksternu į pirmąją gimnazijos klasę. Egzaminai pavyko, ir aš tapau Marijonų gimnazijos gimnazistu. Tėvai tikėjo, kad šioje gimnazijoje jų vaikas nenueis šunkeliais. 1939 metų rugsėjo 1 dieną mane apgyvendino Marijampolės Marijonų gimnazijos bendrabutyje. Čia buvo nebloga tvarka, nustatytos pamokų ruošimo ir laisvalaikio valandos, nustatyti laiku eidavome miegoti ir keldavome. Bendrabučio auklėtojai buvo tam darbui pasirengę kunigai. Pamokų ruošos metu visi turėjome sėdėti savo vietose tam skirtoje salėje. Sąlygos buvo geros, tačiau ką nors daryti individualiai, kad netrukdytų kiti mokiniai, pvz. rašyti dienoraštį, ką nors meistrauti – galimybių nebuvo. O man labai norėjosi ką nors iš medžio padrožinėti, paeksperimentuoti elektrotechnikos srityje. Matomai neveltui mane pravardžiuodavo *inžinierium*.

Iš mokytojų labiausiai patiko vokiečių kalbą dėstęs mokytojas Kavoliūnas. Silpnai dėsčiusių savo dalyką ar nemokėjusių valdyti klasės mokytojų, kiek pamenu, nebuvo; su tokiais teko susidurti vėliau aukštesnėse klasėse. Iš pirmosios klasės mokinių gerai prisimenu Joną Babravičių, Vitalių Bandzaitį, Juožą Belicką, Vytautą Lelešį, Sergijų Brazaitį ir Anicetą Nemurą. Su jais gyvenime vėliau ne kartą teko susitikti. Taip pat gerai prisimenu klasės seniūną Semašką, taip pat klasiokus Petrauską, Žukauską ir Bulaitį iš Anglijos, nors su jais vėliau niekur susitikti neteko.

Kartu su mokslo metais 1939m. rugsėjo 1 d. prasidėjo ir Antrasis pasaulinis karas. Vokiečių armija užiminėjo vieną po kitos kaimynines valstybes, o Sovietų sąjunga užėmė dalį Lenkijos teritorijos bei Vilniaus kraštą. Vilnių ir dalį Vilniaus krašto netrukus perdavė Lietuvai. Nuoširdžiai visi tada džiaugėmės šia dovana, tačiau mane privertė susimąstyti vieno mokytojo žodžiai, kad Lietuva už Vilnių labai brangiai sumokėjo – neteko dalies savo nepriklausomybės, išleisdama sovietų karines įgulas.

Netrukus baigėsi mokslo metai, visi išvažinėjome į namus. Tačiau po kelių dienų Lietuvos keliais jau riedėjo sovietų tanketės, marširavo svetimų karių būriai. Šias nelinksmas naujienas greitai nustelbė priešrinkiminiai mitingai. Netrukus mitingai baigėsi, įvyko rinkimai į Liaudies seimą, tačiau tuoj laikraščiuose pasipylė straipsniai su naujo derliaus gurguolių nuotraukomis ir padėkomis draugui Stalinui už laisvę. Mano mama, pašaipiai žiūrėdama į laikraštyje atspausdintą Stalino paveikslą pasakė: „Kada mes, tėveli, tavimi atsikratysime?“

Ėjo 1941-ji metai. Pavasariop žmonės vis dažniau ėmė kalbėti, kad bus karas. Prieš pat jo pradžią žmonės buvo labai sunerimę dėl pirmųjų deportacijų, todėl į prasidėjusį karą daugelis žiūrėjo kaip į galimybę išsilaisvinti nuo sovietinių okupantų.

Gerai prisimenu Marijampolės bombardavimą pačią pirmąją karo dieną. Apie 18 valandą visai arti pasigirdo trumpas susišaudymas, po to – pirmieji vokiečių kareivių balsai. Pasirodo, griovyje prie vieškelio slėpėsi būrelis raudonarmiečių, ir vokiečiai juos visus sušaudė. Pajutau žiaurią karo realybę. Tuo metu mes, namiškiai ir iš Marijampolės atvykę giminaičiai, pratūnojome žeminėje, kurią, nieko nelaukdami, dar ryte pradėjome ruošti. Ji buvo gerai padaryta – viršus uždengtas rąstais ir užpiltas žemės sluoksniu. Tėtis dar prisiminė, kaip žeminę ruošė Pirmojo pasaulinio karo metu.

Frontas greitai nuslinko į rytus, bet vieškeliu pro mūsų sodybą dar kelias savaites kasdien traukė į rytus vokiečių kariuomenė su arklių traukiamais vežimais. Netrukus vokiečiai pradėjo įvedinėti savo tvarką. Žydų tautybės žmonėms teko ant nugaros prisisiūti geltoną šešiakampę žvaigždę. Mieste jie galėjo eiti tik važiuojamąja gatvės dalimi prie šaligatvio. Visus labai sukrėtė prasidėjusios masinės žydų žudynės netoli Marijampolės kareivinių.

Rudenį, prasidėjus mokslo metams, mišrios vidurinės mokyklos vėl buvo pertvarkytos į berniukų ir mergaičių gimnazijas. Po šių pertvarkymų mūsų klasė buvo ypatinga tuo, kad joje mokėsi trys Nemuros (Anicetas, Albinas ir Antanas) ir keturi Stankevičiai (Albinas, du Juozai ir Viktoras). Greitai paaiškėjo, kad Lietuvos nepriklausomybė (net ir labai ribota) į Vokietijos planus visai neįtraukta. Žydų kilmės žmonių žiaurus naikinimas visiems bent kiek galvojančioms suteikė pagrindą manyti, kad Vokietijos kuriama *Naujoji Europa* pirmiausia skiriama vokiečiams, o su visais kitais gali būti susitvarkyta panašiai, kaip su žydais.

Abi gimnazijos tada pergyveno keletą ypatingai sunkių momentų. Visi mokytojai ir mokiniai buvo labai sujaudinti, kai 1943 metais vokiečiai likvidavo Plechavičiaus armiją, kai areštavo ir išsiuntė į konclagerį gimnazijų direktorius Januševičių ir Masaitį, taip pat mokytoją Puskunigį.

Mes vėl sovietų valdžioje. Mums leidžiama toliau mokytis, nepaisant, kad Marijampolė visai netoli fronto linijos. Daugelis šaukiamojo amžiaus mokinių perėjo iš gimnazijos į mokytojų seminariją, nes seminaristų kariuomenėn neėmė. Nemažai ir mano klasiokų tokiu būdu tapo mokytojais.

Pavasarij, kada reikėjo ruošti baigiamiesiems egzaminams, jaučiausi nusilpęs ir kartais pagalvodavau, kad tik džiova neprikibtų. Vis dažniau susimąstydavau, ką reikės veikti, baigus gimnaziją. Norėjau studijuoti elektrotechniką, bet, perskaitęs populiarią knygą *Žmogus*, dažnai pagalvodavau ir apie mediciną. Galų gale, jau išlaikęs baigiamuosius egzaminus, nusprendžiau stoti į Kauno Vytauto Didžiojo universitetą, į Technologijos fakulteto Elektrotechnikos skyrių. Tikėjau, kad jį baigęs, būsiu reikalingas elektrifikuojant Lietuvą.

Pamenu, po baigiamųjų egzaminų buvę klasiokai tarėmės, kad reikėtų po kokių 5-kerių metų visiems susitikti mūsų Marijampolės gimnazijoje. Bet pirmasis susitikimas įvyko po 10-ties metų, po jo sekė susitikimai įvairiose Lietuvos vietose, ten kur gyveno kuris nors buvęs klasiokas, o kas 5-keri metai – Marijampolėje. Paskutinis susitikimas Marijampolėje įvyko 2000-taisiais metais. Daugelio jau nebėra, į amžinybę iškeliavo. Yra išlikę tų susitikimų nuotraukos ir vis labiau blėstantys prisiminimai.

Verta paminėti stojamuosius egzaminus į Kauno Vytauto Didžiojo universitetą. Pagrindinis ir sunkiausias buvo matematikos egzaminas, bet jį išlaikė tik keli iš daugiau kaip šimto stojančiųjų. Kai prasidėjo studijos, iki pat Naujųjų 1946 metų pats J. Matulionis pirmakursiams mechanikams ir elektrikams dėstė algebrą bei trigonometriją, kad užtaisytų tas mūsų matematikos pagrindų spragas. Jo pedagoginis talentas ir negailestingas humoras priversdavo mane ir visus mano kolegas mokytis matematikos dėsninumu.

Gerokai mus visus išgąsdino 1948 metų deportacijos. Per jas netekome kai kurių savo kolegų, tačiau studijos vyko toliau, universitetas pamažu plėtėsi. Apie vežimus tarpusavyje stengdavomės nekalbėti; ypač šios temos vengdavome auditorijose.

Kai parvažiuodavau porai trejetui dienų į tėviškę maisto atsivežti, dažnai matydavau savo tėvus susirūpinusius ir prislėgtus. Tėtis nieko nepasakodavo, o mama, tėčiui negirdint, užsimindavo, kad naktimis ateina partizanai – kartais trumpam, o kartais kelias dienas iš eilės pabūna. Jeigu sribai juos užtiktų, tada visiems galas.

Vyresniuose kursuose pasidalinome į tris grupes – stotininikus, pramoninikus ir radistus. Aš tapau pramoniniku, tiksliau – pasirinkau pramonės elektros įrengimų specialybę. Dažniau tekdavo pabendrauti su Henriku Bavarskiu, Petru Kasperavičiumi, Alfonsu Navicku, Napaliu Černiumi ir Algirdu Puodžiukynu. Taip pat kartais padraugaudavau su Stasiu Stundžiu, Pranu Vaičiu, Vaelovu Vyšniausku ir Zenonu Pitkausku. Pastarasis kartais būdavo užsidaręs ir viskuo nusivylęs. Matyt tai buvo jo negalios pradžia.

Studijuodamas išitraukiau į studentų mokslinės draugijos veiklą, padariau keletą studentišku moksladarbių, keletą pranešimų studentų mokslinėse konferencijose. Buvo įdomu ieškoti ko nors naujo, bet entuziazmą dažniausiai paversdavo niekais darbo priemonių stygius.

1951 metų pradžioje Kauno Vytauto Didžiojo universiteto bazėje buvo įsteigtos dvi aukštosios mokyklos: Kauno politechnikos ir Kauno medicinos institutai (KPI ir KMI). Nors visą laiką mokiausi universitete, bet baigti teko jau Kauno politechnikos institutą. Kaip jaunasis specialistas buvau paskirtas jame dirbti.

Nepamenu, po kelių metų pirmą kartą visi ar beveik visi susitikome KPI. Žinoma susitikimų iniciatoriai buvo ir yra aktyvieji mūsų seniūnai Donatas Kriščiukaitis ir Petras Kasperavičius. Man labiausiai išiminė mūsų susitikimai Kapitoniškėse 1976 metais (po 25 metų), Lietuvos Energetikos institute ir paskutinis susitikimas 2001 metais Kaune. Dabar įdomu pažiūrėti mūsų kurso susitikimų fotografijas, kurios padeda prisiminti, kai buvome jauni ir gražūs.

Tik apsigynęs diplominį darbą, nuo 1951 metų birželio 1 dienos pradėjau dirbti KPI Elektros pavarų katedroje laborantu, o po trijų mėnesių buvau paskirtas asistentu. Bet tuo metu man ne darbas rūpėjo – 1951 metų liepos 21 dieną vedžiau tik ką baigusią stomatologę Genutę Daškevičiūtę. Įsikūrėme pas mano tetą Oną Malažinskienę. Buvome kaip viena šeima. Ypač pajutome tetos rankų paramą, kai po metų gimė dukrelė Linutė, 1955 metais – sūnus Donatas, 1956 metais – sūnus Kęstutis. Aš vis giliau klimpau į mokslus, stengiausi kiekvieną laisvesnį pusvalandį išnaudoti savo mokslo žinioms gilinti, o žmona Genovaitė 1953 metais pradėjo dirbti KMI Biologijos katedroje.

O skaityti paskaitas iš pradžių buvo sunku – trūko ir drąsos ir žinių. Mano tiesioginis viršininkas J.Kaunas mažai galėjo man padėti, nes Jis pats buvo prastas pedagogas, skaitydamas paskaitas stengdavosi neatitrūkti nuo savo konspekto. Mūsų matematikas Jonas Matulionis, pastebėjęs, kad man sunkiai sekasi, davė labai gerą patarimą: „Paskaitos metu būtinai laikyk reikiamą tempą, kad studentai vos spėtų užsirašinėti (vadovėlių tada nebuvo), jokių būdu neleisk, kad studentai nuobodžiautų; jei tempas bus per mažas, studentai pradės triukšmauti, užsiiminėti pašaliniais dalykais, ir paskaita virs balaganu“. Supratau, kad ši taisyklė itin svarbi ir kad nuo jos labai priklauso mano paskaitų sėkmė. Svarbu ne tik turėti reikiamų žinių, bet ir mokėti jas perteikti studentams, gerai valdyti auditoriją.

Netrukus į KPI atvyko iš Baku dirbti prorektoriumi lietuvių ar lenkų kilmės profesorius Lionginas Kulikovskis. Jis tuoj ėmėsi organizuoti mokslinį darbą mūsų Elektrotechnikos fakultete. Visiems, kas tik norėjo, davė disertacijų temas, nurodymų bei patarimų, organizavo mokslinį seminarą, ir darbas pajudėjo. Sėkmė lydėjo tuos, kurie suprato, kad vadovas mažai ką gali padėti, kad disertaciją reikia *padaryti* pačiam. Aš taip pat iš prof. L.Kulikovskio gavau disertacijos temą ir stengiausi neatsilikti nuo kitų, dalyvavau seminare, diskutavau įvairiais teoriniais ir praktiniais klausimais su artimiausiais kolegomis Algirdu Lašu, Vytautu Nešukaičiu, Antanu Barausku, Povilu Kemešiu, Leonu Kaulakiu. Disertaciją apgyniau 1957 metais, praėjus šešeriems metams po KPI baigimo.

Tada KPI Elektrotechnikos fakultete artimiau pažinau vyresniosios kartos gerbiamus docentus ir dėstytojus Jurgį Zdanį, Jurgį Kauną, Leoną Kaulakį, Kazimierą Baršauską, iš kurių daug ko pasimokiau. Ypatingai didelį įspūdį paliko J.Zdanys ir K.Baršauskas.

Tačiau man lemta buvo aukštąją mokyklą palikti, nors neblogai sekėsi pedagoginis ir mokslinis darbas. Įdomu ir gera buvo vargti KPI Elektros pavarų katedroje, bet 1956 metais buvo įsteigtas Lietuvos SSR Mokslų akademijos Energetikos ir elektrotechnikos institutas. Jo direktorius Algirdas Žukauskas rugsėjo mėnesį pakvietė mane dirbti steigiamos Automatikos ir telemechanikos laboratorijos vadovu. Šį pasiūlymą, neilgai pasvarstęs, priėmiau. Nuo tada mokslinis darbas tapo pagrindiniu mano užsiėmimu ir net *hobi*, nors dar ilgai kankindavo sapnai, kad einu nepasiruošęs skaityti paskaitas.

Buvo numatyta naujai įsteigtame institute mokslinius tyrimus plėtoti trimis kryptimis: 1) Šilumos ir masės mainai; 2) Gamybos procesų automatizavimas ir valdymas; 3) Lietuvos energetikos ūkio plėtos problemos. Pirmosios ir trečiosios krypties tyrimai jau vyko, o gamybos procesų automatizavimo ir valdymo tyrimus reikėjo dar pradėti. Žinoma, pasijutau labai *pakylėtas*, nes man, dar nei mokslų kandidato laipsnio neturinčiam vyresniajam dėstytojui, buvo netikėtas ir viliojantis pasiūlymas tapti Automatikos ir telemechanikos laboratorijos vadovu. Steigiant šią laboratoriją, buvo nustatyta gana plati mokslinė kryptis, nes buvo norima šioje kryptyje palaipsniui suformuoti keletą siauresnių mokslinių krypčių ir tuo pagrindu plėtoti tyrimus automatinio valdymo srityje. Tuo tikslu 1957 metais įkuriama Pramoninės elektrotechnikos (vad. dr. Romanas Chomskis, nuo 1958 metų – dr. Vytautas Nešukaitis), o 1960 m. – Elektroninių valdymo mašinų laboratorija (vad. dr. Jonas Mockus). 1960 metais buvau pakviestas dirbti Energetikos ir elektrotechnikos instituto direktoriaus pavaduotoju ir kartu eiti laboratorijos vadovo pareigas. Žinoma, prisidėjo nemažai administracinio darbo, nes reikėjo *šefuoti* dar

dvi instituto kibernetinio profilio laboratorijas. Palaipsniui tapau instituto kibernetinės tyrimų krypties vadovas.

Sutinkamai su patikslinta Automatikos ir telemechanikos laboratorijos mokslinių tyrimų kryptimi, 1963-1966 m. palaipsniui atsisakėme darbų tekstilės bei popieriaus pramonei, pradėjome ir sekmingai toliau plėtojome sistemų matematinio modeliavimo, identifikavimo bei adaptyvaus valdymo metodų tyrimus. Čia noriu pasakyti, kad man asmeniškai matematinio modeliavimo ir ypač identifikavimo problema visą laiką nedavė ramybės. Tai buvo labai įdomi sritis, bet man pradžioje trūko specialių žinių. Šiuo klausimu tuo metu man daug padėjo Vytautas Statulevičius. Jis patarė pirmiausia gerai išmolti tikimybių teoriją ir matematinę statistiką, ir tik po to imtis sistemų identifikacijos tyrimų. Žinoma, tai labai teisingas patarimas, pasakytas Palangoje, sėdint abiems ant suolo Mokslų akademijos vilos kieme. Ir aš šiuo patarimu pasinaudojau.

1957-1966 m. buvo užmezgti ir toliau pastoviai plėtojami moksliniai ryšiai su SSRS Mokslų akademijos Automatikos ir telemechanikos (dabar – Valdymo problemų) institutu (Maskva), kurio mokslininkai SSRS MA n.k. N.Šumilovskis ir B.Sotskovas, taip pat prof. A.Feldbaumas suteikė institutui ir Automatikos ir telemechanikos laboratorijai reikšmingą metodinę pagalbą, konsultavo ir

ruošė specialistus aspirantūroje (aspirantai C.Paulauskas, V.Rėklaitis, S.Motiejūnas, A.Raškinis).

1963 metai mano gyvenime atnešė gerų ir įdomių permainų – įsigijau automobilį Volga ir kolektyvinį sodą. Pradėjau užsiiminėti sodininkyste – padedant visiems šeimos nariams pasodinau nemažai obelų, kriaušių, vyšnių ir slyvų Dirbdamas Institute direktoriaus pavaduotoju gaudavau nemažą algą, todėl mano šeimai nebuvo būtinybės papildyti šeimos pajamas sodo gėrybėmis, bet kol medžiai buvo dar maži, gausiai derėjo braškės, remontantinės

žemuogės bei įvairios daržovės. Ypač entuziastingai sode dirbo mano žmonelė Genovaitė: ji veisdavo įvairias retas bei vaistines daržoves. Mano darbas buvo sukasti lysves, pavasariį genėti medžius bei atlikti kitus vyriškus darbus. Man susidarė įspūdis, kad vaikai sodu nesidžiaugė, jų interesai buvo kiti, bet į sodą dažnai važiuodavome visa šeima.

1966 m. reorganizuojant Lietuvos MA Energetikos ir elektrotechnikos institutą į Fizikinių techninių energetikos problemų institutą (FTEPI), Automatikos ir telemechanikos laboratorija buvo pavadinta Adaptyvių sistemų laboratorija. Naujasis pavadinimas geriau atitiko jau susiformavusią laboratorijos mokslinę kryptį. Šioje laboratorijoje iš pat pradžių intensyviai buvo dirbama sistemų identifikavimo ir adaptyvaus valdymo srityje, buvo kuriami ir tiriami procesų ir sistemų matematinio modeliavimo metodai, algoritmai ir programos. 1970-1990 m. Instituto Adaptyvių sistemų laboratorijoje buvo plėtojami tikimybiniai-statistiniai energetikos objektų ir sistemų modeliavimo, identifikavimo ir adaptyvaus valdymo metodai, o nuo 1993 m. buvo kuriami ir tiriami elektros energetikos sistemų (EES) modeliai bei valdymo algoritmai, paremti neraiškiomis aibėmis. Buvo vis daugiau dėmesio skiriama sudėtingų EES parametrų ir būsenos įvertinimui pagal diskretinius atitinkamų EES kintamųjų dydžių (srovės ir įtampos modulių, aktyviosios ir reaktyviosios galių srautų) matavimo duomenis. Įverčių paskaičiavimo algoritmai buvo grindžiami mažiausių kvadratų metodu bei Kalmano filtru, o jų tyrimai buvo atliekami statistinio-imitacinio modeliavimo metodu.

Tyrimų eigoje buvo sukurti identifikavimo ir adaptyvaus valdymo algoritmai ir programinės priemonės, skirtos galingų energetinių bloků, plazmatronų, aerodinaminių vamzdžių, elektros perdavimo linijų valdymo sistemoms. Šių tyrimų pagrindu parengiau ir 1973 metais apgyniau technikos mokslų daktaro (dabar habil. daktaro) disertaciją. Sistemų identifikacijos tyrimų rezultatai su bendraautoriais buvo paskelbti keturiose „Techninės kibernetikos“ monografijų serijos knygoose, rado praktinį pritaikymą Lietuvos ir buvusios SSRS organizacijose, kuriant naujus matematinio modeliavimo, informacinio aprūpinimo ir

valdymo programų paketus. Už svarbiausių darbų visumą „Statistinių identifikavimo ir diagnostavimo metodų sukūrimas ir įdiegimas“ man drauge su bendraautoriais V.Kaminsku ir J.Dulevičiumi 1980 metais buvo paskirta Lietuvos SSR Respublikinė mokslo ir technikos premija.

Man taip pat teko daugelį metų dirbti mokslo organizacinį darbą, tame tarpe Lietuvos SSR Ministrų tarybos Valstybiniame mokslo ir technikos komitete pirmininko pavaduotoju (1957-1959), FTEPI direktoriaus pavaduotoju ir techninės kibernetikos mokslinės krypties vadovu (1960-1994). Šioje kryptyje vaisingai dirbo keturios mokslinės laboratorijos. Techninės kibernetikos srityje institute dirbo

virš šimto darbuotojų. Nemažai laiko teko skirti ir redaguojant monografijų seriją „Techninė kibernetika“, kurioje 1974-1988 metais rusų kalba išleistos 7 knygos: Dinaminių sistemų identifikacija, Statistiniai metodai dinaminių sistemų identifikacijoje, Dinaminių sistemų identifikacija panaudojant diskretinius stebėjimus, I ir II dalys, Feritinės šerdys su stačiakampe histerezės kilpa skaičiavimo technikos įrenginiuose, Tiesinių atsitiktinių procesų identifikacija, Sistemų parametrų ir būsenos įvertinimas. Vienas ir su bendraautoriais paskelbiau apie 300 mokslinių straipsnių. Man vadovaujant parengta ir apginta 18 daktaro disertacijų, o du mano mokiniai apgynė habil.daktaro disertacijas. Daugiau kaip 20 metų vadovavau Kauno m. „Žinijos“ draugijai.

Nemažai padirbėjau ir plėtojant institute eksperimentinių tyrimų automatizavimo darbus. 1976-1990 metais vadovavau Lietuvos SSR MA ir FTEPI mokslinių tyrimų automatizavimo taryboms. LMA Mokslinių tyrimų automatizavimo taryboje aktyviai dalyvavo beveik visų MA institutų atstovai – grupių vadovai ar moksliniai bendradarbiai, todėl tekdavo gilintis į kitų institutų eksperimentinius tyrimus, spręsti kokia MA pagalba jiems reikalinga.

Negaliu nepaminėti ir jaunų specialistų gavimo sunkumų, mat jaunesni specialistai, tik baigę aukštąją mokyklą, Institute būdavo įdarbinami jaunesniuose moksliniu bendradarbiu už 83 rublius per mėnesį. O jaunesni specialistai pramonės įmonėse gaudavo žymiai daugiau – 100-120 rb/mėn. Prisimenu vienas gabus jaunas specialistas, baigęs KPI, už bausmę buvo paskirtas į FTEPI, į mano laboratoriją. Jis buvo padaręs kažkokį studentišką nusikaltimą, todėl negalėjo būti paskirtas ten, kur norėjo, bet gana greitai FTEPI jam patiko ir jis tapo geru mokslo darbuotoju.

Čia verta aprašyti, jog sistemų identifikacijos problema labai susidomėjo gabus jaunas tyrinėtojas Vytautas Kaminskas. Jis 1968 metais atėjo į adaptyvių sistemų laboratoriją kaip jaunas specialistas, o po 15-kos metų, 1984 m., paskiriamas steigiamos naujos Sistemų identifikavimo ir valdymo laboratorijos vadovu. Prieš tai jis jau buvo subūręs jaunų gabių specialistų grupę, kuri tapo naujos laboratorijos branduoliu. Vadovaujant V.Kaminskui, buvo kuriami atskirų klasių dinaminių objektų identifikavimo ir jų valdymo metodai, algoritmai ir taikomosios programos ESM.

1985-1990 metais pajutome tam tikrus pokyčius vidaus ir užsienio politikoje – vyko M.Gorbačiovo pertvarka, susikūrė Lietuvos Persitvarkymo sąjūdis arba tiesiog Sąjūdis. Sąjūdžio veiklą greitai visi pajutome ir pamatėme, kad Sąjūdis turi pagrindinį tikslą – atkurti Lietuvos valstybingumą, atkurti Lietuvos valstybę. Su džiaugsmo ašaromis akyse žiūrėdavome televizijos laidas apie Sąjūdžio inicijuotus renginius, nustebę ir susižavėję klausėme naujųjų ir kai kurių senųjų mūsų politikų kalbas. 1990 metų kovo 11 d. paskelbiama Lietuvos nepriklausomybė. Greitai pamatėme, kad visa tai yra labai rimta – Lietuvos beginklių žmonių kova prieš sovietinės kariuomenės tankus Vilniuje prie televizijos bokšto su jaunų žmonių žūtimi, visi kažko panašaus tikėjosi ir prie Aukščiausios Tarybos rūmų, bet matyt nebuvo atitinkamo įsakymo, ar dar ko nors pristigo. Toliau – SSRS ekonominė Lietuvos blokada. O Institute darbas sutriko, daugelis stebėjo, kuo čia viskas baigsis. Juk sprendėsi Lietuvos valstybės likimas.

Su tam tikru liūdesiu turiu paminėti, kad 1990 m. vasario mėnesį Sistemų identifikacijos ir valdymo laboratorija, prof.habil.dr. V.Kaminsko iniciatyva, buvo perkelta į atsikuriantį Vytauto Didžiojo universitetą. Tada mane buvo apėmęs dvejopas jausmas – džiaugiausi, kad atsikuria Vytauto Didžiojo universitetas, bet kartu buvo gaila netekti gerai dirbusios laboratorijos. Negana to, nuo 1990-1991 m. nutrūko ir ūkiskaitinės sutartys pagal tuometinės SSRS įmonių užsakymus ir, tuo pačiu, stambių identifikacijos užsakomųjų tyrimo darbų finansavimas. Lietuvos įmonės tuo metu pergyveno nuosmukį ir stambių užsakymų Institutui duoti negalėjo.

1992 m. buvo pakeistas Fizikinių techninių energetikos problemų instituto pavadinimas į Lietuvos energetikos institutą (LEI). Tuo metu nedaryta esminių pakeitimų instituto struktūroje, tačiau institute palaiptai vyko tam tikros permainos tyrimų tematikoje ir darbuotojų skaičiaus mažėjimo kryptimi. Tyrimai ir praktiniai taikomieji darbai turėjo būti labiau nukreipti link Lietuvai tuo metu aktualių energetikos mokslo problemų.

Nesant reikiamo finansavimo, nuo 1992 m. iš Adaptyvių sistemų laboratorijos palaipsniui išėjo kvalifikuoti darbuotojai. Nežiūrint to, laboratorija, daugiausia mano iniciatyva, aktyviai dalyvavo sprendžiant tada iškilusias naujas problemas: 1992 m. buvo atliktas darbas Lietuvos EES režimų valdymas naujomis sąlygomis; pirmosios priemonės 1993-2000 m. 1993 m. buvo atliktas kitas darbas Lietuvos EES dispečerinio valdymo modernizavimas, taip pat Lietuvos EES dispečerinio valdymo modernizavimo klausimais buvo parengti ir paskelbti keli straipsniai. 1994 m. Adaptyvių sistemų laboratorija, kartu su Kauno Technologijos universiteto (KTU) Elektros sistemų katedra, ištyrė Lietuvos EES tarpvalstybinių elektros energijos mainų galimybes ir valdymo modernizavimą, taip pat reaktyviųjų galių kompensavimo uždavinius ir Kruonio HAE vaidmenį Lietuvos EES režimų valdyme.

1994-ji metai man buvo didelių asmeninių sukrėtimų metai: spalio mėnesį kraujo vėžiu mirė mano žmona Genovaitė, dar po mėnesio teko palikti mėgiamą darbą – išėjau į pensiją. Taigi, nuo 1994 metų pabaigos esu pensininkas, tačiau man mokslinis darbas yra kartu ir *hobi*. Todėl ir toliau dirbu LEI mokslinį darbą, vadovauju doktorantams. Instituto ir laboratorijos vadovybė sudarė sąlygas moksliniam darbui – skyrė kabinetą ir gerą kompiuterį. Bet visumoje jaučiausi vienišas, nors kartu gyveno dukra Lina su savo sūnumi Donatu. 1995 metais kažkaip nejučiom atnaujinau pažintį nuo jaunystės laikų pažįstama, tada jau pensininke, buvusia pradinių klasių mokytoja Onute. Pažintis greitai peraugo į artimą draugystę ir 1996 metų balandžio 11 sumainėme žiedus. Mano gyvenimas esminiai pasikeitė, atsirado naujų pareigų, kažkiek pasikeitė mano santykiai su mano vaikais, bet apie tai šiuose atsiminimuose plačiau nerašysiu. Tik dar pridursiu, jog mano žmonos Onutės pažiūra į mano neetatinį mokslinį darbą LEI palaipsniui pasidarė teigiama ir netgi labai teigiama.

1995 m., man vadovaujant ir aktyviai dalyvaujant, buvo atliktas darbas Energetikos sistemos informacinio aprūpinimo ir valdymo strategijos formavimas, įvertinant efektyvumo ir gamtosaugos faktorius. Tuo pat metu buvo išplėtoti EES neraiškių modelių ir daugiakriterinės analizės tyrimai

1995 m. pradedami determinuotų, statistinių ir neraiškių daugiakriterinių EES režimo optimizavimo metodų ir algoritmų tyrimai. Buvo sukurtas statistinis daugiakriterinės analizės metodas, kuris remiasi

naudos-žalos kriterijumi. 2000-2002 m. buvo vykdomi neraiškia logika paremtų EES dažnio ir galios automatinio reguliavimo sistemų modeliavimo ir tyrimo darbai. Šiais tyrimais buvo parodyta, kad neraiškia logika paremtais algoritmais galima efektyviai modeliuoti daugiamates netiesines funkcijas ir jų pagalba įgyvendinti valdymo sistemų adaptaciją.

AB Lietuvos energija užsakymu buvo atlikti elektros rinkos sukūrimo Lietuvoje techninių sąlygų tyrimo darbai. Pagrindinis darbo tikslas suformuluoti technines sąlygas, kurias patenkinus būtų Liet.MA Technikos m. sk. narių tarpe galimas

normalus elektros rinkos funkcionavimas. Išnagrinėtos dažnio kitimo priežastys ir jo palaikymo galimybės Lietuvos elektros energetikos sistemoje ir Baltijos jungtinėje elektros energetikos sistemoje. Taip pat išnagrinėtas Lietuvos EES automatinis generacijos valdymas elektros rinkos sąlygomis, aptarti aktyviųjų galių balanso palaikymo būdai ir galimybės elektros rinkoje bei apkrovų prognozavimas.

2003-2005 m. atliktas įdomus biudžetinis darbas Energetikos sistemų valdymo algoritmų ir informacinių sistemų optimizavimas ir funkcionavimo tyrimas, įvertinant rinkos veikimą. Vykdydami šią temą, kartu su doktorantais V.Radziukynu ir T.Bendiku ištyrėme didelės elektros energetikos sistemos parametrų identifikuojamumo sąlygas, sukūrėme vėjo greičio kitimo ir dviejų tipų vėjo elektrinių matematinius modelius, nustėme generuojamos aktyviosios galios pulsacijų variacijos koeficiento priklausomybę nuo vėjo elektrinių skaičiaus vėjo elektrinių parke. Man pavyko suformuluoti ir iširti vėjo elektrinių parko informacinės sistemos komunikacijos variantų daugiakriterinės analizės uždavinį. Tyrimo rezultatai paskelbti KTU ir LEI konferencijų pranešimų medžiagose.

Lietuvos energetikos institute per visą jo veiklos laikotarpį (1957-2005 m.) buvo atlikta nemažai svarbių darbų sistemų identifikavimo ir jų valdymo srityje, parengtos ir apgintos 2 habilitacijos ir 25 daktaro disertacijos, bet staigiai pasikeitus Lietuvos valstybės statusui ir pablogėjus ekonominėms galimybėms, Institute žymiai sumažėjo identifikacijos ir adaptyvaus valdymo problemą tiriančių darbuotojų skaičius, pasikeitė ir Adaptyvių sistemų laboratorijos pavadinimas ir mokslinė kryptis.

Tačiau EES modeliavimo, identifikacijos ir adaptyvaus bei intelektualaus valdymo problemos aktualumas išliko, todėl manau, kad atėjo laikas šios srities tyrimus Lietuvos energetikos institute atkurti ir išplėsti. Esu įsitikinęs, kad ypač aktuali daugiakriterinė analizė ir optimalus valdymas pagal daugelį kriterijų, tų sistemų modeliavimui naudojamos informacijos neapibrėžties bei paklaidų įtaka modeliavimo ir valdymo rezultatams. Šioms ir kitoms aktualioms energetikos sistemų valdymo problemoms spręsti, būtina panaudoti šiuolaikines efektyvias programines priemones, tokias kaip MATLAB, PSS, MESSAGE, EFOM, MARKAL, BALMOREL bei panašius programinius įrankius.

Norisi kažkaip gražiai šiuos prisiminimus užbaigti. Bet vėl lenda į galvą nelinksma mintis – kas gi skaitys šias prisiminimų ir pamąstymų eilutes. Vargu ar jos kam nors bus įdomios. Bet jeigu kurso draugai nutarė, kad reikia prisiminimus parašyti, tai aš parašiau juos taip, kaip viskas man atrodė. Marijampoliečiai sako – parašiau kaip viskas atrodė per mano akį.

Zenonas Pitkauskas

Zenonas Pitkauskas gimė 1925 m. Kalvarijos vals. valstiečių šeimoje. 1945 m. įstojo į Vytauto Didžiojo universiteto Technologijos fakultetą. Kurso draugai jį prisimena kaip ramų, stropų studentą, studijų metais gyvenusį labai vargingai. 1951 m. jis baigė reorganizuotą iš universiteto Kauno politechnikos institutą, įgydamas elektrinio ryšio specialybės inžinieriaus kvalifikaciją. Pradėjo dirbti Vilniuje Ryšių ministerijos padaliniuose. Pablogėjus sveikatai teko darbą nutraukti. Ilgą laiką sirgo ir 1974 m. rugsėjo 17d., išgyvenęs 49 metus, pirmasis iš kurso draugų mirė ir buvo palaidotas Kalvarijos kapinėse.

Algirdas Puodžiukynas

Algirdas Puodžiukynas gimė 1924 m. rugsėjo 13d. Marijampolės apsk. Višakio Rūdos valsčiuje, Guliomiškio kaime. Augo devynių vaikų šeimoje, buvo vyriausias. Mama dirbo namuose - namų šeimininke. Tėvas Juozas buvo savanoris, apdovanotas dviem Vyčio kryžiais.

1935 m. tėvai persikėlė gyventi į Kretingą. Algirdas mokėsi ir baigė Kretingos pradinę mokyklą ir 1944 m. Kretingos gimnaziją. 1944-1945 m. dirbo Kretingos apskrities švietimo skyriuje. 1945 m. įstojo į Kauno Vytauto Didžiojo universiteto

Elektrotechnikos fakultetą. Studijavo rimtai, buvo labai tvarkingas ir kruopštus. Ypatingai gražūs buvo jo paskaitų konspektai. Universitetas buvo reformuotas, tad 1951 m. jau baigė Kauno politechnikos instituto Elektrotechnikos fakultetą, įgijęs elektros stočių ir tinklų inžinieriaus specialybę.

Ir baigus KPI, nenutrūko jo ryšys su kurso draugais-aktyviai dalyvaudavo kurso draugų tradiciniuose susitikimuose. Atžymint kurso KPI baigimo dvidešimtmetį Algirdas surinko studijų laikų nuotraukas ir gražiai išleido jų albumą su komentarais.

Baigęs KPI dirbo Lietuvos energetikos ir elektrotechnikos moksliniame institute - Bendrosios energetikos sektoriuje – moksliniu bendradarbiu.

Nuo 1960. 06.10 iki 1964. 10.06 buvo Kėdainių chemijos gamyklos vyriausiasis energetikas.

1964 m. konkurso tvarka grįžo į K.P.I. vyr. dėstytoju, dirbo ir diplominių darbų vadovu.

Metodinio darbo srityje vyr. dėstytojas A. Puodžiukynas, kaip bendraautorius, dalyvavo išleidžiant katedros kolektyvinį leidinį "Diplominis projektavimas (metodiniai nurodymai

elektroenergetinės specialybės)”. Paruošė ir išleido leidinį ”Elektros energijos tiekimas pramonės įmonėms” 1974m. „Minties” leidykla išleido jo ir kitų bendra autorių knyga ”Sutartiniai ženklai ir žymėjimai elektrotechnikoje, radiotechnikoje ir automatikoje”. Kaip pramonės įmonių elektrifikavimo laboratorijos vadovas daug pasidarbavo rekonstruojant ir perkeltant į naujus rūmus mokomąsias laboratorijas.

Vyr. dėst. A.Puodžiukynas vadovavo studentų moksliniams darbams. Dalyvavo su pranešimais instituto darbuotojų respublikinėse mokslinėse konferencijose. Šių konferencijų darbuose per atestuojamąjį laikotarpį išspausdino du mokslinius straipsnius.

A.Puodžiukynas 1972m buvo Jurbarko raj. Mičiurino medelyne K.P.I. studentų stovyklos viršininko pavaduotoju, o vėliau šios stovyklos viršininku.

1975m. A.Puodžiukynas Maskvos energetikos institute baigė dėstytojų kvalifikacijos kėlimo fakultetą.

1986m išėjo į pensiją. 1991. rugpjūčio 21d prie Aukščiausio Tarybos rūmų (pučo dienomis) užsirašė savanoriu ir prisiekė Lietuvos Respublikai. A.Puodžiukynas, būdamas solidaus amžiaus, nenusileido jauniems savanoriams, dalyvavo lauko pratybose. Sąžiningai vykdė visas užduotis. Labai gerai mokėjo Lietuvos istorija, kurią pradėjo dėstyti ne tik 231-os kuopos savanoriams, bet ir batalione, vėliau – Kauno apskrities teritorinės gynybos rinktinėje. 1995m rinktinės vado įsakymu už gerą ir sąžiningą tarnybą buvo apdovanotas garbės raštais. Savanorių buvo gerbiamas.

Mirė 1997m liepos 15d., palaidotas Zapyškio kapinėse.

Antanas- Vytautas Ribinskas

Antanas- Vytautas Ribinskas gimė 1920m. lapkričio 10d. Mauručių k. Veiverių vals. Marijampolės aps. geležinkeliečių šeimoje- tėvas Pranas ir mama Ona buvo geležinkeliai ir gyveno geležinkeliams skirtame namelyje. Šeimoje augo 4 sūnūs ir dukra. Mokėsi Veiverių mokykloje, o nuo 1926 m., šeimai persikėlus dirbti į Vilkaviškį, Vilkaviškio mokykloje. 1928 m. sausio 31d. žuvus tėvui, liko viena mama su 5 vaikais. Jai daug padėjo mamos brolis kariškis Pranas Gudynas, dirbęs

Lietuvos Ministro pirmininko Voldemaro adjutantu, tačiau ir jis 1929m. gegužės 6d. žuvo Kaune prie teatro per atentatą prieš Voldemarą. Šiomis sunkiomis šeimai dienomis ypač ryžtinga buvo geležinkelyje dirbusi jų mama ir visa jų šeima. Mama, nors ir daug dirbdama, rasdavo laiko ne tik rūpintis savo vaikais, leisdama juos mokytis, bet ir pati aktyviai dalyvavo Vilkaviškio bendruomenės veikloje. Antanas mokėsi

Vilkaviškio gimnazijoje, kurią baigęs 1940m. įstojo į Vytauto Didžiojo universitetą. 1941 m., prasidėjus Lietuvoje tremtims, Antanui teko nutraukti mokslus ir slapstytis, nes jų šeima buvo įtraukta į tremiamųjų sąrašus. Lietuvą užėmus vokiečiams, saugodamasis, kad vokiečiai jo nepaimtų darbams, pradėjo dirbti geležinkelyje. 1944 m., vykstant karo veiksams, Vilkaiviškyje sudegė visas jų turtas. 1945m. Antanas vėl įstojo į

Vytauto Didžiojo universiteto technologijos fakultetą. Šį kartą įstoti jam padėjo prof. Indriūnas, pasirūpinęs, kad jį išleistų iš darbo geležinkelyje studijuoti universitete. Nežiūrint visų buvusių materialių sunkumų, Antanas kartu su 1945m. įstojusiais studijuoti kurso draugais 1951 m. sėkmingai baigė studijas reorganizuotame iš universiteto Kauno politechnikos institute, įgydamas elektros stočių, tinklų ir sistemų inžinieriaus kvalifikaciją. Visi Antano broliai ir sesuo irgi baigė aukštuosius mokslus- 2 inžinieriai, 2 veterinarijos gydytojai ir sesuo- ištėkėjusi už dailininko Gudyno- biologė.

Baigęs KPI, 1951m. Antanas buvo paskirtas dirbti Kauno Energoremonte, kuriame dirbo meistru, šefmeistru, cecho viršininku. Darbai vyko įvairiose buvusios Sovietų Sąjungos energetinėse įmonėse. Nuolatinės komandiruotės, įtemptas darbas neigiamai atsiliepė jo sveikatai. Nuo 1961 m. jis perėjo dirbti į Lietuvos elektros tinklų projektavimo institutą pastočių sektoriaus vadovu, o nuo 1966m. iki 1980 m. dirbo Kaimo statybos ministerijos Kauno teritorinio statybos tresto vyriausiuoju energetiku. Nuo 1980 m., išėjęs į pensiją, iki 1994 metų dirbo įvairiose organizacijose pagalbinius darbus- budinčiuoju, kūriku. Jau būdamas pensininku 1988m. savo dėdės gyvenančio JAV-se kvietimu aplankė JAV.

Kostas Riekumas

Kostas Riekumas gimė 1924m. balandžio 29 d. Žeimelio mstl. Šiaulių aps. ūkininko šeimoje. Eidamas 15-sius metus neteko abiejų tėvų, kurie abu tragiškai žuvo žaibui trenkus į juos per audrą vežant vežimu šieną. Liko jis vienas su trimis jaunesniais broliais. Nesutriko ir siekė mokslo. 1939 m., baigęs pradžios mokyklą ir 3 gimnazijos klases, įstojo į Kauno aukštesniąją technikos mokyklą, kurią baigė 1943 m. įgijęs elektrotechniko kvalifikaciją. Dirbo Panevėžio elektrinėje, vėliau Šiaulių elektrinėje techniniu vedėju. 1945 m. persikėlė į Kauną ir pradėjo dirbti Kauno energetikos rajone dispetčerinėje ir 1945 m. rudenį, jau dirbdamas, įstojo į Kauno Vytauto Didžiojo universiteto Technologijos fakultetą. 1950m. baigė studijas Universitete ir 1951 m. pavasarį apgynė diplominį projektą iš Universiteto reorganizuotame Kauno politechnikos institute, įgydamas elektros tinklų ir sistemų inžinieriaus kvalifikaciją. 1953 m. perkeltas organizuoti Klaipėdos elektros tinklų įmonę, kurioje dirbo vyriausiuoju inžinieriumi. Šias pareigas ėjo 17 metų, vėliau dirbo šios įmonės linijų tarnybos viršininku. 1990 m. išėjo į pensiją.

Kostas buvo plačios erudicijos, labai draugiškas žmogus. Aktyviai dalyvaudavo organizuojamuose kurso draugų susitikimuose. Ypač prisimintiną susitikimą jis suorganizavo Klaipėdoje 1986 metais, minint studijų baigimo 35 -metį. Jis supažindino kurso draugus su Klaipėda, Palanga, paplaukę Kuršių mariomis apžiūrėjome jūros muziejų.

Visuose darbo postuose buvo jis buvo sumanus, principingas vadovas, sąžiningas, kruopštus darbuotojas. Ypač daug triūso ir energijos idėjo kurdamas ir stiprindamas Klaipėdos miesto, Lietuvos pajūrio ir bemaž visos

Žemaitijos energetinį ūkį.

Kostas su žmona gydytoja Maryte išaugino dukterį ir sūnų. Mirė po sunkios ligos 1991m. Palaidotas Klaipėdoje.

Šimanskis Samuelis

Šimanskis S. studijavo Kauno valstybinio universiteto technologijos fakultete ir 1951m. pavasarį baigė jau iš universiteto reorganizuotą Kauno politechnikos institutą, įgydamas elektrinio ryšio specialybės inžinieriaus kvalifikaciją.

Buvo paskirtas dirbti Rusijos Kaliningrado srityje.

Apie jo tolimesnę darbo veiklą žinių neturima, mokslus baigęs su kurso draugais nebendravo.

Stasys Stundys

Stasys Stundys gimė 1921 m. birželio mėn. 10 d. Mišniūnų km. Šešuolių valsč. Ukmergės apskr. skaitlingoje valstiečių šeimoje.

Mokėsi Mišniūnų pradžios mokykloje. 1937- 1940 m. mokėsi Ukmergės valstybinėje amatų mokykloje. Ją baigęs, toliau mokėsi Vilniaus aukštesnioje technikos mokykloje. Joje besimokant, 1943 m. vokiečių okupacinės valdžios buvo suimtas ir kalintas. 1944 m. pasitraukus vokiečiams, aktyviai dalyvavo atstatant Vilniaus universiteto rūmus Kalinausko gatvėje ir toliau tęsė mokslus Vilniaus aukštesnioje technikos mokykloje,

kurią baigė 1945 m.

1945 m. įstojo į Kauno Vytauto Didžiojo universiteto Technologijos fakulteto Elektrotechnikos skyrių, kurio visą mokslo kursą išklausius 1951 m. pavasarį baigė, apgindamas diplominį darbą jau Kauno politechnikos institute, reorganizuotame iš Kauno universiteto. Jam buvo suteikta pramonės elektros įrenginių specialybės inžinieriaus elektriko specialybė. Baigus institutą buvo paskirtas darbui į Sovietų armiją. Baigęs karinę tarnybą dėstė Vilniaus Karinėje mokykloje, Charkovo Karo akademijoje.

1957 m. grįžus į Lietuvą, pradėjo dirbti Vilniaus termofikacinės elektrinės (VTE-2) statybos darbų vykdytoju. Kartu 1957-1960 m. laikotarpyje dėstė Vilniaus geležinkelio transporto technikume ir Vilniaus Inžinieriamie stovybos institute.

1960- 1965 m. dirbo Sovietinės Lietuvos Liaudies ūkio taryboje Energetikos skyriaus vyriausiojo energetiko pavaduotoju, o vėliau ir vyriausiuoju energetiku, organizuodamas Lietuvos pramonės energetinio ūkio plėtrą.

Panaikinus respublikines Liaudies ūkio tarybas, 1965 m. Stasys buvo perkeltas tolimesniam darbui į Mėsos ir pieno pramonės ministeriją vyr.inžinieriaus pareigoms. Nuo 1971 m. dirbo Antrinių spalvotų metalų įmonėje vyr. inžinieriumi.

1985-1988 m., jau būdamas pensijoje, dėstė Komunalinio ūkio ministerijos Respublikinio statybos ir remonto tresto kursinio mokymo kombine.

Paskutiniuosius du savo gyvenimo metus darbavosi Vilniaus universitetinėje ligoninėje „Santariškių klinikos“.

Jo veikla ir žinios ne kartą buvo aukštai įvertintos.

Sukūręs šeimą, drauge su žmona užaugino dvi dukras (abi gydytojos). Žmona dirbo Lietuvos dujųifikacijos valdybos Vilniaus skyriuje.

Nepaprastai reiklus sau ir kitiems, inžinierius iš prigimties, jis rasdavo laiko ir šeimai ir aktyviai visuomeninei veiklai.

Mirė 1990 m. liepos 15 d. ir palaidotas Vilniuje Rokantiškių kapinėse.

Alfonso Žaldoko prisiminimai apie Stasį Stundį

Su Stasiu Stundžiu susipažinau Vilniaus aukštesnioje technikos mokykloje. Į Vilnių jis atvyko iš Ukmergės, kurioje baigė amatų mokyklą, įgijęs staliaus specialybę. Aukštesnioje technikos mokykloje jis mokėsi elektrotechnikos specialybės. Iš pradžių jam buvo sunkiau įsisavinti elektriškas žinias, tačiau bendrakursių padedamas ir savo nepaprastu darbštumu greitai įsisavino reikalingus įgudžius.

Su Stasiu buvo lengva bendradarbiauti- jis buvo tolerantiškas, visada išklausedavo pašnekovą. Diskutuodamas stengdavosi ramiai įrodyti savo požiūrį. Daug padėdavo atsilikusiems bendramoksliams. Jis buvo kilęs iš neturtingos šeimos, todėl geriau suprasedavo vargstančiuosius ir patekusius bėdon, padėdamas jiems. Mokydamiesi Aukštesnioje technikos mokykloje mes su Stasiu buvome įstoję į Lietuvos laisvės Armijos (LLA) pagrindinį būrelį, mokydamiesi karinių mokslų, platindami pagrindinius laikraščius, literatūrą, atsišaukimus.

1946 m. įstojęs į Kauno universitetą vėl susitikau Stasį. Jis buvo toks pat draugiškas, daug dirbo genaroriškai, padėdavo bendrakursiams.

Petras Sudeika

Petras Sudeika gimė 1923m. spalio 21d.

1945 m. įstojo į Vytauto Didžiojo universiteto Technologijos fakultetą. 1951m.baigė jau iš universiteto reorganizuotą Kauno politechnikos institutą, įgydamas elektrinio ryšio specialybės inžinieriaus kvalifikaciją.

Pradėjo dirbti dar būdamas studentu.. Visa jo darbinė veikla buvo susijusi su Kauno miesto ryšių tarnybomis, kuriose dirbo įvairiose pareigose ir viršininku. Dėstė Kauno politechnikume. Domėjosi sportu, dažnai jo komentarai sporto tematika

pasirodydavo spaudoje, pats mėgo žaisti šachmatais. Bendrakursiai jį prisimename kaip rimtą ir pagarbų žmogų, kuris mūsų tarpe buvo autoritetu.

Išėjęs pensijon su žmona persikėlė gyventi į kaimą. Mirė 2001m.birželio 6d. , palaidotas Kauno m. Linkuvos kap

Pranas Vaičys

Pranas Vaičys gimė 1922m.rugjūčio 15 d. 1945m. įstojo į Kauno Vytauto Didžiojo universiteto Technologijos fakulteto elektrotechnikos skyrių studijuoti ryšių techniką

Studijų metu Praną prisimename kaip ramų, kruopštų studentą. Jis, kaip vienas iš vyriausių mūsų kurso studentų, buvo paskirtas kurso seniūnu.

1951 m.baigęs Kauno politechnikos institutą buvo paskirtas dirbti Vilniuje. Dirbo daugiausia pedagoginį darbą, dėstydamas elektrotechnines disciplinas. Mirė 2004 m.birželio20 d., palaidotas Vilniaus Saltoniškių kap.

EMILIJUS VAINEIKIS

Emilijus Vaineikis gimė 1926 m. rugsėjo 14d. Joniškėlyje geležinkelio tarnautojo šeimoje, kur gyveno iki 1932 metų. Tais metais perkėlus tėvą tarnauti į Pasvalį, jis irgi ten apsigyveno. 1933 metais pradėjo mokytis pradžios mokykloje, kurią baigė 1938 metais. Tais pat metais įstojo į Pasvalio gimnaziją, kurią baigė 1944 metais. Tais pat metais Lietuvą okupavus Sovietų Sąjungai, vengdamas šaukimo į okupantų kariuomenę, įsidarbino geležinkelio tarnybon. Tris mėnesius joje pasipraktikavęs, išlaikė kvalifikacinius egzaminus ir

buvo paskirtas Gulbinų geležinkelio stoties budėtoju. Po to buvo paskirtas atsarginio budėtojo pareigoms ir dirbo Trumbatiškio, Utenos ir Švobiškio geležinkelio stotyse kol pagaliau buvo paskirtas Taruškų geležinkelio stoties viršininku.

1945 metais įstojo į Kauno Vytauto Didžiojo Universiteto Technologijos fakultetą studijuoti elektrotechniką. Studijuodamas nuo 1949 metų spalio mėn pradėjo dirbti Kauno politechnikos instituto Fizikos katedroje pradžioje vyresniuoju laborantu, o 1951 metais baigęs studijas – asistentu.1951 metais į minėtą Fizikos katedrą buvo priimtas aspirantu.Vadovaujamas prof. K.Baršausko,baigė aspirantūrą ir 1956 metais Vilniaus universiteto Mokslinėje taryboje apgynė disertaciją fizikos – matematikos mokslų kandidato laipsniui. Apgynęs disertaciją, jis ir toliau dirbo Fizikos katedroje ir skaitė fizikos kurso paskaitas. Nuo 1959 iki 1964 metų ėjo

Elektrotechnikos fakulteto prodekanas pareigas. 1963 metais jam buvo suteiktas mokslinis docento vardas. 1962 – 1964 metais dirbo Elektrotechnikos fakulteto dekanu. 1964 metais jis buvo išrinktas KPI Radioelektronikos fakulteto dekanu ir juo dirbo iki 1985 metų. Kartu jis dirbo Teorinės radiotechnikos katedros docentu ir skaitė radiotechninių grandinių ir signalų bei netiesinių grandinių teorijos paskaitas. Jis taip pat vedė laboratorinius darbus dieninio ir vakarinio skyriaus studentams, vadovavo studentų gamybiniai praktikai. Kartu jis dirbo mokslinį darbą radijo matavimų srityje, dalyvavo su pranešimais respublikinėse fizikų konferencijose, spausdino mokslinius straipsnius KPI darbuose ir mokslo populiarinimo straipsnius žurnale „Mokslas ir gyvenimas“ Jis yra išleidęs ir daug metodinės literatūros leidinių.

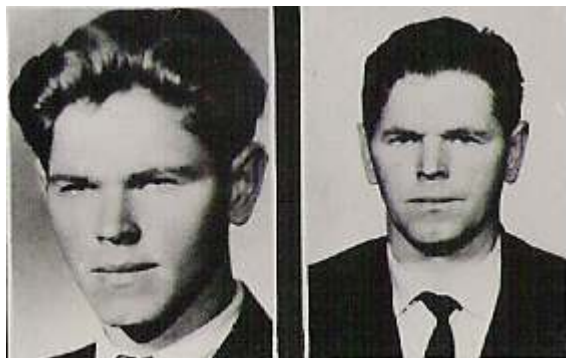
Emilijaus Vaineikio pedagoginis talentas bei neeiliniai organizaciniai sugebėjimai ypač ryškiai atsiskleidė tuometinio KPI radioelektronikos fakulteto steigimo ir veiklos laikotarpiu. Vadovaudamas šiam fakultetui, jis išugdė nemažai mokslininkų, akademikų bei Lietuvos nacionalinių premijų laureatų. Vaisinga ir turininga jo pedagoginė bei organizacinė veikla turėjo nemažą įtaką šalies techniškosios inteligentijos ugdymui. Reiklus sau, kuklus ir aukštos vidinės kultūros Emilijus Vaineikis pelnė autoritetą ir pagarbą tarp studentų, darbuotojų bei visuomenės.

Emilijus Vaineikis daug metų buvo mokslinių leidinių „Radioelektronika“ bei leidinių „Šiuolaikiniai plonų sluoksnių tiesinių ir paviršinių savybių valdymo metodai“ ir „Fonoplazminiai procesai mikroelektronikos technologijoje“ redkolegijos narys. Jis daug metų buvo įvairių mokslinių tarybų daktarinių ir kandidatinių disertacijų gynimui pirmininkas, vėliau jų narys. Jis taip pat buvo KPI proorientavimo, metodinės ir mokslinės tarybos narys. Jis taip pat kėlė savo kvalifikaciją dekanų kvalifikacijos kėlimo kursuose Vilniuje, baigė skaičiavimo technikos kursus KPI.

Emilijus Vaineikis aktyviai dalyvavo ir visuomeniniame darbe. Jis buvo KPI Veteranų tarybos prezidiumo organizacinės sekcijos pirmininku, Kauno Veteranų tarybos darbui su jaunimu komisijos narys, gamtininkų sekcijos biuro nariu. Jis visuomenei skaitė daug mokslo populiarinimo paskaitų, buvo Mokslinės techninės draugijos komisijos narys. Už gerą pedagoginį ir visuomeninį darbą buvo apdovanotas medaliais, garbės raštais.

Mirė 1996 01 12 . Palaidotas Petrašiūnų kapinėse.

Vaclovas Vyšniauskas

Vaclovas Vyšniauskas gimė 1925 m. kovo 12 d.

Meškučių kaime, buv. Marijampolės apskr. vidutinio ūkininko šeimoje. Jis buvo vyriausias, be jo dar buvo jaunesnioji sesuo Natalija ir jauniausias brolis Algirdas. Jų motina Vyšniauskienė- Žadeikaitė kilusi iš pagarsėjusios giminės- jos vienas brolis Žadeika buvo nepriklausomos Lietuvos pasiuntinys Lenkijoje, o antrasis brolis- nepriklausomybės kovų dalyvis, žuvęs ties Giedraičiais.

Vaclovas pradžios mokyklą lankė savo gimtajame kaime, o gimnaziją –Marijampolėje, į kurią kasdien važinėjo

traukiniu iš Turgalaukio stotelės.

1944 m., besimokant paskutinėje gimnazijos klasėje, traukdamiesi vokiečiai gaudė jaunuolius apkasams kasti. Į šį būrį pakliuvo ir Vaclovas, tačiau vieną naktį jis su draugais pabėgo. Užėjus rusams jam vėl grėsė mobilizacija į sovietinę kariuomenę. Norėdamas išvengti mobilizacijos, jis surado darbus, kuriuose buvo suteikiamas atleidimas nuo kariuomenės - pradėjo mokytojauti, dėstydamas matematiką, o vėliau dirbo geležinkelyje. Pasibaigus karui atvažiavo į Kauną, išlaikė stojamuosius egzaminus ir buvo priimtas į Kauno Vytauto Didžiojo universiteto Technologijos fakulteto Elektrotechnikos skyrių. Prieš pradėdamas studijas mėgo meistrauti tėviškėje, kaimynams įjunginėdavo mažas vėjo elektrines. Jau studijuodamas tokią vėjo elektrinę jis padėjo įsirengti ir savo kurso draugui Alfonsui Navickui.

Norėdamas užsidirbti pragyvenimui, jis studijų metu 1949-1950 m. Kauno IV-toje vidurinėje mokykloje buvo matematikos mokytoju, o baigdamas studijas trumpą laiką padirbėjo Ežerėlio durpių

įmonėje net elektros cecho viršininku. 1951m. pavasarį universiteto mokslus baigė apgindamas diplominį darbą jau Kauno Politechnikos institute, kuris buvo reorganizuotas iš Kauno universiteto. Jam buvo suteikta elektrotechnikos inžinieriaus kvalifikacija.

Vaclovas buvo paskirtas dirbti Viniuje, Ryšių ministerijoje. Kiek padirbėjęs eiliniu darbuotoju, vėliau buvo paskirtas kapitalinės statybos skyriaus viršininku (tuo laiku ministru buvo Belianin). Jam teko organizuoti telefono linijų ir retransliacijos bokštų statybas Žemaitijoje ir Ignalinos krašte. Jo pastangų dėka Marijampolėje buvo pastatytas tuo laiku modernus ryšių skyrius. Dažnai jam tekdavo važinėti į komandiruotes po Lietuvos kaimus.

Savo darbo profilį Vaclovas pakeitė pereidamas dirbti į tiesioginę gamybą- į lengvosios pramonės eksperimentinę gamyklą „Puntukas“. Pradžioje dirbo gamyklos konstruktorių elektrikų skyriaus viršininko pavaduotoju, vėliau skyriaus viršininku. Pateikė eilę racionalizacinių pasiūlymų, buvo keletas išradimų autorius, bei dalyvis. Sumažėjęs gamyklos darbų apimčiai, išėjo į pensiją.

Būdamas pensijoje ir toliau užsiėmė aktyvia veikla : pirmininkavo garažų ir sodininkų bendrijoms. Labai mėgo dirbti sode, pats savo rankomis pasistatė sodo namelį, ūkinius pastatus. Taip pat buvo didelis automobilių mėgėjas. Jis buvo labai prisirišęs prie savo „Volgos“, pats ją remontuodavo, dažydavo. Šią mašiną, vaikų patariamas, pardavė su ašaromis. Nusipirkęs „Audi“ nuolatos skųsdavosi, kad ji jam per daug dinamiška, greita ir jos negalys suvaldyti.

Vaclovo žmona Bronislava buvo konditerijos gamyklos „Pergalė“ direktorė, maisto pramonės kolegijos narė. Ji žuvo autokatastrofoje 1975m. birželio pradžioje.

Jie užaugino dukrą Laimutę ir sūnų Algimantą, kurie baigę aukštuosius mokslus sėkmingai darbuojasi. Suspėjo sulaukti 2 anūkų ir 2 anūkių.

Vaclovas Vyšniauskas staiga mirė savo mėgstamame sode 2001 m. balandžio 3d. ir palaidotas šalia savo žmonos Antakalnio kapinėse.

Pranas Zulonas

Pranas Zulonas gimė 1927m. spalio mėn. Kupiškio rajone valstiečių šeimoje. Baigęs Kupiškio gimnaziją, 1945m. įstojo į Kauno Vytauto Didžiojo universiteto Technologijos fakulteto elektrotechnikos skyrių studijuoti ryšių techniką. Studijų metu Praną prisimename kaip ramų, kruopštų studentą.

Baigęs institutą buvo paskirtas dirbti į Vilniaus tarpmiestinių ryšių įmonę, kurioje išdirbo iki pat pensijos. Labai mėgo radiotechniką, buvo radiomėgėjas.

Mirė 1999m. balandžio 7d., palaidotas Kupiškio raj. Skapiškio kapinėse

Alfonsas Žaldokas

Alfonsas Žaldokas gimė 1921m. gruodžio 26d. Panevėžio apskrityje, Smilgių valsčiuje, Rymiškių kaime, ūkininko šeimoje. 1935 m. baigė Smilgių pradžios mokyklos šešis skyrius. 1936-aisiais įstojo į Panevėžio valstybinę vidurinę amatų mokyklą. Baigęs amatų mokyklą 1940m. birželio 15d. buvo paskirtas dirbti Vilniaus telefono telegrafo stotyje. 1941 m. balandžio 16d. grįžo į Panevėžį ir įsidarbino dramos teatre elektromonteriu. Panevėžyje įsijungė į pasipriešinimo būrį kovoti su

okupantais, dalyvavo 1941m. birželio 23-24 d. ginkluotame sukilime. Tų pačių metų rudenį, išvyko į Vilnių ir įstojo į Vilniaus aukštesniąją technikos mokyklą. Besimokydamas 1942m. įstojo į Lietuvos Laisvės Armijos (LLA) pagrindinį būrelį. Raudonajai armijai priartėjus prie Vilniaus grįžo į tėviškę Smilgius, įsijungė vietinės rinktinės būryje į aktyvią kovą - Žemaitijoje įstojo lietuvių savanorių pulką. Pulkas kovoje su Raudonąja armija patyrė didelius nuostolius ir su išlikusiais gyvaisiais Alfonsas Žaldokas pasitraukė Klaipėdos- Karaliaučiaus kryptin. Karaliaučiuje buvo paimtas apkasų kasti. 1945m. sausio mėn., Raudonajai armijai užėmus Karaliaučių, jis po NKVD tardymo, buvo išsiųstas tiesiai Karaliaučiaus frontą, o iš ten buvo perkeltas į Tolimųjų Rytų frontą. Čia dalyvavo kovose su Japonija.

1946m. buvo demobilizuotas ir sugrįžo į Lietuvą. Tęsė mokslą Vilniaus aukštesniojoje technikos mokykloje, kurią baigęs įsigijo techniko elektriko specialybę. Tuo pat metu įstojo į Vilniaus valstybinį universiteto Fizikos matematikos fakultetą laisvu klausytoju. 1946m. rudenį persikėlė į Kauno Vytauto Didžiojo universitetą. 1950m. buvo pašalintas iš aukštosios mokyklos dėl socialinės praeities.

Studijuodamas 1946- 1950 m. dirbo dėstytoju amatų mokyklose Nr.6 ir Nr.10. Kauno politechnikos institutą baigė 1974 m.

1950m. pradėjo dirbti Klaipėdoje “Trinyčių” medvilnės verpimo fabrike vyr.energetiku. 1969m. buvo perkeltas į Kauno medvilnės verpimo fabriką tom pačioms pareigoms. 1979m. pradėjo dirbti Tarpkolūkinėse statybos organizacijoje. (Alytaus ENSK statybos direkcijoje , Kauno KMMK, Kauno “Sanda” įmonėse) vyr. energetiku, o sulaukęs pensijinio amžiaus - inžinieriumi elektriku. Nuo 1974m. iki 1979m. dirbo Kauno Politechnikos institute dėstytoju antraeilininku. 1992m. išėjo į pensiją.

1993m. įstojo į Lietuvos 1941m. birželio 22-28d. sukilėlių sąjungą, 1998m.buvo išrinktas Lietuvos sukilėlių sąjungos (LSS) pirmininku,1996m. priimtas į Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sąjungą. Apie A.Žaldoko gyvenimą ir veiklą aprašyta A.Paulavičiaus knygoje „PER KRYŽIŲ IR KALAVIJĄ.

Už aktyvią rezistenciją ir visuomeninę veiklą yra apdovanotas ordinais ir medaliais.

Alfonso Žaldoko prisiminimai - pamąstymai

Gimiau Panevėžio apskrityje, Smilgių valsčiuje, Rymiškių kaimo gražioje sodyboje, visai netoli Smilgių miestelio. O Smilgiai-25 km nuo Panevėžio. Čia susibėga keturi keliai: iš Šeduvos, Rozalimo, Panevėžio ir Sujetų. Todėl sodybą iš toli pamatysi. Šeimoje augome devyni vaikai- šeši broliai Stasys, Jonas, Alfonsas, Stepas, Bronius, Julius ir trys seserys- Teklė, Anatalija ir Adelė. Aš-vienas iš tų devynių vaikų, kurie užaugo katalikiškoje, lietuviškoje šeimoje. Tik brolių Stasio ir Jono nebėra tarp gyvųjų-žuvo partizaninėse kovose...Mirė ir sesutė Teklė, partizanų ryšininkė...

Tėvai turėjo 25,15 ha žemės. 1935 m. baigęs Smilgių pradžios mokyklos šešis skyrius vienerius metus dirbau tėvų ūkyje, o 1936-aisiais įstojau į Panevėžio valstybinę vidurinę amatų mokyklą, kurią baigiau 1940m. birželio 15d. Tą dieną turėjęs įvykti išleistuvių vakaras neįvyko. Mokyklos direktorius mus informavo, kad tądien Raudonoji armija peržengusi Lietuvos valstybės sieną ją okupavo.Jis kvietė absolventus išlikti ištikimais Lietuvos valstybei, netarnauti būsimuose okupantų valdžios struktūrose, nevykdyti jų įsakymų ir nurodymų, būti vieningais ir vieni kitiems padėti. Šie direktoriaus žodžiai giliai įstrigo man į širdį. Amatų mokykloje nuo 1939 metų priklausiau Šaulių sąjungai.

Baigęs amatų mokyklą, gavęs paskyrimą dirbau Vilniaus telefono telegrafo stotyje. Komunistams pasirodžiau nepatikimas dėl savo socialinės kilmės- mat jiems buvau buožė ir 1941 m. balandžio 16d. buvau atleistas. Grįžęs į Panevėžį įsidarbinau dramos teatre elektromonteriu. Buvo tik ką susikūrusi Juozo Miltinio teatro trupė. Puikus kolektyvas.Nuostabus kolektyvas. Čia vyravo pakili dvasia, ypač tarp jaunimo. Gyvenau visai kitoki gyvenimą ir tarsi užmiršau, kad šalį valdo bolševikai.

Štai atėjo 1941m. birželio 14-jį diena., prasidėjusi masiniais žmonių areštais ir deportacija į Sibirą..Ji buvo pati liūdniausia mano gyvenimo akimirka, kurią išgyvenau ir aš pats. Kol bolševikai nebuvo atėję į Lietuvą ir kol nepatyriau jų smurto, nesidomėjau jokia politika. Man buvo devyniolika, kai susidūriau su žiauria komunistine realybe. Tai mane paveikė ir aš nutariau įsijungti į kovą su okupantais ir jų pakalikais. 1941m. birželio 14-15d.

prasidėjus trėmimams, grupė smilgiečių-broliai Alfonsas ir Adolfas Kairiai, Alfonsas Savickas, Jonas Žaldokas, Justinas Eringis ir kiti organizavo pasipriešinimo būrį. 1941m. birželio 23-24 dienomis minėtas būrys pritraukė daugiau patriotų ir pradėjo ginkluotą sukilimą. Jų tarpe buvau ir aš. Mūsų būrys Smilgiuose atkūrė vietinę valdžią- budėjome, patruliuojome valsčiaus ribose ir sudarėme gyventojams normalias gyvenimo ir darbo sąlygas.

Po sukilimo t.y. 1941m. liepos 1d. grįžau į Panevėžį ir toliau dirbau elektromonteriu Panevėžio dramos teatre. Tų pačių metų rudenį išvykau į Vilnių ir įstojau į aukštesniąją technikos mokyklą. Čia besimokydamas 1942m. įstojau į Lietuvos Laisvės Armijos (LLA) pogrindinį būrelį. Jame buvome: Alfonsas Žaldokas, Bronius Kalesnikovas, Povilas Karosas, Stasys Stundys ir Povilas Mikolajūnas. Šiame būrelyje mokėmės karo mokslų, platinome pagrindinius laikraščius, literatūrą ir atsišaukimus.

Raudonajai armijai priartėjus prie Vilniaus sugrįžau į tėviškę Smilgius. Čia vėl įstojau į vietinės rinktinės būrį ir įsijungiau į aktyvią kovą. Raudonajai armijai priartėjus prie Panevėžio miesto mūsų būrys, kartu su kitų valsčių kovotojais, pasitraukė į Žemaitiją. Čia kūrėsi Tėvynės apsaugos rinktinės (TAR) lietuvių savanorių pulkai, kuriems vadovavo buvę Lietuvos kariuomenės karininkai ir puskarininkiai. Todėl mes, Rymiškių kaimo jaunuoliai Kazys Damoševičius, Vytautas Ginkevičius, Vincas Šapaila, Alfredas Šapaila ir aš nieko nelaukdami įstojome į 1-ąjį savanorių pulką. Mūsų buvo 3 batalionai- apie tūkstantis vyrų. TAR pusėje buvo iš viso apie 6 tūkstančiai rinktinės karių, 112

karininkų, iš jų 5 pulkininkai. Pradžioje mūsų pulko gynimo ruožas buvo Kuršėnų rajone prie Papilės, Ventos upės krante. Vėliau buvome perkelti prie Sedos.

1944 m. spalio 7d. Raudonajai armijai pradėjus stiprų puolimą, mūsų kovotojai, neturėdami nei prieštankinių ginklų, nei reikiamo kiekio šovinių, nesugebėjo atsilaikyti prieš besiveržiančius tankus ir karius. Pulkas patyrė didelius nuostolius, o išlikę gyvieji traukėmės Palangos-Klaipėdos kryptimi, o vėliau į Karaliaučių. Čia vokiečiai mus paėmė prie apkasų kasimo darbų.

1945m. sausio mėn. prasidėjus Raudonosios armijos puolimui, buvome apsupti, areštuoti ir atsidūrėme patikrinimo-filtravimo lageryje. Po 2-3 savaičių tardymo NKVD išsiuntė mane į karinį dalinį. Iš čia mus neapmokytus siuntė į Karaliaučiaus frontą. Likvidavus Karaliaučiuje vokiečių grupuotę, buvau perkeltas į Tolimuosius Rytus. Čia dalyvavau kovose su Japonija.

1945 m. vasario 14 d. bolševikai išvarė mano tėvus iš ūkio plikus kaip stovi - nepatikima buvo bolševikams mūsų šeima.

1946m. buvau demobilizuotas ir sugrįžau į Lietuvą. Užbaigęs mokslus Vilniaus aukštesniojoje technikos mokykloje, įstojau į Vilniaus valstybinį universitetą Fizikos matematikos fakultetą laisvu klausytoju. 1946m. rudenį persikėliau studijuoti elektrotechniką į Kauno Vytauto Didžiojo universitetą, tačiau 1950m. iš paskutinio universiteto kurso buvau pašalintas iš aukštosios mokyklos dėl socialinės praeities. Universiteto rektorius prof. K.Baršauskas dėjo didžiules pastangas, kad būtų atšauktas mandatinės komisijos sprendimas, ragindamas mane apskusti šį sprendimą. Aš

bijodamas, kad betiriant mano praeitį gali išaiškėti ir mano rezistencinė praeitis, pabūgau (Kauno politechnikos institutą baigiau tik 1974m.) .

1950m. pradėjau dirbti "Trinyčių" medvilnės verpimo fabrike vyr. energetiku. 1969m. buvau perkeltas į Kauno medvilnės verpimo fabriką tom pačiom pareigom. 1979m. pradėjau dirbti Tarpkolūkinėje statybos organizacijoje . (Alytaus ENSK statybos direkcijoje, Kauno KMMK, Kauno "Sanda" įmonėse) vyr. energetiku, o sulaukęs pensijinio amžiaus dirbau inžinierium elektriku. 1992m. išėjau į pensiją.

Dirbdamas "Trinyčiuose" padėjau NKVD persekiojamiems asmenims ir grįžusiems į Lietuvą politkaliniams įsidarbinti. 1993m. įstojau į Lietuvos 1941m. birželio 22-28d. sukilėlių sąjungą. 1997m. buvau išrinktas LSS Kauno apskrities pirmininku. 1996m. esu priimtas į Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sąjungą.

1998m. rugpjūčio mėn. buvau išrinktas LSS tarybos pirmininku. Tapus tarybos pirmininku teko

organizuoti sąjungos struktūrą, įsteigti apskričių skyrius, išrinkti apskričių skyrių valdybas, sutvarkyti dokumentaciją. Dalyvavau televizijos ir radijo laidose, publikavau straipsnius apie lietuvių žygdarbius kovose su okupantais, kaupiau medžiagą apie sukilimo metu įvykusius pavienius ir grupinius sukilėlių susirėmimus su okupantais.

Kartu su J.A.Antanaičiu išleidome dvi knygas: "TAUTOS TEISĖ SUKILTI . 1941 M. BIRŽELIS," "1941 M. BIRŽELIO SUKILIMAS-TAUTOS TEISĖS

VYKDYMAS", "MES KOVOJOME IR ŽUVOME, KAD LIETUVA BŪTŲ LAISVA"

Daug pastangų ir jėgų įdėjau organizuojant žuvusių ir mirusių sukilėlių pagerbimą, jų kapų deramą priežiūrą bei atminimo įamžinimą.

Kartu su kitais tarybos nariais organizavau 1941m birželio sukilimo šešiasdešimtmečio paminėjimą. Buvo sukurtas filmas "1941m.BIRŽELIO SUKILIMO ŠEŠIASDEŠIMTMETIS", sukurti ir per televiziją parodyti trumpametražiniai filmai : "LAIKO ŽENKLAI", "GYVIEJI REZISTENCIJOS DALYVIAI"

Kario savanorio statuso gavimui reikėjo pristatyti įstatyme nurodytus dokumentus. Kai kuriuos reikėjo gauti iš archyvų. Tokių dokumentų dalis sukilėlių nebūtų galėję gauti. Todėl aš asmeniškai ėmiausi iniciatyvos padėti žmonėms sutvarkyti dokumentus, o esant reikalui surasti ir trūkstamus dokumentus.

Mūsų gyvenimo akimirkos

Mes 1946m.

ir

po 20 metų

Sportavome,

mokėmės karo mokslų

1948 m.baigus 3 kursus

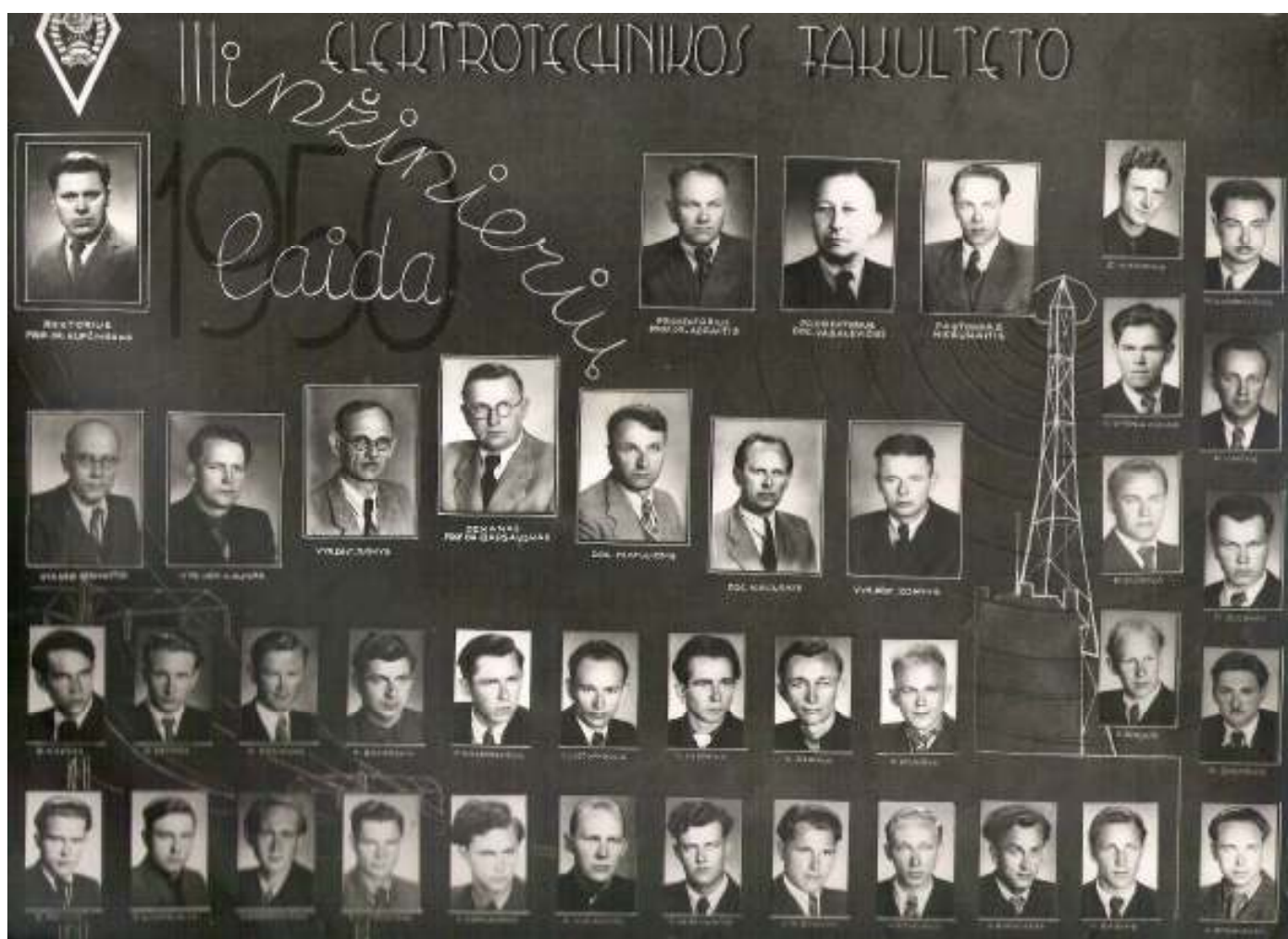
1949 m baigus 4 kursus

Paskutiniai baigiamieji mokslo darbai

1951 m. pavasaris- mes jau inžinieriai !

Mūsų draugystė nenutrūko !

Pirmasis mūsų susitikimas- Lietuvos elektrikų inžinierių suvažiavime Kaune 1957m.

Bendravome su prof. Kazimieru Baršausku

Praėjus 15 metų – susitikome Kaune 1966 m.

Dvidešimtmečio proga susitikome 1971 metais

Dvidešimtpenktmetis atžymėtas KAUNE 1976 m.

Susitikome su mūsų dėstytojais

Aptarėme kas nuveikta per 25-rius metus

30- metis atžymėtas 1981m. gegužės 28 d. Kapitoniškėse, organizuotas mūsų bendramokslių KPI dekanų Antano Barausko ir Emilijaus Vaineikio

35-metis atžymėtas Klaipėdoje ir Palangoje 1986 m., organizuotas mūsų bendramokslio, ilgamečio Klaipėdos elektros tinklų vyr. inž. Kosto Riekumo

40-metis atžymėtas 1991.05. 25 Kaune „Apvijos“ gamykloje, organizuotas mūsų bendramokslio, šios gamyklos ilgamečio direktoriaus Vytauto Indreikos

45 –metis atžymėtas 1996 m. Kaune Energetikos institute, organizuotas mūsų bendramokslio šio instituto ilgamečio direktoriaus pavaduotojo Antano Nemuros

Susipažinome su mokslo laimėjimais Lietuvoje

50- metis atžymėtas 2001 m. Kaune Lietuvos ryšių muziejuje, organizuotas mūsų bendramokslis, buvusio Lietuvos ryšių ministro Kosto Birulio

Aukštosios mokyklos baigimo 55- metis atžymėtas 2006 m. parašyta mūsų atsiminimų ir pamąstymų knyga, kuri telieka kaip tam tikra mūsų gyvenimo ataskaita artimiesiems, pirmiausia vaikams ir vaikaičiams, o taip pat ir kaip padėka mūsų mokyklų mokytojams ir Kauno Vytauto Didžiojo universiteto- Kauno politechnikos instituto profesoriams, dėstytojams, tinkamai mus paruošusiems kvalifikuotais specialistais gyvenimui ir darbui mūsų Tėvynės Lietuvos labui.

Vytauto Didžiojo universiteto (1945-1950 m.)- Kauno politechnikos instituto (1951m. sausis- gegužė) I-sios elektrotechniškųjų specialybių laidos absolventų atsiminimų ir pamąstymų knyga “PER GYVENIMO AUDRAS Į MOKSLO ŠVIESĄ” išleista 2007.03.13 leidykla “Technologija”.

Šios knygos pristatymas ir aptarimas įvyko 2007 m. balandžio 19 d. Lietuvos energetikos institute, kuriame dalyvavo 9 iš likusiųjų gyvųjų 11 šios laido absolventų ir 7 absolventų žmonos.

„Per gyvenimo audras į mokslo šviesą“
Sudarytojai: D. Kriščiukaitis, P. Kasperavičius, A. Nemura, A. Navickas
Maketavo D. Kriščiukaitis